

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

04. Utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació

És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptació i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagi és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidí només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

03. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest sigui sol·licitat en termes raonables.

11. Protegir els drets dels menors

Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones properes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones properes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

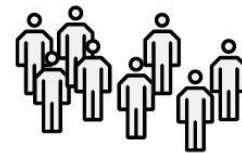

10. Salvaguardar la presumpció d'innocència

Tota persona acusada o imputada d'un delictes té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels.

06. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber

El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprovable.

@CICfundacio

CIC.fundacio

Fundació

Consell

de la Informació de Catalunya

Rambla Catalunya 10 1er pis 08007 BCN

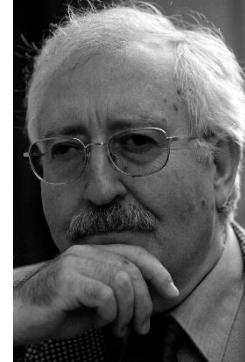
Tel. 93.317.19.20

Contingut

Informe de la presidència	3
Gràfics de queixes	4
Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya.....	5
Expedients tramitats en 2017.....	13
Patronat.....	77
Comptes CIC 2017.....	79
Activitats.....	86
Composició del Patronat i del Consell de la Informació de Catalunya	90
Llistat de mitjans adherits	93
Segell de compromís ètica als mitjans	94

Informe de la presidència

Coincidint amb el vintè aniversari del Consell de la Informació de Catalunya i el 25è del Codi Deontològic, el 2017 ha estat un any pròdig d'activitats degut als atemptats terroristes i el Procés, que han disparat el nombre de queixes, consultes i reflexions del públic sobre el tractament fet per alguns mitjans, tal i com queda reflectit a la memòria anual que edita el CIC. El comportament d'uns i d'altres, públics o privats, ha consistit en una exhibició de com carregar les tintes, ometre els punts de vista contraris o dirigir missatges que sectors determinats de l'audiència volien sentir o llegir, a banda de casos d'autocensura, pressions, manipulacions i assetjaments a les xarxes socials.

Els principis que informen la imparcialitat i la objectivitat es troben al cor de tot bon periodisme. Un i altre parlen sense embuts de l'obligació de subministrar informació de qualitat, precisa, autèntica i lliure de prejudicis, tendències o favoritismes perquè el públic pugui entendre clarament els esdeveniments i prendre les seves pròpies decisions. Així ens ho fan saber al CIC les queixes que es reben procedents de persones de diferents tendències, però que volen un servei acurat dels mitjans, amb fets explicats amb correcció i dins d'un context.

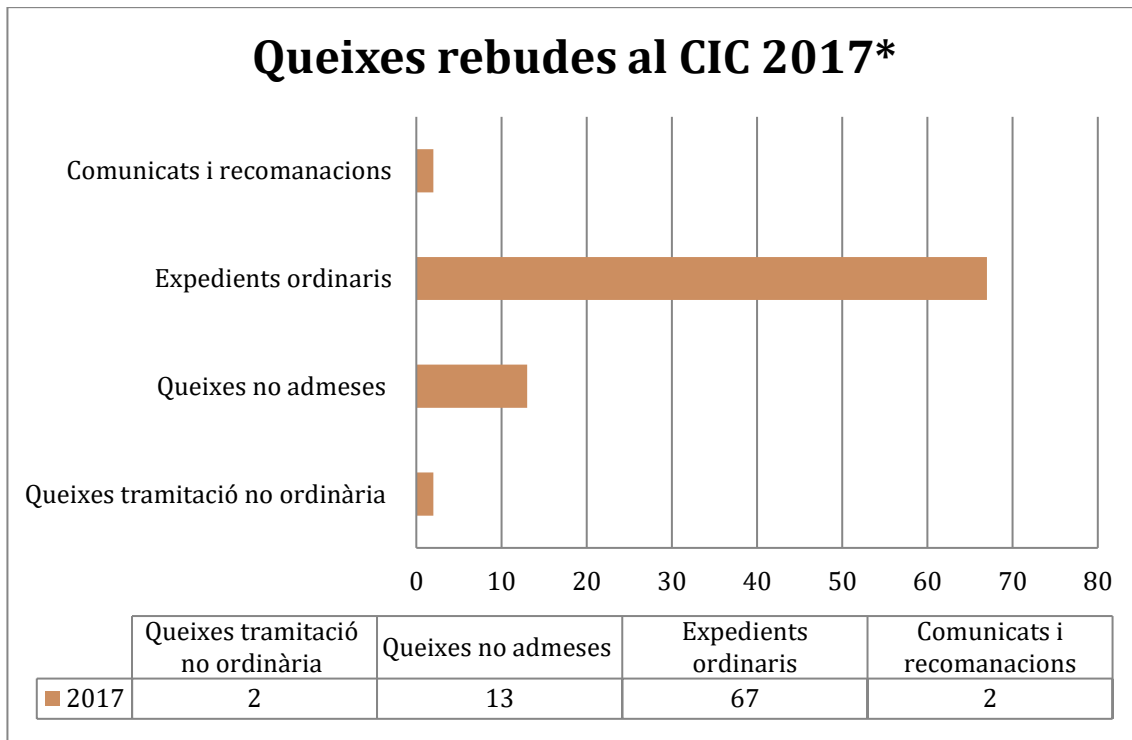
Precisament, com a president del CIC vaig parlar a la conferència anual de consells de premsa europeus, celebrada a Budapest la primera setmana d'octubre, de la problemàtica situació dels periodistes, sotmesos a agressions físiques per la policia durant la cobertura de la consulta no autoritzada, i també a fortes pressions i manipulacions a les redaccions, especialment als mitjans públics, així com a campanyes d'assetjament a les xarxes socials. Els 33 representants dels organismes autoreguladors van demanar respecte vers el lliure exercici del periodisme a Catalunya i rebutjaren les agressions, pressions i assetjaments contra els professionals com a conseqüència de les tensions polítiques i socials derivades del Procés i del referèndum de l'1 d'octubre.

Pel que fa a la cobertura dels atemptats a Barcelona i Cambrils, el CIC va encarregar un estudi a un equip d'investigadors de MediaAces, dirigits per la professora i consellera del CIC Ruth Rodríguez, que es pot llegir a la web de la Fundació. Mai una cobertura informativa a casa nostra havia generat tanta polèmica. La informació sobre els atemptats a la Rambla de Barcelona i a Cambrils feta per alguns mitjans de comunicació va ferir la sensibilitat de nombroses persones i provocà un encès debat sobre la conveniència d'haver publicat certes fotografies i informacions particularment sensibles.

Els esmentats aniversaris del CIC i del Codi Deontològic es van commemorar amb una jornada al Col·legi de Periodistes de Catalunya sota el títol de "Mitjans i opinió pública al temps de la post-veritat", amb la participació de reconeguts professionals de Barcelona i Madrid que van analitzar la crisi Catalunya-Espanya i el tractament informatiu del terrorisme.

Queixes presentades al 2017

El CIC, en l'exercici de les seves funcions, aprova resolucions que vincularan a les parts que voluntàriament acceptin el seu arbitratge. **Qualsevol persona o entitat pot presentar una queixa per la lesió comesa per part d'un professional o mitjà de comunicació.**

*Algunes de les queixes queden en tramitació pel 2018 però s'han rebut al 2017

Codi Deontològic

Declaració de principis de la
professió periodística a Catalunya

CODI DEONTOLÒGIC (ACTUALITZAT AL VI CONGRÉS DE PERIODISTES DE CATALUNYA L'11 DE NOVEMBRE DE 2016)

01. Introducció

El Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya va ser proclamat en el II Congrés de la professió, l'1 de novembre de 1992. Es tracta d'una declaració de principis bàsics que els periodistes han d'observar en l'exercici de la seva tasca. El Codi, assumit per la majoria de professionals i editors, és l'expressió de la voluntat de defensar uns mitjans de comunicació lliures i responsables en el marc d'una societat plural i democràtica.

El 12 de març de 1997 es va crear el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), organisme independent encarregat de vetllar pel compliment d'aquest codi. Integrat per periodistes i representants d'altres sectors professionals, el CIC és també un instrument d'autoregulació amb facultats d'intervenció i mediació mitjançant resolucions i recomanacions sense caràcter coercitiu.

Els periodistes i mitjans de comunicació han de tenir la màxima llibertat d'informació, d'opinió i crítica i han d'exercir-la amb responsabilitat. El Codi Deontològic dels periodistes incumbeix els mitjans i els professionals que preparen materials seleccionats, processats i presentats segons criteris periodístics i amb voluntat explícita de ser reconeguts com a tals. Els grans principis de l'ètica periodística són d'aplicació en tots els mitjans i suports, així com en totes les modalitats i àmbits de la informació.

En els darrers decennis, la revolució tecnològica, i en especial el desenvolupament d'Internet, ha transformat de forma substancial les bases del món de la informació i el propi sistema de formació de l'opinió pública. Aquest fet obliga a adaptar els criteris de la bona pràctica professional per tal de reafirmar el compromís ètic del periodisme amb el públic d'acord amb el principi de responsabilitat social.

Amb aquests antecedents i premisses, el Col·legi de Periodistes i el Consell de la Informació de Catalunya presentem una nova versió del Codi Deontològic revisat i adaptat a la situació actual, i encoratgem els professionals i les empreses informatives a regir la seva activitat d'acord amb la lletra i l'esperit dels seus criteris bàsics.

02. Criteris

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les

informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

03. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest sigui sol·licitat en termes raonables.

04. Utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació

És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptació i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagiat és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.

05. Citar les fonts i preservar el secret professional

Les fonts s'han de citar perquè la informació sigui creïble. No obstant això, els periodistes tenen l'obligació moral de protegir-les invocant el secret professional quan sigui necessari. La confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d'indefensió o de risc, però en cap cas l'anonimat pot ser utilitzat per atacar individus i organitzacions de manera injustificada.

La bona pràctica periodística exigeix també tractar de forma adequada les informacions rebudes sota embargament, així com observar l'*off the record* quan hagi estat acordat.

06. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber

El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el

dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprobable.

07. Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

* Consultar les recomanacions del CIC sobre els periodistes que fan publicitat

08. No utilitzar en profit propi informacions privilegiades

Els periodistes no han d'usar en benefici propi la informació que reben de manera confidencial en l'exercici de la seva funció, amb independència que es publiqui o no, ni transmetre-la a terceres persones per raons similars. En conseqüència, han d'evitar pronunciar-se sobre empreses i productes en els quals mantenen un interès financer, ja sigui directament o a través de familiars o persones pròximes. El mateix criteri ha de regir pel que fa al sector de les apostes.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

10. Salvaguardar la presumpció d'innocència

Tota persona acusada o imputada d'un delicte té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels.

11. Protegir els drets dels menors

Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

03. Annexos

Annex A:

Recomanació sobre manipulació d'imatges

En fotoperiodisme s'ha de fer constar sempre l'autoria, així com la data, lloc i els elements rellevants que identifiquen la imatge, tret que es posi en perill la seguretat de les fonts. En aquest àmbit no estan permeses manipulacions que suposin alteració de la informació visual registrada originalment per l'objectiu de la càmera i que recull el suport; és a dir, afegir, eliminar, desplaçar o modificar qualsevol element de la imatge original.

En l'àmbit de la foto-il·lustració és legítima l'alteració d'imatges sense cap altre límit que la responsabilitat de l'autor/a, i amb l'obligació d'informar, adientment, al lector del tipus d'alteració practicada.

Annex B:

Recomanació sobre Internet

Els principis de l'ètica periodística són comuns per a tots els mitjans i suports sense cap distinció. No obstant això, les característiques d'Internet han propiciat una àmplia casuística que planteja noves consideracions deontològiques per a la pràctica professional.

01. Responsabilitat editorial

02. Transparència i rigor

» Aquest annex de bones pràctiques de la informació a Internet també afecta els periodistes que mantenen blocs personals o participen en xarxes socials des d'un rol de caràcter explícitament professional.

» Han de sentir-se incumbits per aquestes normes aquelles persones que aboquin informació online de forma individual i que puguin ser reconegudes com a professionals del periodisme, atès que tenen en aquesta activitat la major part de les seves percepcions econòmiques.

Les normes ètiques han d'obligar especialment les pàgines web que siguin la versió electrònica de publicacions preexistents en altres suports, o també aquelles que, nascudes a la xarxa, tinguin una capçalera i uns continguts que les facin ser percebudes com a publicacions informatives.

» El producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació.

» Les informacions han d'anar datades i convé que els links portin igualment les referències adequades per tal d'orientar els destinataris i mantenir contextualitzades les dades.

» Com en altres mitjans, la immediatesa no és excusa per obviar principis deontològics com el recurs a fonts fiables i la contrastació de les dades.

» Les informacions difoses a través de les xarxes socials tampoc no poden propagar rumors infundats, ni emetre judicis de valor injuriosos.

03. Participació i supervisió activa

La participació del públic enriqueix la pluralitat dels continguts dels mitjans a Internet i constitueix una de les claus més definitòries i innovadores del nou univers informatiu. Tanmateix, les característiques de la xarxa generen nous paranys ètics sobre la relació entre els mitjans i el públic.

» Els comentaris dels usuaris a les notícies difoses a les webs informatives han de ser moderats pels seus responsables editorials. Aquests han de comptar amb mecanismes i eines adients per impedir la difusió de missatges injuriosos, que atemptin contra la dignitat de les persones i grups socials, o que encoratgin la discriminació, la violència i l'odi.

» Les aportacions dels internautes no poden ser anònimes. El mitjà difusor ha d'exigir un registre previ als usuaris que vulguin fer comentaris i donar a conèixer les seves opinions, de la mateixa manera que cap diari no publica cartes al director escrites per persones que no s'hagin identificat degudament. L'anonimat és admissible quan es tracti de garantir la difusió de fets i opinions d'inequívoc interès públic o necessitat vital, però igualment el participant s'ha d'identificar davant del mitjà.

04. Permanència dels documents on-line

La permanència indefinida a la xarxa dels documents i materials audiovisuals que es difonen i circulen a través de la web pot generar situacions incòmodes o indesitjables per a les persones afectades, ja sigui com a fonts informatives o com a testimonis. En el cas que en reclamin la desaparició, aquest fet planteja la necessitat de conciliar adequadament l'interès públic amb els drets individuals. En qualsevol cas, la invocació del "dret a l'oblit" no ha de ser motiu per a la destrucció immediata d'elements que en certa manera formen part d'un "arxiu general" o "memòria viva" que és patrimoni col·lectiu i que eventualment poden ser d'interès per a historiadors o investigadors socials.

» Com a norma general, no ha de ser necessàriament atesa la pretensió de destrucció de rastres per part de persones individuals o jurídiques al·legant la simple raó d'un canvi d'opinió, d'imatge o altres consideracions d'estricta ordre personal.

» Tanmateix, la persistència de certs documents no ha de donar lloc a situacions abusives o greument nocives contra els drets fonamentals de la persona.

» Conseqüentment, els responsables editorials han de prevenir o pal·liar els possibles perjudicis provocats a les persones que han prestat el seu testimoni (imatge, veu o documentació), atès el fet singular de la pervivència, facilitat d'accés, reproducció i manipulació dels materials presents a Internet. Aquesta actitud ha de ser especialment curiosa quan les persones afectades siguin menors d'edat o joves en situació d'indefensió o risc sobre l'eventual us de la seva presència a la xarxa.

» En tot cas, la pròpia naturalesa de l'espai web com un fons global i permanent de continguts de tots tipus i d'accés universal fa pràcticament inviable l'eliminació discrecional, sistemàtica, instantània i generalitzada dels materials considerats impropis o lesius per particulars, empreses o institucions.

05. Autoria i plagi

» El reconeixement de l'autoria intel·lectual i dels drets de tota mena que se'n deriven han de ser respectats a la xarxa com a qualsevol altre suport informatiu. Les facilitats per "copiar i enganxar" que brinden els productes digitals, fins al punt de convertir-se en una pràctica redaccional mecànica i quotidiana, mai no han de ser un pretext per al plagi i la usurpació.

Annex C:

Recomanació sobre el plagi

El principi 1 del codi insta a contrastar bé totes les informacions, mentre que el principi 5 recomana que, com a norma general, les fonts siguin citades. Aquestes normes d'actuació es troben en la base de la credibilitat dels periodistes, i del seu compliment escrupolós en depèn en gran manera la confiança que el públic hi diposita. Cal entendre per plagi la reproducció sense cita d'un fragment apreciable d'un producte aliè. Fer això pot constituir un delictes, però a més pot socavar greument la credibilitat d'un periodista o d'un mitjà informatiu.

Hi ha diverses formes de plagi, totes elles abominables encara que es puguin presentar amb diferents graus de gravetat:

» La reproducció textual d'un fragment d'una obra literària, d'un treball periodístic o de qualsevol altre document l'autoria del qual sigui identificable i demostrable.

» La reproducció de fotografies o imatges de qualsevol mena que tinguin autoria, independentment fins i tot que estiguin subjectes a drets d'autor.

» La reutilització de fragments d'entrevistes o de talls de veu que hagin estat obtinguts per informadors d'altres mitjans i que hagin pogut ser capturats a partir d'emissions alienes. Encara que la reproducció que es faci no sigui textual, també pot tenir consideració de plagi la difusió sense cita d'informacions que han estat obtingudes a partir del que ha estat publicat per un altre mitjà. La cita és especialment obligada quan es tracti d'informacions exclusives i molt rellevants que un altre mitjà ha obtingut de fonts que només han estat al seu abast. No es podrà considerar que hi ha hagut plagi quan la cita de la procedència de la informació sigui ben explícita o quan ha estat obtinguda directament a partir de la mateixa font o de fonts diverses.

Annex D:

Recomanació sobre el tractament de conflictes bèl·lics o armats

01. Donar veu a tots els actors i promoure la comprensió entre les parts implicades. Afavorir el diàleg.

02. No deshumanitzar cap part; cal parlar de les víctimes i també dels victimaris.

03. Evitar el llenguatge de les parts combatents i dels seus aliats. Exposar els enganys de qualsevol d'aquestes.

04. Mostrar els grups que en la base treballen per la pau, no només els dirigents. En particular, els esforços de la societat civil, que atén les víctimes físicament, materialment i emocionalment.

05. Explorar els conflictes en la seva complexitat i tractar la violència i els seus efectes tan visibles com invisibles, però també ocupar-se de les causes diverses que els han generat.

06. Els mitjans han d'evitar el sensacionalisme i també impedir l'emissió sense control de missatges en línia que siguin bel·licistes, xenòfobs, racistes i sexistes.

07. Informar dels conflictes encara que no hi hagi violència pot ajudar a prevenir-la.

08. No abandonar la cobertura després de l'alto el foc i ocupar-se de la resolució, la reconstrucció i la reconciliació.

09. Aprofitar les similituds entre els conflictes perquè les experiències constructives ajudin els que encara no han trobat un camí de resolució.

10. Cal fer esment sempre de les fonts de la informació, particularment quan representen actors enfrontats, i tenir en compte que terceres fonts enriqueixen la visió del conflicte. En cas d'informacions fetes sota censura o imposicions, cal fer-ho saber als receptors.

Annex E:

Recomanació sobre l'ús del terme "il·legals" referit a persones

El terme "il·legal" aplicat a immigrants és incorrecte i vulnera els criteris del Codi Deontològic de la professió periodística, per les següents raons:

» Les persones mai no poden ser il·legals, perquè això suposaria negar a un ésser humà la categoria de subjecte de dret.

» L'aplicació inadequada d'aquest qualificatiu implica menyspreu a la dignitat i la pròpia imatge d'aquestes persones.

» L'ús d'aquesta paraula per a designar, de forma exclusiva i continuada, el col·lectiu de treballadors que emigren, significa un tracte discriminatori i afavoreix estereotips que criminalitzen la imatge d'aquestes persones en la consciència col·lectiva.

Annex F:

Recomanació sobre la cita de nacionalitats i ètnies

La utilització per part dels mitjans audiovisuals de paraules i conceptes relacionats amb la nacionalitat o llocs de procedència per designar en titulars a un individu o banda d'individus que han comès actes delictius és discriminatòria.

Quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d'un context discriminatori a fi de cridar l'atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

El CIC recomana als mitjans de comunicació que actuïn amb especial responsabilitat i rigor en el cas d'informacions o opinions amb continguts que puguin suscitar discriminacions per raons de gènere, ètnies, creences o extracció social o cultural, és a dir, evitant-se en tot cas les generalitzacions i l'etiquetatge de les persones per trets diferencials, ja siguin ètnics, religiosos, econòmics o socials. En tot cas, si el mitjà considera que la nacionalitat dels protagonistes és noticable, i sempre per tal de no fomentar en el receptor impulsos discriminatoris, el CIC recomana que aquesta dada s'esmenti sempre, siguin d'on siguin els autors dels fets descrits.

Acords adoptats pel Ple del CIC

✓ En reunió plenària de data 29 de març de 2017

“Expedient núm. 8/2016

ASSUMPTE: El Sindicat de Periodistes de Catalunya/Sindicat de Professionals de la Comunicació presenta queixa contra Televisió de Catalunya. Els motius són sengles activitats de publicitat emeses per la pròpia TV3 de dos professionals de la informació, la Sra. Helena Garcia Melero i el Sr. Lluís Marquina. En el primer cas es tracta de publicitat de la cadena de supermercats Caprabo i en el segon cas del banc BBVA. Ambdós professionals apareixen en el programa “Divendres” fent aquesta publicitat.

ANTECEDENTS

En l'escrit de queixa, rebut per correu electrònic, el Sindicat de Periodistes de Catalunya considera que es vulnera el punt 7 del Codi Deontològic. Aquest punt mana en el seu redactat:

“Evitar el conflicte d'interessos.

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció”.

El motiu que addueix el Sindicat és que “els afectats són periodistes, que han treballat o treballen en programes informatius, i que en tot cas són cares conegudes de la cadena, de manera que s'associa aquesta a determinades marques privades”.

AL·LEGACIONS

En escrit enviat per la Sra. Vanessa Farré, responsable de Relacions Institucionals de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais SA a la Fundació del Consell de la Informació de Catalunya, se sol·licita que es desestimi aquesta queixa ja que:

“-(...)Lluís Marquina i Helena Garcia Melero no són subjectes passius del Codi Deontològic, per tant no els hi és d'aplicació donat que no estan fent programes informatius d'actualitat”.

“-(...) en cap cas es produeix una confusió perquè el format en qüestió, tal com estipula la llei, compleix escrupolosament amb el que preveu la mateixa sobre separació de contingut editorial i publicitat”.

“-(...) la CCMA compleix escrupolosament el seu Llibre d'Estil.”

“-(...) sobre l'assumpte en qüestió, subjecte de la queixa, i de la lectura analítica de tot el Codi, no considerem que s'hagi vulnerat cap dels criteris que conté”.

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals assegura que “està completament d'acord en què informació i publicitat han d'estar clarament diferenciats” i se sotmet al marc legal vigent, expressat en la directiva europea 89/552/CEE i la 97/36/CEE, la Ley General de Comunicación Audiovisual (Ley 7/2010 de 31 de març) i la Llei de Comunicació Audiovisual de Catalunya (Llei 22/2005 de 29 de desembre).”

PONÈNCIA

Tal com assenyala el mateix escrit d'al·legacions de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, el marc legal vigent fa referència a dos grans aspectes de la separació entre informació i publicitat.

El primer d'ells, com bé subratlla la CCMA en el seu escrit, fa referència a la “separació preceptiva del contingut editorial i el publicitari, indicant que aquesta pot ser temporal i espacial, mitjançant un senyal visual o un acústic, en funció de la forma de la publicitat emprada i si es tracta de serveis de difusió de televisió o ràdio”. La llei, efectivament, “disposa les advertències que cal fer a l'espectador a l'inici, durant i al final” del programa. Es recorda també que està prohibida la publicitat en els formats informatius.

La redacció recorda que les lleis “estipulen que si la forma de publicitat, per les seves característiques d'emissió, pot confondre els espectadors pel seu caràcter publicitari, s'ha de superposar de manera permanent i clarament llegible, una transparència amb la indicació que és publicitat”.

Segons la CCMA, “aquestes mesures establertes per llei són la garantia que l'espectador en tot moment està advertit de quan es troba davant un contingut o davant una publicitat; i garanteixen doncs que no hi hagi cap tipus de confusió”. Ara bé, ella mateixa afirma que aquesta normativa “no estableix limitacions sobre qui pot fer publicitat o no” i considera que “si ni el legislador europeu, espanyol i català ha legislat al respecte, es desprèn que hi ha suficients garanties ja per aquesta diferenciació entre contingut editorial i publicitat”.

Sobre aquesta valoració, el Consell de la Informació creu que és el seu deure afirmar que la llei actualment no arriba a protegir la ciutadania de totes les males pràctiques professionals. L'evolució del tractament dels diferents gèneres periodístics i els formats –cada cop més mixtes- en els mitjans audiovisuals obliga a plantejar-se el comportament ètic més enllà d'allò que la llei ja regula.

Ara per ara, el Consell de la Informació detecta que es fa necessària la redacció d'un text legal on es digui ben clarament que els professionals dedicats a la informació no han de participar en activitats publicitàries, ni promogudes pel mitjà on

treballen ni per tercers exceptuant la publicitat de la pròpia programació o de causes de caire altruista com les benèfiques i solidàries, en les quals prima l'interès públic.

En el cas que ens ocupa, és sabut que el Sr. Lluís Marquina és periodista especialitzat en informar sobre qüestions de tecnologia al Telenotícies de TV3. Per tant, la seva tasca sí que és informativa. Si bé el programa on fa la publicitat és "Divendres", de la mateixa cadena, el públic el vincula amb els informatius.

Sobre la Sra. Helena Garcia Melero, el Consell de la Informació considera que és important un aspecte que la mateixa CCMA assenyala en el text d'al·legacions quan diu que s'ha d'acudir a l'esperit de la norma per valorar certs casos. Doncs bé, efectivament cal acudir a l'esperit de la norma per recordar que la Sra. Garcia Melero, tot i que en l'actualitat treballa en el programa "Divendres", està considerada una periodista d'informatius, que és coneguda per aquesta tasca i que ben bé se li podria encomanar de nou que fes aquesta tasca a la cadena.

L'esperit de la norma, segons considera el Consell, demana que es tingui en compte que el prestigi de TV3 no pot ser burlat pel compliment literal de la Llei.

A més, en el cas del programa "Divendres", ens trobem amb un format que barreja opinió i informació, informació i activitat lúdica. La Sra. Garcia Melero no és aliena al tractament de la informació que es fa al programa. Per tant, l'activitat publicitària que hi desenvolupa pot entrar en conflicte amb el tractament de determinats temes i amb la relació de TV3 amb algunes fonts perquè existeixen els interessos de les empreses anunciants.

El Consell de la Informació vol recordar aquí que els periodistes no només han de sotmetre la seva activitat al marc legal sinó també a la deontologia, l'ètica que impulsa i ordena el conjunt de la seva tasca. Cenyir-se al marc jurídic seria empobrir i fins i tot reduir el repte que implica la decisió de cada periodista en el desenvolupament continu de la seva activitat, plena d'opcions que no sempre estaran regulades per llei i que en canvi sí que afecten a la veracitat.

La CCMA assegura que, seguint l'esperit de la norma actual, "es desprèn que el valor a protegir, pel que es refereix al cas en qüestió, és la independència periodística del professional i que no hi hagi dubtes per part de l'espectador que aquesta independència existeix", idea amb la qual el Consell de la Informació hi està plenament d'acord.

Tanmateix, la CCMA considera que "aquesta independència no pot ser qüestionada pel simple fet que el professional faci publicitat o no. Sinó que cal demostrar que s'ha vulnerat la independència mateixa amb fets que vagin més enllà que el professional hagi participat en un spot publicitari".

Afegeix que "el qüestionament directe seria una interpretació restrictiva de l'esperit del Codi. Caldria, doncs, demostrar amb fets concrets la vulneració suposada fent referència a continguts concrets que hagi elaborat el mateix". Sobre aquest extrem, el Consell de la Informació vol recordar que la tasca del periodista és de "gatekeeper", de guardabarrera que selecciona la informació, dona pas a uns continguts i en frena l'aparició d'altres. La seva existència mateixa fa que les fonts

d'informació es posicionin d'una manera o una altra respecte el mitjà. Això fa que no es pugui pensar en només jutjar la tasca d'un periodista per si ha comès una vulneració amb fets concrets. S'ha d'entendre que la sola presència d'un periodista d'informació en el format publicitari ja qüestiona la independència informativa del mitjà i el situa (a ell i al propi periodista) en el terreny del dubte.

Cada mitjà ha d'actuar amb prudència per no permetre que mai la tasca d'un periodista en relació a la publicitat pugui sembrar el dubte sobre la independència de criteri en la selecció de notícies i el tractament informatiu que se'ls dona.

Seria ingenu esperar que es presentin "fets concrets" per tal de parlar de vulneració, perquè en l'activitat periodística la selecció de notícies permet omissions, interpretacions o manipulacions no sempre fàcils de detectar. Per tant, s'ha d'actuar abans que puguin succeir. En aquest sentit, es demana que no hi hagi periodistes que facin publicitat i que participin al mateix temps en la tasca informativa, en qualsevol nivell dels equips que la fan possible.

El Consell de la Informació va fer públic el 2016 el document "Periodistes que fan publicitat: un conflicte d'interessos", que vol ser una posada al dia del punt 7 del Codi Deontològic pel que fa a la relació entre publicitat i informació. El CIC considera que és d'aplicació en aquest cas la norma 2, que diu:

"Els professionals de la comunicació que treballin en programes, diaris o formats informatius en qualsevol suport no han de fer publicitat comercial d'empreses o productes. Tampoc no han de fer publicitat de productes de la seva pròpia empresa."

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Que TV3 vulnera el punt 7 del Codi Deontològic en permetre que els Srs. Lluís Marquina i Helena Garcia Melero facin publicitat.

"Expedient núm. 9/2016"

ASSUMPTE: Amb data 26 d'octubre de 2016 la senyora B.N.L., en representació del Festival Primavera Sound formalitza una queixa al Consell de la Informació de Catalunya sobre la sèrie de tres reportatges signats pel periodista Nando Cruz i publicats a *El Confidencial* www.elconfidencial.com els dies 1, 2 i 3 de juny de 2016 sota el títol genèric *Primavera Sound, el cortijo del indie*. Una versió resumida dels tres lliuraments, amb link a la versió completa, es va publicar el dia 4 del mateix mes.

Capítol primer: http://www.elconfidencial.com/cultura/2016-06-01/primavera-sound-el-cortijo-del-indie-parte-i-the-pulgoso-years_1209368/

Capítol segon: http://www.elconfidencial.com/cultura/2016-06-02/primavera-sound-el-cortijo-del-indie-parte-ii-the-soprano-years_1209998/

Capítol tercer: http://www.elconfidencial.com/cultura/2016-06-03/primavera-sound-cortijo-indie-ley-del-silencio-gabi-ruiz_1210804/

Capítol resum: http://www.elconfidencial.com/cultura/2016-06-04/primavera-sound-cortijo-pulgoso-soprano-ley-del-silencio_1211377/

Segons la queixa de la senyora N., la informació incompliria els criteris 1, 2, 4 i 9 del Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya.

ANTECEDENTS

La senyora N. sosté que l'autor de la sèrie *"realitza la construcció d'un personatge de ficció amb la finalitat de manipular la realitat i danyar la imatge del festival Primavera Sound"* i que segons la informació, l'èxit del festival es basa en *"pràctiques immorals"* i *"extorsions a la resta d'agents de l'escena musical"* i no en els mèrits propis, l'esforç i *"el talent dels professionals involucrats en el projecte"*.

Segons la queixa, la sèrie es *"plena de falsedats i de calumnies"*, hi ha *"paraules entre cometes posades en boca de Gabi Ruiz (un dels directors i fundadors de Primavera Sound) sense cap fonament"* i està trufada de *"suposicions, invencions, opinions (no sustentades), apreciacions i judicis de valor que accentuen el caràcter de ficció i d'opinió de la peça"*.

Finalment, la senyora N. afirma que *"l'autor utilitza fonts indirectes sense consultar les fonts originals i no les confirma amb els seus propis autors sinó que els les atribueix sense contrastar-les"*. La majoria d'aquestes fonts -segueix la reclamació- estan a l'abast del periodista i *"moltes han mostrat públicament el seu rebuig"* després de la publicació de la sèrie. En el mateix sentit, la signant lamenta que el periodista no hagi *"contactat amb cap persona de l'entorn proper als protagonistes per obtenir informació de primera mà"*.

AL·LEGACIONS

Arran de la queixa, el CIC ha rebut les al·legacions dels senyors Fernando Cruz, autor de la informació, i Nacho Cardero, director de El Confidencial.

L'AUTOR exposa que la queixa s'emmarca en *"l'hàbit del festival Primavera Sound i del seu fundador i director Gabi Ruiz d'atacar qualsevol periodista que publiqui comentaris que no siguin del seu gra"* i que la intenció de la sèrie de reportatges *"és trencar una llei del silenci que l'empresa ha anat imposant en el sector musical barcelonès"*. I és pel temor a aquesta llei, diu, que hi ha fonts el nom de les quals queda omès i que algunes persones no han volgut parlar perquè tenen vinculacions amb el Festival. No obstant, *"això no vol dir que els articles es sustentin en rumors"* i diu que pot aportar "emails i gravacions" de totes les declaracions. Pel que fa a que les fonts siguin originals o indirectes, Nando Cruz al·lega que *"el denunciant no ho pot saber"* precisament *"perquè aquestes fonts són en molts cassos anònimes"*. Finalment, la única cita entre cometes de Gabi Ruiz està extreta d'un article publicat a *El Periódico de Catalunya* i disponible a

<http://www.elperiodico.com/es/noticias/primavera-sound-2012/una-conversacion-con-los-jefes-todo-esto-1835521> . Assenyala, també, que altres expressions atribuïdes a la mateixa persona són de to col·loquial i per això no estan entre cometes.

Pel que fa a la forma narrativa, diu que el to “*de ficció és un recurs periodístic*” amb la intenció de “*fer més amena la lectura*” però sense “*mesclar invencions amb dades*”. I que l’ús d’un “*vocabulari relacionat amb el món de la màfia procedeix dels qualificatius que alguns entrevistats fan servir per descriure*” alguns directius del Festival.

A més de les al·legacions particulars, el senyor Fernando Cruz aporta també un escrit signat per ell mateix titulat *Contraréplica a los desmentidos del document presentado por el Primavera Sound sobre la serie “El cortijo del indie*. En aquest escrit, el periodista fa una sèrie de puntualitzacions a un document del Festival que, segons Cruz, “*es va presentar davant d’un reduït grup de periodistes acòlits i mitjans col·laboradors oficials del festival*”.

EL DIRECTOR de *El Confidencial* aporta un dictamen del servei jurídic de la publicació. A la vista d’aquest dictamen, el director, el senyor Nacho Cardero, conclou que “*no existeix cap vulneració dels criteris del Codi Deontològic de la professió periodística sinó un bon treball periodístic d’investigació*”. El dictamen jurídic avalua el contingut dels articles “*per si jurídicament pogués constituir una intromissió il·legítima en els drets de la Personalitat de l’art. 18 CE (dret a l’Honor, Intimitat i Pròpia Imatge) de les persones citades*” als tres reportatges. L’estudi del gabinet jurídic avalua l’interès general de la informació, la seva veracitat, la presència o absència d’insults i no hi troba res objectable.

CONSIDERACIONS I PONÈNCIA

D’acord amb la queixa de la senyora B.N, la sèrie de reportatges transgrediria els següents criteris del Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya:

CRITERI 1: INFORMAR DE MANERA ACURADA I PRECISA

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, consegüentment, té l’obligació d’acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d’observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

El criteri primer del Codi fa referència a la veracitat de les informacions i a la distinció entre informació i opinió. I la queixa incideix en els dos aspectes. Segons la senyora N., la sèrie “està plena de falsedats i calúmnies” i farcida de “suposicions, invencions, opinions (no sustentades), apreciacions i judicis de valor que accentuen el caràcter de ficció i d’opinió” del reportatge.

1. Pel que fa a la veracitat de les afirmacions publicades, el periodista assegura en el seu plec d’al·legacions que té les cintes i els correus electrònics de totes les declaracions incloses a la sèrie de reportatges. Ho diu a les al·legacions i ho havia escrit a manera d’advertiment al tercer lliurament de la sèrie. I el mateix sosté el director de la publicació al tercer paràgraf del seu escrit d’al·legacions, quan explica que ha traslladat la queixa als serveis jurídics de *El Confidencial* junt amb un dossier documental amb les fonts utilitzades per a l’elaboració d’aquesta informació. El Criteri 5è del Codi Deontològic diu que “les fonts s’han de citar perquè la informació sigui creïble”, però permet el secret professional en el cas que calgui protegir-les. I aquesta és la intenció manifestada pel periodista al propi reportatge, ja que molts dels informants li ho van demanar, per salvaguardar els seus interessos professionals.

Algunes de les afirmacions fetes pel periodista Nando Cruz a la sèrie de reportatges en qüestió han estat rebatudes en articles d’altres publicacions del sector. La rèplica

més directe és, segurament, la que es pot llegir al digital *Indiespot.es*. Aquesta publicació desgrana amb deu punts totes les “falsedats” de la sèrie de reportatges motiu de la queixa.

<http://indiespot.es/2016/07/07/apuntes-al-respecto-de-la-trilogia-de-nando-cruz-sobre-el-primavera-sound/>. Estem, per tant, davant d’una informació polèmica, on els diferents protagonistes sostenen posicions molt allunyades i on el punt de partida condiona la interpretació dels fets.

La funció d’aquest Consell és vetllar per l’ètica en l’exercici de la professió periodística i ha de fer un vot de confiança en el periodista, ja que assegura té constància documental de totes les fonts consultades. Aquest vot de confiança només estaria subjecte a que un tribunal de justícia dictaminés la falsedat o inexactitud d’allò descrit pel periodista Nando Cruz.

2. La reclamació incideix també en la falta de distinció entre informació i opinió i en la intencionalitat de desprestigiar el Festival Primavera Sound.

Els tres reportatges estan escrits amb un llenguatge directe i incisiu i en un estil narratiu proper al relat de ficció. Tal com s’analitzarà en el punt següent l’estil és assumible en un context periodístic. Però més enllà de l’estil, el periodista introdueix apreciacions de categoria interpretativa, més pròpies de l’opinió que de la informació. Vegem-ne algun exemple:

- Aunque Parkinso DC era el grupo más rodado de Barcelona y había tenido a Serapi como mánager, jamás actuaría en el Primavera Sound debido al odio visceral que sentía Gabi hacia su cantante...

- Carrillo pagó una entrada y bajó a la sala para pregunta qué pasaba. Gabi consideró que ya los había humillado suficientemente, salió a la puerta...

- *Parlant del mateix Gabi Ruiz: ...cuando el riego del odio le llegó al cerebro* ajustó cuentas a su manera...

- Miguel Morán, director del Festival Internacional de Benicàssim (FIB) viajó a Barcelona para conocer el antro pijo que concentraba la modernidad catalana.

- Cuando la relación entre Serapi y Gabi saltó por los aires, este último había exigido también quedarse con la propiedad de la marca Primavera Sound. Algo llevaría entre manos.

- En una turbia maniobra que daría para otro artículo, Cadahía y su socio...

- “Prefiero alejarme de la familia” soltó desde su nuevo puesto (...). Tal vez dijo familia.

- ... tras plantar cara incluso a Radio 3 por su fea costumbre de cubrir los festivales solo si la organización corría con los gastos...

- Gabi se relame en la oficina del Festival leyendo artículos de prensa en los que la prensa enemiga (enemigos en su cabeza) ya ha entrado en vereda...

Aquestes i altres expressions semblants pretenen descriure o accentuar aspectes dels fets i/o de les actuacions dels protagonistes del reportatge. Però els termes que hem subratllat introdueixen un valor ideològic que allunyen el reportatge del relat informatiu i entren clarament en el camp de la opinió.

CRITERI 2: EVITAR PERJUDICIS PER INFORMACIONS SENSE PROU FONAMENT

No s’han d’usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades. El periodista s’ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l’oportunitat de resposta.

1. Referit al Criteri segon del Codi Deontològic, la queixa posa de manifest que el periodista no ha contactat amb cap persona de l'organització del Festival ni del seu entorn proper, cosa que es fa evident en llegir el reportatge. L'elecció de les fonts i els testimonis és esbiaixada i sembla estar exclusivament al servei de la tesi que sosté el reportatge. Per això, era important que el periodista donés o intentés donar veu al organitzadors del Festival i poguessin exposessin la seva versió dels fets. En aquest sentit, el criteri segon del Codi fa ben palès que "el periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta".

Aquest Consell no pot entrar a valorar si la intencionalitat del reportatge és o no és desprestigiar el Primavera Sound. En principi, la única intencionalitat del periodisme és la d'exposar públicament uns fets que el periodista ha contrastat i considera rellevants. No obstant això, les opinions que de manera periòdica van esquitxant la informació podrien avalar la tesi de la reclamació i demostren que els fets es relaten des d'un punt de partida totalment contraposat a l'organització del Festival. Per això resultar fonamental que el periodista hagués donat veu a l'organització del Primavera Sound.

2. També la forma literària del reportatge és objecte de la queixa. La senyora Naveira diu que el periodista construeix un personatge de ficció i que utilitza una sèrie de termes propis del gènere amb la finalitat de manipular la realitat i danyar la imatge del Festival i dels seus organitzadors.

La forma literària del reportatge és lliure. Pot utilitzar figures i recursos literaris i no sembla que pugui qüestionar l'ètica del periodista, sempre que el relat s'ajusti a la veritat i a l'exigència informativa i no usi expressions injurioses, imprecises o sense fonament que puguin lesionar la dignitat de les persones. El catedràtic de Periodisme Lorenzo Gomis, autoritat acadèmica en la definició dels gèneres periodístics, va explicar amb precisió l'aproximació que l'autor d'un reportatge fa a als fets objecte de la seva investigació:

"Dos són els tipus de qualitats que permeten al reporter realitzar la doble aproximació pròpia del gènere. D'una banda, són característiques del reporter el coratge, la curiositat il·limitada, l'enginy per superar les dificultats i aconseguir el encontres que li permetran saber allò que ningú no sap. D'una altre banda l'estil literari gràfic, plàstic vívid, àgil capaç de donar al lector la il·lusió que és ell mateix qui ha estat al lloc dels fets. (...) En aquest sentit reportatge pot ser, en definitiva, com defineix Gonzalo Martín Vivaldi, una narració informativa, de vol més o menys literari, concebuda i realitzada segons la personalitat de l'escriptor-periodista".

Lorenzo Gomis. *Teoría de los géneros periodísticos*. Ed. UOC, 2008

Pel que fa a les expressions injurioses, els nombrosos paral·lelismes entre l'organització del Festival i les actituds pròpies de la màfia podrien fer suposar que l'actitud dels organitzadors del Primavera Sound voregen l'activitat delictiva. Però entenem que el periodista utilitza el terme màfia en el sentit que li atorga la tercera accepció el diccionari de la Real Academia de la Lengua Española: "Grupo organizado que trata de defender sus intereses sin demasiados escrúpulos", ja que aquesta és la tesi del reportatge des del titular (El cortijo del indie) fins a la frase final que tanca el reportatge: "Más atronador que el sonido de los quince escenarios que ha instalado este año el Primavera Sound es la ley del silencio que rodea al festival".

CRITERI 4: UTILITZAR MÈTODES LÍCITS I DIGNES PER OBTENIR INFORMACIÓ
És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptació i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació. En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació. El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia. El plagiat és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres

Ni de l'anàlisi dels documents aportats per la persona que formula la queixa ni de les al·legacions presentades pels afectats es desprèn cap vulneració del Criteri quart del Codi Deontològic. No sembla que els mètodes emprats per a l'elaboració de la sèrie de reportatges entrin en el camp descrit en aquest apartat.

CRITERI 9: RESPECTAR EL DRET A LA PRIVACITAT

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística. Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

Atès que en la seva activitat pública el senyor Gabi Ruiz està exposat a la crítica, no creiem que la informació analitzada atempti contra el Criteri novè del Codi Deontològic, pensat, sobretot, per les persones que estan en situació de major vulnerabilitat. És cert, com ja s'ha analitzat, que algunes expressions referides al director del Primavera Sound no són pròpies d'una peça informativa i hauria calgut separar ben clarament la informació i l'opinió. Però en tot cas, formen part de la crítica que han d'exercir els mitjans de comunicació.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Analitzades la queixa de la senyora B.N.L. en representació del Festival sobre la sèrie de reportatges titulada *Primavera Sound, el cortijo del indie*, les al·legacions presentades pel periodista Nando Cruz i pel director de la publicació digital *El Confidencial*, Nacho Cardero, i la pròpia informació, aquest Consell de la Informació considera que, en l'elaboració de la sèrie de reportatges en qüestió, el periodista ha vulnerat els criteris 1 i 2 del Codi Deontològic de la Profesió Periodística a Catalunya. La vulneració del criteri primer es manifesta en la no distinció clara entre informació i opinió. El criteri segon queda infringit pel fet de que el periodista no dóna la oportunitat de resposta als afectats per la informació.

Aquest Consell no observa cap infracció dels criteris 4 i 9.”

“Expedient núm. 10/2016

ASSUMPTE: Escrits de queixa presentats per la sra. M.M i el sr. F.X.Q. contra el diari El Punt Avui el passat 19 de desembre de 2016 i 14 de febrer de 2017 respectivament per considerar que el diari ha vulnerat el Codi Deontològic per la publicació de fotografies extretes d'un blog sense el permís dels autors i vulnerant el dret a la intimitat per publicar certes informacions.

ANTECEDENTS

A finals de febrer de 2016 (28/02/16) el barceloní Martí Que Quer va desaparèixer a Tamariu quan estava pescant a causa d'un temporal. El diari El Punt Avui (EPA) va cobrir la notícia i en va fer el seguiment. El 20 de novembre de 2016, EPA va publicar una notícia sobre la desaparició d'un matrimoni i hi afegia una peça recordant la desaparició de Martí Que i explicant que s'havia creat un blog commemoratiu (www.martique.cat). El text anava acompanyat d'una fotografia del desaparegut signada per EPA.

Segons la vídua, EPA “va publicar informació íntima del meu marit i meva”. La dona es pregunta “quin sentit té, nou mesos després de la seva desaparició, parlar d'ell amb noms i cognoms, on vivia, explicar quins whatsapps em va escriure i a quina hora...”. M. afegeix que vol que “quedi constància del meu disgust per la informació i

la foto publicada" ja que és "una exposició pública d'un dol intens (...) que pertany a l'entorn privat i no ha de ser de domini públic".

Per la seva banda, el sr F.X. Q., considera que durant tot el 2016 EPA ha publicat en "diverses ocasions notícies d'escàs interès general sobre la desaparició, cerca, anàlisis d'ADN..." acompanyades d'imatges personals "extretes sense autorització prèvia dels propietaris dels drets de blocs i webs personals". Aquests fets són, segons Q. "delicte" i han "produït greus danys morals a la meva família".

El sr Q. requereix que en un futur EPA s'abstingui "de publicar qualsevol altra notícia, avís, informació, fotografia referent a la vida i mort d'en Martí Que -sigui en paper o en suport electrònic- així com la resta de publicacions del grup Hermes Comunicacions SA.

AL-LEGACIONS

El director adjunt d'EPA, Jordi Grau, explica que el seguiment de la notícia de la desaparició de Martí Que es va "dimensionar per la importància i l'esforç dels serveis de rescat i per la gran quantitat de gent que va participar-hi". Grau afegeix que "dies després, el 14 de març de 2016, publicàvem, a petició de la família, una nota d'agraïment a tothom qui havia participat en la recerca en condicions molt adverses. S'hi afegia un dibuix infantil cedit per la família i publicat per expressa demanda seva mitjançant una petició del periodista Vicent Partal".

Pel que fa a les queixes manifestades per M.M. i F.X. Q referents a l'article publicat el 20 de novembre de 2016, Grau explica que "en aquesta peça es recordava que el dia 11 de juny, s'havia fet una memòria en record de Martí Que Quer i que s'havia activat una web, martique.cat, en memòria del pescador. (...) Es reproduïa una fotografia de la persona desapareguda, una de les que apareixen en aquesta pàgina web, que encara està activa a la xarxa".

El 26 de novembre de 2016 EPA torna a publicar una notícia relacionada amb Martí Que Quer ja que una barca de Palamós havia recollit un cadàver el dia abans i els serveis d'emergència investiguen si pot ser ell. Tot i això, Grau explica que "mitjançant una trucada feta al periodista Vicent Partal, col·laborador d'EPA i amic de la família, se'ns va demanar de no tornar a utilitzar la fotografia de Martí Que. No només es va accedir a la petició, sinó que la fotografia es va retirar de l'arxiu del diari i la notícia en la qual havia estat reproduïda va ser despenjada voluntàriament de la web del diari".

El director adjunt d'EPA considera que "en cap moment es van publicar comentaris íntims sinó els referits a la investigació que ja s'havien donat a conèixer mesos abans i encara de manera mesurada. Per tant, entenem que el que es va publicar s'ajusta al que figura al nostre llibre d'estil i que en cap cas es van vulnerar articles del nostre codi deontològic".

PONÈNCIA

No es vulnera l'article 9 del Codi Deontològic sobre el dret a la privacitat ni es "danya de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort".

Els familiars tenen raó sobre el fet que EPA no ha actuat de manera correcta a l'hora de publicar una imatge sense permís dels autors o familiars. EPA no té raó quan justifica la publicació de la fotografia perquè "el web martique.cat encara està actiu i sense cap limitació d'entrada ni advertència de que no es poden utilitzar les fotos". És més, el passat 20 de febrer d'enguany, el Tribunal Suprem va establir que publicar una fotografia d'una persona extreta d'un compte de Facebook o blog exigeix el seu consentiment exprés. "Que en el compte obert en una xarxa social a Internet, el titular del perfil hagi "pujat" una fotografia seva que sigui accessible al públic en general, no autoritza a un tercer a reproduir-la en un mitjà de comunicació sense el consentiment del titular, perquè tal actuació no es pot considerar una conseqüència natural del caràcter accessible de les dades i imatges en un perfil públic d'una xarxa social a Internet". El Suprem afegeix que "el consentiment del titular de la imatge perquè el públic en general, o un determinat nombre de persones, pugui veure la seva fotografia en un blog o en un compte obert a la web

d'una xarxa social no comporta l'autorització per fer-ne ús d'aquella fotografia i publicar-la o divulgar-la d'una manera diferent, doncs no constitueix el "consentiment exprés" que preveu l'art. 2.2 de la Llei Orgànica 1/1982 (de protecció del dret a l'honor i a la pròpia imatge) com excloent de la il·licitud de la captació, reproducció o publicació de la imatge d'una persona.

Dit això, els familiars no tenen cap competència a reclamar que mai més es publiqui cap mena d'informació sobre Martí Que Quer.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Que en les informacions publicades pel diari El Punt Avui no s'ha vulnerat el criteri 9 del Codi Deontològic, però en canvi sí que s'ha vulnerat el criteri 4 del Codi Deontològic.”

“Expedient núm. 1/2017

ASSUMPTE: Queixa presentada el 16 de gener de 2017 per la senyora LI.J. G., responsable de l'Àrea per a la Igualtat de tracte i no-discriminació de persones LGTBI de la Direcció General d'Igualtat contra El Periódico de Catalunya pel treball periodístic titulat “Cincuenta sombras de gays” publicat el 13 de gener de 2017.

ANTECEDENTS

Amb data 16 de gener de 2017 la responsable de l'Àrea per a la Igualtat de tracte i no-discriminació de persones LGTBI de la Direcció General d'Igualtat del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies remet al Consell de la Informació de Catalunya una queixa relativa al treball periodístic titulat “Cincuenta sombras de gays” publicat el 13 de gener de 2017 per El Periódico de Catalunya. Aquesta queixa va ser transmesa al CIC per correu electrònic. La persona que remet la queixa es remet a l'edició de El Periódico en espanyol.

La senyora J. afirma en el seu escrit que a la institució que representa consideren que l'article en qüestió va més enllà d'oferir un ventall de possibilitats d'on passar temps d'oci a Barcelona amb un to humorístic. Segons el seu criteri, l'article és irrespectuós envers a les persones gays, lesbianes i dones en general ja que es manifesten judicis de valor que extralimiten el dret de llibertat d'expressió i opinió de l'escriptor.

A més, continua dient, l'article és ple d'etiquetatges i d'estereotips que ajuden a alimentar els prejudicis socials i, per tant, a incrementar la discriminació i humiliació que sovint pateix aquest col·lectiu. En definitiva, no ajuda a normalitzar aquesta opció sexual dins la societat, més aviat agreuja el no respecte a la diferència.

Així doncs, la persona que presenta la queixa considera que la peça periodística en qüestió podria estar vulnerant els criteris 9 i 12 del Codi Deontològic. Pel que fa al criteri 12 afirma: “Respecte a aquest darrer criteri, no considerem que s'hagin emès expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi o a l'ús de la violència, però sí entenem que el fet d'etiquetar de manera burlesca i irrespectuosa dins del col·lectiu gai, dins d'una publicació adreçada a tota la població, pot comportar el foment de la discriminació envers a aquestes persones. Així mateix, considerem que l'autor no ha estat justament sensible amb la diversitat”.

FETS

Efectivament, El Periódico de Catalunya va publicar, el dia 13 de gener de 2017, dins del suplement oNBarcelona, una peça amb el títol esmentat que encara pot ser consultada a la versió electrònica del diari seguint els següents enllaços:

Versió en català:

<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/onbarcelona/visitar/gais-bars-vocabulari-barcelona-5737305>

Versió en espanyol:

<http://www.elperiodico.com/es/noticias/onbarcelona/visitar/gais-bares-vocabulario-barcelona-5737305>

La peça és una guia de locals d'oci nocturn a Barcelona on s'hi solen trobar persones homosexuals d'un o altre sexe. El seu paràgraf de presentació diu així:

Aunque en la negrura del cuarto oscuro todos parezcan iguales, el mundo gay está lleno de tribus. Te decimos dónde encontrarlas y cómo distinguirlas

A continuació fa un llistat de locals agrupats segons les tendències o les característiques de diferents grups de persones, entre els quals hi ha, per exemple, "twinks", "gaymers", "osos", "locas", etc. De cadascun dels grups en fa una descripció amb un clar to humorístic i cita algun local on es possible trobar persones que compleixin les característiques esmentades per a cada cas.

AL·LEGACIONS

Des de la Secretaria del CIC, com és preceptiu, es va sol·licitar al mitjà interpellat a la queixa de la senyora J. que presentés les al·legacions pertinents. I efectivament, des de El Periódico va ser remesa al CIC una carta signada per Pau Arenós, redactor en cap de On Barcelona. En aquesta carta el senyor Arenós exposa que la revista On Barcelona dedica, com altres publicacions, un espai al món gai que, en aquest cas, no té periodicitat regular. Així mateix indica que la peça en qüestió va ser escrita pel seu col·laborador amb total llibertat i que no va fer altra cosa que recollir, amb sentit de l'humor i de manera lúdica, el coneixement directe de llocs concrets i de "famílies" que els freqüenten d'una manera no gaire diferent com s'ha fet altres vegades en diverses publicacions. Posa com exemple una peça publicada recentment al Time Out: <https://www.timeout.es/barcelona/es/club/bares-fetish>

Afirma així mateix Pau Arenós que, per suposat, no hi havia cap intenció d'ofendre ningú i que cap lector havia trucat o s'havia posat en contacte amb El Periódico per aquest assumpte.

PONÈNCIA

1. Es pot constatar que cap de les dues versions de la peça no ha suscitat ni un sol comentari de lectors en el seu format electrònic.
2. Cal tenir present que la "classificació" de les persones homosexuals d'un o d'un altre sexe segons una tipologia física o una orientació sexual específica és força comú en la literatura periodística, tant en llibres com en publicacions

periòdiques i que en molts casos són els propis membres d'aquests col·lectius els qui es brinden a fer-la o bé en condició d'autors o en condició de fonts informatives, exercint fins i tot de "cicerones" quan del que es tracta és de mostrar local son cada grup sol donar-se cita habitualment.

3. Els graus de sensibilitat respecte a la presumpta estigmatització de col·lectius que podrien ser objecte de discriminació estan subjectes a canvis i a oscil·lacions. En alguns casos es tendeix a filar cada vegada més prim en el sentit restrictiu, però també en altres casos s'accepta la descripció dels grups com un símptoma de normalització, sobretot si està feta amb caràcter amable i encara més si la descripció prové de persones que pertanyen als mateixos grups afectats.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Un cop estudiada la queixa presentada per la senyora J. G. i vistes les al·legacions remeses des del mitjà afectat, es considera que no existeixen raons suficients per pensar que la peça "Cincuenta sombras de gays" hagi vulnerat cap criteri del Codi Deontològic, atès que el seu contingut és equiparable al d'altres publicacions que aborden la mateixa temàtica i que pot ser subjecte de valoracions molt diverses tant per part de la població en general com per part dels mateixos col·lectius homosexuals al·ludits."

"Expedient núm. 2/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa contra diariobarcelona.com i més concretament contra Entiendes.eu, responsable de la informació, per un article amb el títol "Cómo ligarte a un hetero un sábado por la noche" per considerar que vulnera el Codi Deontològic en promoure l'abús de persones sota els efectes de l'alcohol.

Segons la reclamant, "l'article aconsella detectar a la persona que hagi begut més, esperar a que vagi als serveis i allí abusar d'ella."

CONSIDERACIONS

Un cop rebuda la queixa i analitzada la web diariobarcelona.com es comprova que aquesta conté la informació objecte de la queixa però que l'article original pertany a Entiendes.eu, com a autor.

Davant les dificultats per trobar dades de contacte d'aquestes webs per demanar al·legacions als mitjans (únicament un email de contacte, del qual no s'ha rebut resposta al CIC), el Consell de la Informació de Catalunya va considerar, davant la gravetat dels fets dels quals parla l'article, donar trasllat al Consell de l'Audiovisual de Catalunya a través del projecte d'anàlisi de continguts de risc a Internet, per tal de tramitar una denúncia a la Direcció General de la Polícia i a la Fiscalia de la Comunitat Autònoma de Catalunya als efectes oportuns.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Atès que la queixa no només afecta al terreny de l'ètica periodística sinó que els continguts poden ser susceptibles de delictes, es dona trasllat de l'expedient al Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) per tal de que pugui posar en marxa els mecanismes que té al seu abast.

Que el CAC davant la possibilitat que la conducta detectada pugui ésser susceptible d'un delict tipificat a l'article 181 de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del codi penal, en grau d'inducció i sens perjudici de la concurrència d'altres tipus penals, ha tramitat una denúncia a la Direcció General de la Polícia i a la Fiscalia de la Comunitat Autònoma de Catalunya als efectes oportuns.

Que es comuniquin aquestes gestions a la persona que va presentar la queixa al CIC i es tanqui l'expedient, sense més tramitacions.”

“INFORME QUEIXA DE TRAMITACIÓ NO ORDINÀRIA A/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa de L.P.O., mare d'una nena de 12 anys contra el diari digital anomenat ADOLESCENTS. CAT adreçat a un públic pre-adolescent i adolescent.

ANTECEDENTS

La queixa té a veure amb l'article titulat **5 fotos provocatives però artístiques per penjar a Instagram** el qual, va acompanyat de 5 fotos a tall d'exemple de l'esmentat article publicat el 29 de desembre de 2016, segons assenyala la reclamant.

Confirma que va enviar un e-mail expressant el seu parer i la conveniència de revisar certs continguts i *“la intenció d'utilitzar els canals oportuns que tenim a la nostra disposició els ciutadans per a protegir els nostres fills i filles menors d'edat”,* sense rebre resposta. Però que *“al cap d'uns minuts l'article ha desaparegut de la web...la qual cosa els honra, tot i que l'article estava penjat des. de el 29 de desembre de 2016”.*

“A la meua manera de veure, articles com aquest contenen un missatge subliminar que pot incitar o encoratjar als nois i noies a publicar imatges del seu cos a Instagram en actituds provocatives impunement tot qualificant-les “d'artístiques” per tal d'obtenir més likes i més seguidors a la xarxa.

Intento indagar mes sobre els continguts de la web i tot i que alguns no són del meu gust ja que sembla més adreçat al públic femení i hi abunden articles sobre com aprimar-se, reforcen el culte al cos, articles on et conviden a convertir-te en “influencer” compartint el teu look sota el títol de com guanyar diners des de casa ,...això és, fent propaganda de marques de roba, notícies que fan referència a

violacions amb un to morbós, etc...tot això entra en contradicció amb el contingut de l'apartat de consultori on s'aborden temes de sexualitat, psicologia i alimentació, que semblen contestats amb professionalitat, sensibilitat i cura.

Al meu parer, els que som pares i mares de fills i filles en aquestes edats i som coneixedors de la fragilitat i vulnerabilitat d'aquesta etapa de la vida ens hem d'esmerçar dia a dia per tal d'educar els nostres fills en uns valors i uns criteris per tal d'afrontar i gestionar el millor possible el seu futur.

Actualment davant la pressió i influència que tenen sobre ells les xarxes socials la nostra tasca ja prou difícil de per si, encara es troba amb més entrebancs...

Que consti que la meua queixa no fa referència a les imatges que conté l'article, que en cap cas es podrien considerar pornogràfiques ni de mal gust, sinó al contingut de l'article que malauradament no vaig estar a temps de poder fotografiar, però que es fa evident en el títol que l'encapçala".

"Si més no, una pàgina adreçada a adolescents i a més amb la col.laboració de la Generalitat de Catalunya, hauria de ser molt curosa quan a la informació i imatges que ofereix als menors i garantir als pares i mares d'aquests plena confiança"

RESPOSTA DEL CIC

Donat que la publicació Adolescents.cat va retirar la informació i fotos objecte de la queixa, el Consell de la Informació no pot tramitar la reclamació de manera ordinària perquè s'entén que la direcció del mitjà ha rectificat sobre el que havien publicat, suposem, davant la petició i altres comentaris a l'article.

No obstant això, la presidència i secretaria general va considerar que seria pertinent convocar als representants d'aquesta publicació digital al CIC per tal d'informar-los de la importància d'aplicar el Codi Deontològic de la professió periodística i tenir especial cura amb el que publiquen per tractar-se d'un públic menor d'edat.

REUNIÓ AMB ELS REPRESENTANTS DEL MITJÀ

A la reunió amb els responsables de adolescents.cat, del dia 22 de febrer, se'ls hi va recordar que d'acord amb la legislació general i el Codi Deontològic, els menors són objecte d'especial protecció. De manera que les imatges que es publiquen han d'estar autoritzades, menys quan es tracte de situacions no personalitzades: una platja, un carrer, un espectacle, etcètera.

Igualment, tenint en compte la queixa rebuda, des de el CIC se'ls hi demanà que pel tipus de contingut del digital que pot servir de referència a un públic menor d'edat, han de tenir molta cura i precisió en les informacions i les imatges que es difonen per les conseqüències que poden tenir. En la sessió, també se'ls va orientar sobre el lèxic en la titulació i els textos.

Tot plegat els responsables de la publicació ho van entendre, es van mostrar favorables a l'assessorament del CIC, i es van emportar exemplars del Codi comproment-se a tenir-lo en compte en el seu treball periodístic."

✓ En reunió plenària de 17 de juliol de 2017

"Expedient núm. 3/2017

ASSUMPTE

El passat 15 de març de 2017, la senyora C.V.S va presentar, a través del formulari on line de queixa del CIC, un escrit de queixa contra el diari La Vanguardia per un article aparegut a la secció Tendències d'aquest diari el dia 23 de febrer de 2017 (pàg. 29), signat per la periodista Celeste López, el titular del qual era "Un mal professor influeix un 6% en el rendiment d'un estudiant", seguit del subtítol "la qualitat del docent afecta més els alumnes d'entorns desfavorits". La reclamant

considera que es vulneren els criteris 1, 2 i 3 del Codi Deontològic perquè (literalment):

- Criteri 1: l'article barreja opinió i fet, en generalitzar una informació.
- Criteri 2: destaca el subtítol "els bons professors són a les escoles privades i a on hi ha famílies amb més recursos", frase que provoca descrèdit i a partir d'un informe imprecís i traient frases de context.
- Criteri 3: no pensen rectificar. Tal i com vaig demanar al defensor del lector.

AL·LEGACIONS

El CIC va sol·licitar les al·legacions corresponents al mitjà sense que, en el termini establert, aquestes fossin presentades. És per aquest motiu que es considera que el mitjà no vol formular -les.

PONÈNCIA

Un cop llegit l'article es constata que la periodista no fa afirmacions pròpies sinó que sempre i en tot moment es limita a fer referència a les que conté l'informe La calidad del profesorado en la adquisición de competencias de los alumnos publicat —a través de les fundacions Ramon Areces i Europea Sociedad de Educación— pels professors de la UB Jorge Calero i J. Oriol Escardíbul, amb els quals s'hi pot estar més o menys d'acord.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D:

Que no hi hagut vulneració del Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya en aquesta informació perquè, si s'haguessin de demanar responsabilitats per les acusacions presentades, seria als autors de l'estudi (o a les fundacions que el publiquen), però en cap cas a al diari La Vanguardia ni a la periodista que signa l'article, que sempre fa referència al que es diu literalment a l'estudi de referència.”

Expedient núm. 4/2017: Es dona compte de les gestions del CIC sobre la queixa presentada pel Grup de treball de fotoperiodisme, del Col·legi de Periodistes de Catalunya contra La Veu d'Àfrica per la utilització il·legal de material periodístic en la seva web. L'expedient ha quedat arxivat després de que es contactés amb el mitjà per una reunió informativa, la qual no es va fer perquè la direcció del mitjà va decidir tancar el portal informatiu. El mitjà el va obrir poc després amb un nou format respectant el Codi Deontològic i fugint de la pràctica feta fins el moment.

Expedient núm. 5/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa presentat per la Fundación Secretariado Gitano amb seu a Madrid, en relació a una notícia on es fa referència a la ètnia gitana relacionant-la amb un delictes de agressió a las forces de seguretat, publicada pel Diari Mediterráneo Digital, del GRUPO EDITORIAL MEDITERRANEO DIGITAL, S.L.U.

ANTECEDENTS

El diari Mediterráneo Digital el dia 18 de febrer publica un article en la secció de successos sota el títol "50 gitanos linchan brutalmente a 6 Mossos de Esquadra en l'Hospitalet". La Fundación Secretariado Gitano proporciona el link de la pàgina web del diari on es pot veure l'article i el vídeo dels fets i fonamenta la seva queixa en la vulneració del respecte a les persones i a la seva integritat física i moral. Aquesta Fundació considera la redacció d'aquesta notícia com un cas de mala praxis periodística per citar la ètnia gitana relacionant-la amb baralles (en aquest cas amb les forces de seguretat), fet recurrent en els mitjans de comunicació i que- continua dient la queixa- no aporta una informació rellevant per la comprensió de la notícia. Arega que els hi sembla més greu encara que la ètnia gitana sigui citada juntament amb paraules com "linchar" i "brutalmente" en el propi títol de la notícia. Consideren tendències el missatge que es transmet a la societat, atès que aconsegueix vincular la comissió de delictes amb tota la comunitat gitana, creant i reforçant així prejudicis i estereotips negatius envers aquesta comunitat. I com a exemple la Fundació al·ludeix als comentaris que es generen a continuació de la notícia, responsabilitzant al mitjà de comunicació, donat que obre un espai públic d'opinió del que algunes persones se serveixen per utilitzar expressions racistes cap a la comunitat gitana en general, contribuint de manera activa a generar actituds i pràctiques discriminatòries i a arrelar la persistència de prejudicis socials.

AL·LEGACIONS

Fins a la data no s'han rebut al·legacions per part de GRUPO EDITORIAL, S.L.U. tot i haver estat instats a fer-ho des de la secretaria del CIC, per la qual cosa s'estima que no desitgen formular-les.

PONÈNCIA

Mediterráneo Digital-Políticamente Incorrecto, és així com ells mateixos s'identifiquen i s'autodefineixen. L'article no apareix signat i té informació precisa del sindicat dels Mossos d'Esquadra SAP-Fepol i del resultat de l'agressió a les forces de l'ordre: " Un total de seis Mossos d'Esquadra han resultado heridos..." així com de la seqüenciació de l'altercat i del total de patrulles que van a socórrer els companys; també recull un informe del sindicat dels Mossos d'Esquadra en el qual es demana "tolerància zero" davant l'agressió i "una sentència exemplar". No obstant això, en aquest article no es dóna veu als veïns, a cap integrant de la minoria gitana, ja sigui del grup que provoca la baralla o dels que van més tard i se sumen a la refrega, o a algun representant. En el vídeo que s'adjunta hi ha gran profusió d'imatges i crits de l'altercat i es dóna al públic la possibilitat de participar amb els seus comentaris, generant-se així alguns missatges injuriosos i discriminatoris per a la comunitat.

Aquest cas mostra a uns veïns que pertanyen a una minoria determinada, l'ètnia gitana, fruit de la diversitat de la societat en la qual estem immersos. Reflectir en un mitjà de comunicació aquesta societat plural respectant degudament les seves minories apel·la a l'ètica professional dels periodistes. Aquests en el Codi Deontològic, en el criteri 12, assenyalen explícitament com han de ser tractades

aquestes minories en una societat oberta i multicultural per evitar estereotips i prejudicis arrelats moltes vegades des de fa molt de temps. "Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral". "No es pot discriminar cap persona pel seu origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles a la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats ".

Com expressa la queixa de la Fundación Secretariado Gitano creiem que aquesta minoria no ha estat tractada amb la deguda consideració i respecte, particularitzant a les persones que intervenen en la baralla, sinó que identifica el col·lectiu a partir de la seva ètnia, vinculant així la comissió del delicte amb la comunitat i ho fa de manera sensacionalista i tendenciosa, emfatitzant des del mateix títol i associant a l'ètnia gitana les paraules "linxar" i "brutalment", ajudant a crear i reforçar prejudicis i estereotips cap a aquesta minoria.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D:

La notícia del diari Mediterráneo Digital " 50 gitanos linchan brutalmente a 6 Mossos d'Esquadra en l'Hospitalet" vulnera el Codi Deontològic dels Periodistes de Catalunya, el principi 12, que tracta del respecte a les persones i a la seva integritat física i moral, també l'Annex B del mateix Codi Deontològic: Recomanacions sobre Internet, a l'apartat 03. Participació i supervisió activa, el Codi puntualitza "els comentaris dels usuaris en les notícies difoses en els webs informatives han de ser moderats pels seus responsables editorials . Aquests han de comptar amb mecanismes i eines adequats per impedir la difusió de missatges injuriosos que atemptin contra la dignitat de les persones i grups socials, o propiciïn la discriminació, la violència i l'odi. Les aportacions dels internautes no poden ser anònimes. El mitjà difusor ha d'exigir un registre previ als usuaris que vulguin fer comentaris i donar a conèixer les seves opinions ". També el CIC considera vulnerat l'annex F del Codi sobre la cita de nacionalitats i ètnies que diu literalment: "La utilització per part dels mitjans audiovisuals de paraules i conceptes relacionats amb la nacionalitat o llocs de procedència per designar en titulars a un individu o banda d'individus que han comès actes delictius és discriminatòria.

Quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d'un context discriminatori a fi de cridar l'atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

El CIC recomana als mitjans de comunicació que actuïn amb especial responsabilitat i rigor en el cas d'informacions o opinions amb continguts que puguin suscitar discriminacions per raons de gènere, ètnies, creences o extracció social o cultural, és a dir, evitant-se en tot cas les generalitzacions i l'etiquetatge de les persones per trets diferencials, ja siguin ètnics, religiosos, econòmics o socials. En tot cas, si el mitjà considera que la nacionalitat dels protagonistes és noticable, i sempre per tal de no fomentar en el receptor impulsos discriminatoris, el CIC

recomana que aquesta dada s'esmenti sempre, siguin d'on siguin els autors dels fets descrits.”

Expedient núm. 6/2017

ASSUMPTE: En data 14 de març de 2017 es va rebre una queixa d'ICV Esplugues (grup municipal de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat) en la qual es denunciaven possibles males pràctiques i manca de rigor periodístic i engany a la ciutadania per part de l'entitat municipal en la publicació de la revista El Pont d'Esplugues núm. 245 del mes de febrer que edita el propi ajuntament.

ANTECEDENTS

Es tracta d'un monogràfic sobre el Pla Porta de Barcelona, anomenat també Pla CAUFEC, pla urbanístic l'execució del qual es va aturar a causa de la crisi i que aleshores es tornava a posar en marxa.

ICV d'Esplugues entén que aquest Pla urbanístic especula amb el territori i representa un impacte ecològic de grans dimensions. Està situat al peu mateix del Parc Natural de Collserola i s'edifica fins a la mateixa línia del parc sense deixar els preceptius espais de transició. “El greu del cas –continua dient ICV d'Esplugues- és que en aquest monogràfic es presenta un mapa on es modifiquen els límits del parc amb la clara intenció, creiem, d'amagar la realitat a la ciutadania, inventant-se una zona de transició on és clarament Parc Natural segons el mapa pel Consorci del parc Natural i que les plataformes ciutadanes i partits polítics que s'oposen la Pla denunciïn constantment”. Finalment, ICV Esplugues creu que “aquesta manera de fer periodisme no s'ajusta al Codi Deontològic”, per la qual cosa s'adreça al CIC per a què “en faci una valoració”. Respecte els articles de Codi Deontològic suposadament infringits, esmenten el primer (informar de manera acurada y precisa), tercer (rectificar les informacions incorrectes), cinquè (citar les fonts i preservar el secret professional) i l'annex A (Recomanació sobre manipulació d'imatges).

AL·LEGACIONS I PONÈNCIA

Traslladada la queixa a la revista El Pont, en primer tinent d'alcalde i regidor de comunicació de l'Ajuntament d'Esplugues presenta unes extenses al·legacions referides a cada un dels punts del Codi Deontològic que ICV considera que han estat infringits, als quals ens remetem en la part en que detalla qüestions particularitzades. En aquest tipus de qüestions no és tasca del CIC esbrinar si les argumentacions tècniques exposades per cada part són o no verídiques, tan perquè això correspon a qui tingui competència professional per fer-ho, com perquè del que es tracta és d'esbrinar si s'han observat els principis de l'ètica periodística o, al contrari, s'han infringit.

En aquest aspecte, les al·legacions municipals deixen clar que en el monogràfic sobre el Pla CAUFEC es contenen informacions diverses provinents de diverses fonts que es manifesten de manera plural. El monogràfic informa de les característiques d'un pla d'urbanisme aprovat de feia temps i que va quedar paralitzat pels efectes de la crisi econòmica. I donat que es tornava a reemprendre i s'havien concedit les primeres llicències d'edificació, el Pont va considerar “que calia, per una banda, recordar de nou a la ciutadania l'origen del pla (aprovat

definitivament el 2004), el seu contingut i les seves previsions, i per altra banda, la situació actual de desenvolupament i les actuacions i afectacions que es preveuen a curt termini”.

En la informació del monogràfic es dóna veu a les opinions dels grups municipals (els 8 portaveus signen un article amb el seu nom i fotografia) i es recull l'opinió de la Plataforma Popular contra el Pla Caufec-Porta BCN que publica a una columna l'article "posicions crítiques amb el planejament del sector". Fins i tot es diu que, en una edició posterior de la revista es va publicar una fe d'errata sobre "una expressió que pot portar a confusió". Assenyala també que hi ha hagut algunes sentències judicials que han són favorables a la legalitat del pla d'urbanisme en recursos que l'impugnaven.

D'altra banda, el tinent d'alcalde argumenta que algunes al·legacions fàctiques aportades per ICV són "falses", qüestions que –com hem dit- no correspon jutjar al CIC ja que són apreciacions de tipus tècnic que, en tot cas, haurien de ser més pròpies d'un peritatge o a atribució dels tribunals de justícia.

En definitiva, no sembla que la diligència informativa hagi sigut oblidada en la redacció y confecció del monogràfic, sinó que –al marge de les opinions o consideracions polítiques que cadascú pugui tenir sobre el pla urbanístic- es dóna veu als grups municipals i a l'associació crítica de tal planejament, per la qual cosa s'ha de concloure que s'ha observat el principi de contrastació dels fets.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D:

El CIC considera que en el cas que ens ocupa no s'ha vulnerat el Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Expedient núm. 7/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa de E.P.L. de data 9 d'abril de 2017 en relació amb una carta, publicada el 23 de novembre de 2008, a la secció Cartes dels lectors d'El Periódico de Catalunya.

ANTECEDENTS

El 4 de febrer de 2017 E.P.L. va enviar un correu electrònic al diari El Periódico de Catalunya per saber si seria "possible suprimir una carta al director meva que surt publicada en línia a la vostra web i, conseqüentment, és troba indexada a Google". Per argumentar la seva petició indicava que "és tracta d'una carta ja força antiga (9 anys), que en el seu moment vaig escriure sobre una situació desagradable que em va passar, i que ara pot provocar-me problemes professionals en la meva feina o a la recerca de nova feina".

En aquesta carta, que porta per títol "Despidos injustificados", EPL explica com algunes empreses utilitzaven la crisi per acomiadar treballadors. Esmenta de manera explícita el nom de l'empresa i descriu, les dures condicions que, segons el seu punt de vista, l'empresa imposa als seus treballadors.

A l'apartat de Motius de l'Escrit, E.P.L. demana a El Periódico l'eliminació de la seva carta, o bé la modificació del seu nom i /o supressió de cognoms, perquè considera que el contingut de la carta pot ser perjudicial per a la recerca de feina i la seva reputació digital. A l'apartat Observacions, en canvi, E.P.L. demana que s'atengui a la seva sol·licitud de dret a l'oblit i es procedeixi a l'eliminació completa de la seva carta.

El 10 de març de 2017 el diari va contestar a E.P.L. per indicar-li el següent: “En relació amb la seva petició d'eliminació d'una carta al director publicada al El Periódico de Catalunya fa uns anys, l'informem que no podem atendre la seva sol·licitud donat que es tracta d'una carta enviada voluntàriament per vostè mateix i no d'una informació errònia elaborada pel diari. De fet, totes les cartes enviades per lectors romanen a l'hemeroteca digital d'El Periódico de Catalunya tal i com es van publicar en el seu dia, a fi de mantenir l'arxiu històric del diari.”

CONSIDERACIONS

Tenint en compte la sol·licitud E.P.L. al dret a l'oblit, s'inclou el que el Codi indica sobre l'oblit en el punt 04. Permanència dels documents on-line:

“La permanència indefinida a la xarxa dels documents i materials audiovisuals que es difonen i circulen a través de la web pot generar situacions incòmodes o indesitjables per a les persones afectades, ja sigui com a fonts informatives o com a testimonis. En el cas que en reclamin la desaparició, aquest fet planteja la necessitat de conciliar adequadament l'interès públic amb els drets individuals. En qualsevol cas, la invocació del “dret a l'oblit” no ha de ser motiu per a la destrucció immediata d'elements que en certa manera formen part d'un “arxiu general” o “memòria viva” que és patrimoni col·lectiu i que eventualment poden ser d'interès per a historiadors o investigadors socials.”

Per tant, segons el codi actualitzat, davant un reclamació d'aquests tipus, es tracta de conciliar l'interès públic amb els drets individuals. En el cas de la carta d' E.P.L., motiu de la queixa, no es pot considerar necessari que formi part d'un arxiu general o memòria viva. Aquest conflicte no és un cas aïllat, ja que són nombroses les situacions d'explotació laboral, sobretot en el període en què va ser enviat el text al diari, és a dir, la crisi econòmica del 2008.

Els historiadors i investigadors socials poden trobar nombroses fonts per a il·lustrar aquest tema, de manera que aquesta carta pot ser considerada prescindible per a aquesta finalitat. Si a més l'existència d'aquesta carta o, que el nom de E.P.L. aparegui complet, genera situacions incòmodes o li pot perjudicar a l'hora de trobar feina, sembla justificable prendre les mesures necessàries per evitar-li aquest perjudici.

AL·LEGACIONS

Un cop sol·licitades per part del CIC les corresponents al·legacions, des de la direcció del mitjà van adreçar al CIC un email on informaven que el dia 13 de juny, la assessoria jurídica de El Periódico de Catalunya es va posar en contacte amb E.P.L. per indicar-li que van procedir a efectuar l'esmentat canvi. El seu nom complet ha

quedat substituït per les inicials E.P.L. de la carta que va enviar a El Periódico de Catalunya i que es va publicar el 23 de novembre de 2008.

Captura de pantalla del correu electrònic enviat a E.P.L.

Bon dia,

En relació a la petició de substituir el seu nom complert per les inicials E.P.L. a la carta que vosté va enviar a El Periódico de Catalunya i que es va publicar el 23 de noviembre de 2008, li comuniquem que hem estimat la seva sol·licitut, de tal manera que el passat dia 13 de juny vam procedir a efectuar l'esmentat canvi.

Atentament

Assessoria Jurídica
El Periódico de Catalunya

PONÈNCIA

Segons el criteri 04 del Codi Deontològic és necessari conciliar adequadament l'interès públic amb els drets individuals. La invocació del "dret a l'oblit" no ha de ser motiu per a la destrucció immediata d'elements que en certa manera formen part d'un "arxiu general" o "memòria viva" que és patrimoni col·lectiu i que eventualment poden ser d'interès per a historiadors o investigadors socials." Tot i que l'interessat va donar el seu consentiment a la publicació original i la informació es va publicar amb fins periodístics i pot ser eventualment considerada d'interès per a historiadors o investigadors socials, al mateix temps pot perjudicar a l'hora de trobar feina a l'autor de la queixa.

Atès que en aquest cas concorre l'interès d'un particular, sense rellevància pública o interès històric, i que la rellevància del fet ha deixat d'existir, es considera adequat sol·licitar la supressió del nom, la substitució per inicials o que s'eviti la indexació de la notícia pels motors de cerca a Internet.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

Atesa la queixa presentada per E.P.L. i la disposició d'El Periódico a introduir una modificació en el fitxer informàtic del text de referència, seguint un dels suggeriments del senyor P.L., i tenint en compte el criteri 4 del Codi Deontològic, s'entén que han desaparegut els motius de la queixa i per tant, es procedeix a l'arxiu de l'expedient.

Expedient núm. 9/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa presentat el 25/05/17 pel senyor R.C. , per dues informacions publicades pel diari lavanguardia.com els dies 20/05/2017 ("Una testigo señala a la agente detenida") i 15/05/2017 ("El sospechoso se afeitó el día del crimen del urbano"), i una altra informació publicada pel diari elmundo.es el 21/05/2017 ("La 'pantera' rosa y la "màquina de matar"). Posteriorment, amb data 29 de maig, va ampliar la seva queixa a una altra informació publicada per lavanguardia.com el dia 27/05/2017 ("Rosa, la mujer de las dos caras"). I, finalment, va tornar a ampliar la seva queixa el dia 6/07/2017 a una informació publicada a elperiodico.com el dia 5/07/2017 ("Me pregunto cómo sería una muerte perfecta").

Tot i que per raons que s'exposaran més endavant és aconsellable preservar en la mida del possible la identitat del senyor R.C., és inevitable explicitar els lligams que té amb una de les persones detingudes per l'assassinat d'un guàrdia urbà a Barcelona. R. C. és l'ex marit de Rosa, la guàrdia urbana detinguda per aquest cas. En el seu escrit, demana al CIC que vetlli per la protecció de la seva actual parella i de les seves dues filles menors d'edat. En aquest sentit, tot i ser conscient de que es tracta "d'un cas molt mediàtic i greu, en què hi ha dret a que es conegui la veritat", sol·licita que es vetlli per l'anonimat i intimitat d'ell, de la seva companya i de les seves filles. Tal i com explica al seu escrit, i com s'ha publicat, la seva actual parella va declarar davant el jutge que una de les filles de R. va ser testimoni d'uns fets d'importància rellevant en el cas, fets que "s'han reflectit als mitjans a pesar d'haver secret de sumari". A més, considera que el fet que s'hagi dit que la seva actual parella és testimoni referencial, "ens compromet a nivell de seguretat física, per revenja per exemple, i més tenint en compte la violència dels fets que en parlem". En el seu escrit de queixa explica que la transcendència mediàtica dels fets "ha obligat a que hagi d'haver canviat de domicili i d'escola a les meves filles, per protegir-les". En aquest sentit, afirma que "a la meva feina i el meu entorn, tothom sap que sóc R. el mosso ex-marit de l'assassina (sic) Guàrdia Urbana, amb qui tinc dues filles i denúncies creuades". També afegeix que "la meva parella té una feina i una família que desconeixen la seva proximitat als fets, i òbviament que és testimoni important del cas".

Per tant, estima que "els nostres noms no poden aparèixer als mitjans, perquè primer, no aporten res rellevant a la notícia, i a més vulneren la privacitat de les nostres noves vides, que hem hagut de reiniciar per uns fets als que som aliens". Qui presenta la queixa considera que a les informacions esmentades s'han vulnerat els següents criteris del Codi Deontològic:

4. Utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació. És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la intercepció i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagi és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.

En aquest sentit, destaca que es tracta d'informació sota secret de sumari.

6. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber.

El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones

individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprobable.

9. Respectar el dret a la privacitat. Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

11. Protegir els drets dels menors. Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

Tenint en compte l'enorme transcendència mediàtica dels fets, el Consell de la Informació de Catalunya va fer públic un comunicat el dia 29/05/2017 en què demanava a periodistes i mitjans "extremar la prudència quan es publiquen informacions que poden afectar la vida privada de terceres persones, especialment quan es tracta de menors".

<https://fcic.periodistes.cat/2017/05/29/comunicat-del-cic-sobre-la-mort-dun-agent-de-la-guardia-urbana/>

AL·LEGACIONS

El Consell de la Informació de Catalunya va sol·licitar les al·legacions pertinents a lavanguardia.com, a elmundo.es i a elperiodico.com. Lavanguardia.es va respondre el dia 19/06/2017, elperiodico.com ho va fer el dia 12/07/2017, mentre que elmundo.es no ho ha fet.

El seu escrit, lavanguardia.com destaca, en primer lloc, la gravetat dels fets objecte de les informacions que involucren tres agents de la Guàrdia Urbana, els dos detinguts i la víctima. Considera que la premsa "té el deure d'informar i fiscalitzar amb especial atenció als servidors públics en tant que beneficiants dels diners de tots els contribuents", i que la premissa amb la qual el diari va treballar les seves informacions va ser la de "buscar respostes a un crim que ha trasbalsat la Guàrdia urbana i la ciutadania".

El diari afirma que és conscient de la transcendència que les seves informacions poden comportar en la vida de les persones i que, per això, en la cobertura del crim es va considerar "que no s'inclourien els cognoms dels detinguts ni de les persones

del seu entorn, una premissa fàcilment comprovable en repassar les informacions que el diari ha publicat en relació al cas”.

Pel que fa a la declaració judicial de l'actual companya del senyor R., el diari afirma que va publicar aquella notícia “sense sobrepassar el límit que imposa el dret a la intimitat de les persones”. En aquest sentit, explica que en la informació “es va mantenir l'anonimat tant de la testimoni que va declarar com de les filles, en tant que menors d'edat”. I afegeix: “Perquè la informació fos comprensible i per explicar al lector la transcendència que tenia per a la causa, en aquella declaració judicial era imprescindible destacar el lligam familiar que tenia la testimoni amb la detinguda. Es va publicar que era l'actual parella de l'exmarit de la detinguda. I també és un fet molt rellevant per al cas que ens ocupa el contingut que va expressar durant la seva declaració; que les filles veiessin a la seva mare tacada de sang. Era imprescindible per fer arribar al lector la contundència d'aquell testimoni”.

Quant al secret del sumari al·ludit en l'escrit de queixa, el diari considera que es tracta d'una figura jurídica que competeix als investigadors i als juristes, però no als periodistes. I argumenta que, en aquest cas, “el dret a la informació preval per sobre del secret del sumari d'una causa judicial sempre que no se superin uns determinats límits, que considerem que hem respectat en tot moment. La informació que des de La Vanguardia s'ha publicat en relació al crim s'ha fet sempre emprant mètodes lícits i dignes provinents de fonts policials i judicials, contrastant les informacions i redactant-les amb cura i la mesura exigibles com els que mereixen una situació d'aquesta gravetat en què mai abans s'havien vist involucrats agents de la Guàrdia Urbana”.

El text destaca “la impermeabilitat” amb què van actuar les autoritats policials i judicials a l'hora de facilitar informació sobre el cas. Per això, quan el diari va tenir coneixement de la declaració de la testimoni assenyalant que les filles de la detinguda “havien vist la seva mare amb les mans tacades de sang va representar un punt d'inflexió en la informació que fins aleshores havíem publicat i era el primer indici contundent que s'aportava en contra de la detinguda”. I subratlla el següent: “La informació es va publicar sense revelar la identitat de cap de les persones involucrades per mantenir el seu anonimat i sense que cap lector que no tingués relació amb els implicats o el seu entorn pogués identificar-les. Dit d'una altra manera, si una persona no té cap relació amb la testimoni ni amb les filles de la detinguda és impossible que les identifiquin arran d'aquesta informació”. En últim lloc, el diari destaca que malgrat existir el secret de sumari, en la declaració de la testimoni també hi van ser presents els advocats dels dos detinguts. “Per tant, l'entorn dels dos arrestats també va ser coneixedor de la declaració d'aquesta detinguda per una altra via diferent de la informació publicada per La Vanguardia”, afegeix el diari, que recorda que el secret de sumari té data de finalització i que és qüestió de temps que el contingut d'aquesta declaració es conegui públicament.

Per la seva banda, en el seu escrit d'al·legacions, elperiodico.com “lamentava la situació en què es troba immers a causa de la seva condició d'ex marit” el denunciava. “Entenem la seva queixa pel que fa a l'aparició del nom de pila de la seva filla, però tenint en compte la gravetat del cas i l'interès que suscita i la importància del testimoni de la menor citat al sumari, considerem que era rellevant la seva publicació”, argumenta el text. I finalitza afirmant que El Periódico “manté com

a un dels seus pilars de la seva línia editorial la defensa dels menors i la seva seguretat”.

PONÈNCIA

La primera qüestió que hem de considerar és si les informacions publicades vulneren els principis deontològics enumerats en la queixa. En aquest sentit, analitzarem aquells paràgrafs on es mencionen al senyor R., la seva companya i les seves filles, per veure què es diu i, sobretot, com es diu.

1. Informació publicada al diari lavanguardia.com el 15/05/17, amb el títol “El sospechoso se afeitó el día del crimen del urbano”. L’únic fragment que fa referència a la persona que presenta la queixa i el seu entorn familiar és el següent:

“Las cosas entre ambos iban aparentemente bien. Pedro apoyó a Rosa en los diferentes litigios judiciales que tenía en marcha. Contra R., mosso d’esquadra y padre de sus hijas; y el último contra un subinspector, también de la Guardia Urbana, al que acusaba de haber difundido hace diez años una foto de ambos manteniendo relaciones sexuales.”

Com es pot comprovar, la informació periodística només cita el nom de pila i la professió, salvaguardant el seu cognom i els noms i cognoms de les seves filles menors. La notícia estableix un vincle entre el señor R. i l’acusada –van estar casats– i el fet que manté amb ell un litigi judicial, sense dir-nos de quins tipus, com també manté un altre litigi contra un subinspector.

<http://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20170515/422588815219/caso-pornovenganza.html>

2. Informació publicada al diari lavanguardia.com el 20/05/17, amb el títol: “Una testigo señala a la agente detenida”. Al subtítol es pot llegir: “Las hijas de Rosa vieron a su madre manchada de sangre y se lo contaron a la pareja de su padre, que lo declaró al juez”. En seleccionem els paràgrafs que afecten informativament les persones esmentades en l’escrit de queixa:

“Antes de iniciar la comparecencia de los dos arrestados en el juzgado de Vilanova i la Geltrú, la Fiscalía citó a declarar a una testigo. Se trata de la actual pareja del ex marido de Rosa P., con quien la detenida tiene dos hijas pequeñas. La mujer se presentó ante la juez para relatar lo que le habían dicho las niñas el día que se cometió el crimen. Su madre “subió al piso de arriba con la ropa manchada de sangre, se oían ruidos abajo y vieron a alguien que no era Pedro”, el asesinado. Según esta mujer, las hijas relataron que estaban en su habitación en la planta de arriba del chalet cuando su madre, Rosa P., apareció para decirles que su novio Pedro estaba durmiendo y que no se movieran de allí. Rosa apareció manchada de sangre.”

“El testimonio de esta mujer es lo que se conoce como un testigo de referencia, que explica algo que le han contado pero que no ha presenciado directamente. La testigo es la actual pareja de R., el ex marido de Rosa, que es agente de los Mossos d’Esquadra. Estuvieron juntos durante quince años en los que tuvieron dos hijas. Se divorciaron hace seis meses. Ambos se encuentran inmersos en un proceso judicial con denuncias cruzadas”.

Como en el caso anterior, no se facilita el apellido del ex marido, ni de la actual pareja de la persona que presenta la queja y no se identifica a sus hijas. Tampoco se facilita el apellido de la acusada.

<http://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20170520/422749964344/testigo-declara-agented-detenido.html>

3. Informació publicada al diari lavanguardia.com el 27/05/17, amb el títol: “Rosa, la mujer de las dos caras”. En seleccionem els paràgrafs que afecten informativament les persones esmentades en l’escrit de queixa:

“Lo primero que hizo la mujer tras ingresar en prisión fue entregar un escrito a sus familiares para que se hicieran cargo de los pagos de la hipoteca, la luz, el agua. Temas logísticos. Sólo al final del texto en un arrebatado de desesperación pidió a los suyos que cuidaran de sus hijas, de 4 y 6 años”.

“Ella también se acababa de separar de su marido, un mosso d’esquadra con el que mantuvo quince años de relación y tuvo dos hijas. Su matrimonio tampoco acabó bien. Ambos mantuvieron una disputa judicial por el cuidado de las niñas. La tensión del conflicto llegó hasta tal punto que Rosa contactó con una agencia de detectives privados para demostrar que su exmarido vivía con una mujer problemática y así tratar de arrebatarle la custodia compartida. La pareja de su exmarido también participó de los interrogatorios por el crimen de los urbanos. Aseguró ante la juez que las hijas del matrimonio le dijeron que vieron a su madre subir a su habitación de arriba manchada de sangre el día del asesinato de Pedro R”.

<http://www.lavanguardia.com/sucesos/20170527/422971106967/crimen-guardia-urbana-rosa.html>

En aquest cas tampoc es facilita els cognoms de l’ex marit ni de l’actual parella ni s’identifiquen les filles menors d’edat. Tampoc el cognom de l’acusada.

4. Informació publicada al diari elmundo.es el dia 21/05/2017 amb el títol: “La ‘pantera’ rosa y la “màquina de matar””. De nou, seleccionem els paràgrafs on s’informa de les persones esmentades:

– “un ex marido denunciado por Rosa” (...)

– “Ella reconoce haber estado allí. Pero incrimina a Albert López –Ferrer, su amante: "Mató a Pedro y me amenazó". A ella y a sus hijas. "Tus hijas se ahogarán en vómito", asegura que le dijo. Las niñas, que tuvo con su ex marido R., mosso d’esquadra, quien ha vivido un particular martirio en su separación de Rosa. Él idolatra a las pequeñas. Ella, a su manera, igual. Tanto que el perfil de Rosa en Facebook tiene el nombre de sus hijas junto al suyo. Se han denunciado mutuamente. R. a Rosa por suplantación de identidad en una factura.”

Malgrat que no es facilita els cognoms de R., la seva parella o de les seves filles, sí que es proporciona els cognoms de l’acusada, Rosa P.V (en el cos de la informació i en el peu de foto), que afecta de ple a la identitat de les menors, i una dada: el seu perfil a Facebook té el nom de les seves filles, la qual cosa permet que, indirectament, es pugui accedir a la identificació de les menors. Aquest ponent ha

comprovat com en aquest perfil el dia 29/05/17 apareixen fotografies de les dues menors.

<http://www.elmundo.es/cronica/2017/05/21/59200b29e5fdea670e8b45a2.html>

5. Informació publicada per elperiodico.com el dia 5/07/2017 amb el títol: “Me preguntó cómo sería una muerte perfecta”. Aquests són els paràgrafs que afecten les persones enumerades en l’escrit de queixa:

–“ Esta versión es uno de los argumentos esgrimidos por la jueza, además de las contradicciones en la declaración de Rosa P., para encarcelar a los dos sospechosos.”

–“ Pero hay otra a la que todavía le da mayor importancia. El testigo es la actual pareja de R., el exmarido de la guardia urbana encarcelada, que relata que la hija de esta, Emma, le manifestó que escuchó a su madre y a su novio Pedro (le llama Titi) discutir en la habitación, escuchando golpes e insultos. La pareja bajó para la planta inferior y desde desde ahí su madre le dijo que cogiera palitos y se pusiera la tele. Lugo, según esta versión, subió la agente presa “llena de sangre y se lavó con lejía”. Y agregó que vió el coche de “Titi” dentro y a una persona con “bolsas de basura”. Su madre le explicó a la menor que Pedro se había ido de casa.”

–“ La detenida, según el sumario, también insinuó un posible incidente entre R.C., el padre de sus dos hijas, con Rodríguez, como “maniobra para distorsionar la investigación policial, llegando a declarar que los celos que sentía Rodríguez por el padre de sus hijas había sido la causa de la discusión.”

La informació aporta el cognom de l’acusada (Rosa P.) i el del seu ex marit (R.C.). A més a més, dóna el nom d’una de les filles menors de la parella (E.), elements que permeten una clara identificació de la menor.

Un cop examinades les informacions objecte de queixa, es tracta de dirimir si vulneren els criteris deontològics enumerats.

A) Utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació. En cap cas s’ha aportat cap element que pugui acreditar que s’ha vulnerat aquest principi. No sabem com els periodistes han accedit al contingut de la declaració de l’actual parella de qui presenta l’escrit de queixa, malgrat que ell afirma de manera taxativa sense poder verificar-se que ha sigut l’advocada de l’acusada qui l’ha filtrada i malgrat que, com diu el text de lavanguardia.com, en la declaració hi eren presents els advocats dels acusats. Però no hi ha cap indici que el periodista l’hagi obtinguda de manera il·lícita.

En aquest sentit, el denunciant parla de vulneració del secret del sumari. La jurisprudència del Tribunal Constitucional assenyala que publicar una informació no pot considerar-se atemptatòria al secret sumarial si aquesta és coneguda al marge de les actuacions judicials mitjançant les diligents investigacions d’un periodista, i que aquesta hagi sigut “rectament obtinguda”. El requisit de la veracitat de la informació és un altre element substancial en la jurisprudència, com estableixen les sentències del Tribunal Constitucional 13/1985, 158/2003, 54/2004. En cap cas la queixa qüestiona la veracitat de les informacions publicades. Per tant, no es considera vulnerat aquest criteri deontològic.

B. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber.

En l'escrit de queixa no hi ha cap element que acrediti que els periodistes hagin vulnerat el dret de les persones individuals a no proporcionar informació ni respondre preguntes. Ni el senyor R., ni la seva parella ni les filles han estat requerides per facilitar informació ni tampoc assetjades de manera intimidatòria per proporcionar-la. Per tant, les informacions analitzades no vulnereu aquest criteri deontològic.

C. Respectar el dret a la privacitat.

En primer lloc, ens trobem davant d'una informació d'indubtable interès públic. Es tracta de l'assassinat d'un membre de la Guàrdia Urbana de Barcelona i de la detenció d'altres dos membres d'aquest cos com a presumptes autors d'aquest assassinat. És a dir, membres d'un cos encarregat de defensar el compliment de la llei i de protegir els drets i la seguretat dels ciutadans, són acusats d'un assassinat. A més, s'ha d'afegir que tots dos agents van participar en un operatiu policial en què va morir un mantero l'agost de 2014, i que l'acusada acusa l'altre detingut d'aquest mort.

La declaració judicial de la testimoni on informa d'allò que van veure les menors afegeix un element probatori rellevant que justifica la publicació del contingut d'aquesta declaració. Des d'aquest punt de vista, és molt difícil sostreure la menció en el relat informatiu de qui proporciona el testimoni –les filles–, i a través de qui –l'actual parella de l'ex marit en seu judicial. És inevitable que en casos com aquest, l'entorn laboral i el cercle d'amistats i familiars acabin relacionant les persones amb els fets. La qüestió essencial és si persones que no pertanyen a aquests entorns pròxims poden identificar les persones amb les dades de les informacions proporcionades i, en aquest cas, considerem que no, com al-lega lavanguardia.com. Una altra qüestió que s'ha de plantejar és si té sentit introduir en el relat informatiu l'ex marit, si és pertinent o és una intromissió innecessària. En les informacions analitzades es parla de l'ex marit per introduir el fet que manté litigis judicials amb l'acusada, la qual cosa aporta informativament trets característics de l'acusada, que manté unes relacions conflictives, no només amb el seu ex marit, sinó amb d'altres persones que formen part d'aquest relat informatiu. Creiem que així també s'ha d'interpretar la informació de lavanguardia.com quan informa que l'acusada va contractar un detectiu privat amb la intenció “de demostrar su exmarido vivía con una mujer problemática y así tratar de arrebatarle la custodia compartida” de les seves filles.

És inevitable, sempre i quan les referències a terceres persones tinguin un sentit informatiu, esmentar-les perquè, d'una altra manera, seria molt difícil poder desenvolupar la feina periodística. Allò que sí s'ha d'evitar, com estableix el criteri en qüestió, són les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies, ni danyar de forma injustificada la dignitat dels individus. I en les informacions examinades considerem que no s'ha vulnerat aquest criteri del codi deontològic.

D. Protegir els drets dels menors.

En aquest criteri s'ha de tenir una cura extrema per tal de no proporcionar en la informació elements que, d'una manera directa o indirecta, possibiliti la identificació de menors, sobretot en un cas com aquest en què la seva mare està acusada d'un

assassinat. En la informació del diari *elmundo.es* s'aporta els cognoms de la mare – Rosa P.V.–, que constitueixen un element que facilita la identificació de les menors. Però és que, a més, en la informació es diu que l'acusada, al seu perfil a Facebook, té el nom de les seves filles, la qual cosa permet que, indirectament, es pugui accedir a la identificació de les menors. Aquest ponent ha comprovat com en aquest perfil el dia 29/05/17 apareixien fotografies de les dues menors. Els periodistes han d'extremar totes les mesures per impedir que, sobretot en assumptes d'especial transcendència social, es vulnerin els drets dels menors, com ha ocorregut en aquesta informació del diari *elmundo.es*.

Un comportament anàleg el trobem en la informació de *elperiodico.com*. Com hem assenyalat, en la informació es donen a conèixer els cognoms dels pares i el nom d'una de les filles menors de la parella, elements que permeten una clara identificació de la menor, quan un dels principis universals de la deontologia periodística és preservar els drets dels menors, sobretot quan, com afirma el seu pare en la denúncia, les nenes han hagut de canviar de col·legi i de domicili per evitar veure's afectades per aquest tràgic succés. No compartim l'argument de *elperiodico.com* quan justifica la publicació del nom de la menor. Estem d'acord en què el cas és greu, que suscita molt d'interès, que el testimoni de la menor que consta en el sumari és molt important, però publicar el nom de pila de la menor

i els cognoms dels seus pares no afegeix cap plus informatiu. Preservar aquest nom i aquests cognoms no resta en cap sentit la gravetat, l'interès i la importància del testimoni de la menor en la informació publicada ni la seva plena comprensió, sinó que vulnera els drets de la menor que el rotatiu afirma defensar.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D:

El CIC considera que, de les informacions objecte de la queixa, tant la publicada pel diari *elmundo.es* com la publicada per *elperiodico.com* han vulnerat el Codi Deontològic, en concret el criteri 11 sobre protecció dels drets dels menors.””

✓ En reunió plenària de data 19 de desembre de 2017

Expedient núm. 10/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa del FC Barcelona contra la CCMA per unes informacions emeses al Telenotícies Migdia de TV3 de data 3 de juliol de 2017, que consideren no contrastades i que no s'ajusten a la realitat, en relació al “Seient Lliure” que ofereix el club.

ANTECEDENTS

El dia 6 de juliol de 2017 va tenir entrada al Col·legi de Periodistes un escrit enviat per burofax i dirigit a la Comissió Deontològica del CPC signat pel Sr. Roman Gómez Ponti en representació i com apoderat del FC Barcelona, per mitjà del qual emet una queixa per la difusió en el TN Migdia d'una informació que denunciava un suposat ús indegut dels ingressos generats per l'alliberament de seients dels socis en la modalitat de “seient lliure” que ofereix el Club. En la informació es donava compte

de que el Club venia a terceres persones en partits de gran expectació una part dels seients lliures alliberats per socis pel sistema anomenat VIP EXPERIENCE sense comunicar-ho al soci, percebent un preu molt superior al del sistema habitual i abonant només al soci la quantitat que li corresponia segons el sistema ordinari, enriquint-se així el Club de forma il·lícita.

El FC Barcelona entén que la informació no és veraç ni contrastada amb el propi Club, la qual cosa constitueix “un greu atemptat contra la dignitat, imatge pública i, en definitiva, honor del FC Barcelona”, suposant una **vulneració del criteri segon del Codi Deontològic**, que prescriu “evitar perjudicis per informacions sense prou fonament” i prohibeix no usar “expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades” tot recomanant al periodista “posar-se en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l’oportunitat de resposta”.

En l’escrit de queixa, es diu que “és un fet obvi i evident que cap tasca de comprovació ha pogut dur a terme el mitjà informador ni els periodistes que han donat difusió a la notícia quan no s’ha adreçat al FC Barcelona per contrastar, conèixer ni/o verificar la informació difosa”. I reitera aquest argument en altres asseveracions com quan estima que s’ha difós “una notícia falsa” a causa de la falta de contrastació dels fets amb el propi Club amb la conseqüència de generar en “els socis de l’entitat i en la consideració pública en general una evident sensació d’engany o frau que perjudica clarament la imatge, honor i consideració pública del CF Barcelona”.

En el punt quart de la queixa introdueix un nou element que comporta la **vulneració del criteri quart del Codi Deontològic del CPC**: la utilització de càmeres ocultes per gravar part de la informació difosa, mètode que el FC Barcelona estima inacceptable quan no és estrictament necessari per a l’averiguació dels fets i obtenint unes imatges que només buscaven “un major impacte visual però res aporten a la notícia”.

La presentació de la queixa va ocasionar que el CIC intentés mediar entre el FC Barcelona i la CCMA per obtenir una conciliació entre les parts, però al negar-s’hi la televisió pública va continuar el procediment endavant demanant a la CCMA la presentació d’al·legacions.

AL·LEGACIONS

En les seves al·legacions, de les quals el mitjà en va sol·licitar la pròrroga de quinze dies, la CCMA argumenta que la informació sobre el seient lliure “no feia referència a un ús indegut dels ingressos per part del FC Barcelona, sinó que explicava que el Club no havia informat als socis que, en partits de màxima expectació i interès, alguns d’aquests seients s’utilitzaven per comercialitzar un producte anomenat Vip experience”.

D’altra banda, contradiu l’argument principal del FC Barcelona afirmant que es va adreçar al Club “amb la finalitat que poguessin manifestar el seu posicionament sobre el fet i que el contacte es va establir amb prou antelació per a una possible declaració per part del FC Barcelona. Malgrat aquest oferiment, que va arribar a ser

amb 48 hores d'antelació en una de les informacions, el Club va declinar aquesta possibilitat".

La CCMA es refereix també a l'acord 84/2017 del Consell de l'Audiovisual de Catalunya que estima que en aquest assumpte "la CCMA ha actuat de forma diligent, tot contrastant la notícia", acord que, a l'aportar en el seu redactat dades fàctiques que no s'havien proporcionat al CIC, s'ha considerat únicament als efectes de tenir en compte aquestes dades per a l'estudi de la present queixa 10/2017.

Finalment, la CCMA al·lega que l'ús de la càmera oculta és "un recurs periodístic emparat pel Tribunal d'Estrasburg quan no es vulneri el dret a la intimitat i a la pròpia imatge de les persones físiques", invocant també l'acord del CAC al respecte.

PONÈNCIA

Els aspectes a considerar en el cas que ens ocupa es redueixen a determinar si en la informació de TV3 (3 i 4 de juliol del 2017) sobre la forma de gestió del "seient lliure" en la modalitat anomenada VIP EXPERIENCE s'han vulnerat:

- el criteri segon del Codi Deontològic del CPC: "evitar perjudicis per informacions sense prou fonament"
- el criteri quart del mateix Codi: "utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació" en relació amb l'ús de càmeres ocultes.

Respecte la suposada vulneració del criteri segon ens trobem amb que el FC Barcelona fonamenta les seves al·legacions en que la informació és falsa en base a que s'ha difós sense contrastar-la prèviament amb el Club. Concretament es diu: "cap tasca de comprovació ha pogut dur a terme el mitjà informador ni els periodistes que han donat difusió a la notícia quan no s'ha adreçat al FC Barcelona per contrastar, conèixer ni/o verificar la informació difosa".

Sobre aquesta qüestió cal fer dues consideracions: una, sobre la veracitat de la informació; l'altra, sobre l'oportunitat de la utilització de càmeres ocultes.

a). Sobre la veracitat de la informació (criteri segon)

La CCMA, en el seu escrit d'al·legacions, nega radicalment que els periodistes autors de la investigació sobre el seient lliure no s'haguessin posat en contacte amb el CF Barcelona per a que aquest pogués manifestar el seu posicionament sobre el fets. Ans al contrari, es diu amb rotunditat que l'oferiment al Club va existir prèviament a la difusió. EL CIC no disposa de dades concloents ni indiciàries sobre si realment va existir o no l'oferiment en aquest sentit al Club per part dels periodistes autors de la investigació, ens movem en el terreny d'una paraula contra una altra sense que cap de les dues parts aportin alguna prova que corrobore la seva afirmació.

No obstant això, entenem que aquest no és un element determinant de si s'ha de donar veracitat o no a la investigació difosa. La veracitat s'ha de determinar en el conjunt de les informacions que van aparèixer els dies 3 i 4 de juliol passat, entre les quals trobem l'emissió de la intervenció en roda de premsa del vicepresident del FC Barcelona, Sr. Cardoner, afirmant que el club està actuant correctament en benefici

del soci i lamentant que TV3 “hagi condicionat opinions dels nostres socis sense haver contrastat amb ningú dels que realment som responsables del govern d’aquest Club”.

Ara bé, la veracitat d’una notícia –en aquest cas fruit d’una investigació que s’havia iniciat dos mesos abans, segons els seus autors- no depèn únicament de la contrastació amb el CF Barcelona, sinó també d’altres fonts i de la recerca de fets o dades objectives que puguin adreçar o desmentir el cas investigat. És el conjunt de la informació obtinguda lícitament que ens donarà la pauta per considerar si els fets estan suficientment acreditats per poder ser traslladats a l’opinió pública. Encara més, una informació es considera veraç si ha estat elaborada amb un treball diligent per part del professional, amb una actitud positiva cap a la veritat, comportant-se amb un zel suficient com per arribar a la convicció de que la informació és realment veraç. I en el cas que ens ocupa aquesta actitud i actuació diligent sembla acreditada per les manifestacions de socis que han alliberat el seient lliure sense haver estat informats prèviament del sistema VIP Experience, per les entrades per accedir a l’estadi emeses en aplicació d’aquest mètode, pels apunts comptables dels beneficis generats, en definitiva, per moltes dades fiables obtingudes pels autors de la informació que han de considerar-se suficients per adreçar la seva autenticitat.

El FC Barcelona al·lega també que la difusió de la investigació genera “en els socis de l’entitat i en la consideració pública una evident sensació d’engany o frau” que perjudica el seu honor i imatge pública. En una qüestió d’interès públic, i aquesta ho és, el que preval per a la licitud d’una informació és la veracitat del que s’ha difós, que si el que descriu és una actuació legítima, correcta i beneficiosa –en aquest cas pel soci, com argumenta el Club-, no hauria de significar cap perjudici moral per al Club. Bastarà que s’expliqui amb transparència la legitimitat i correcció de la gestió que fa el Club del seient lliure i els beneficis que reporta per a l’entitat i pels socis. Però, en qualsevol cas, si la notícia generés perjudicis a la imatge pública del club, no en serien responsables els periodistes que han posat en coneixement de l’opinió pública un fet veraç i d’interès social.

b). Sobre la utilització de càmeres ocultes (criteri quart)

El FC Barcelona estima inacceptable que determinades imatges que surten en la informació s’hagin obtingut amb càmeres ocultes per no ser necessari per a la investigació dels fets i perquè només buscaven “un major impacte visual però res aporten a la notícia”. La CCMA al·lega, de contrari, que el sistema de gravació d’imatges amb càmera oculta es “un recurs periodístic emparat pel Tribunal d’Estrasburg quan no es vulnera el dret a la intimitat i a la pròpia imatge de les persones físiques”.

Pel visionat de les imatges, sembla que en l’únic moment en que s’empra almenys una càmera oculta és en una brevíssima filmació on els compradors de localitats pel sistema VIP Experience (alguns reconeixibles, afectant al dret a la pròpia imatge) estan en un recinte tancat especialment per a ells, on es degusta un càtering prepartit inclòs en el preu de l’entrada.

L'afirmació de la CCMA de que la utilització de la càmera oculta és un recurs periodístic emparat pel Tribunal Europeu de Drets Humans quan no es vulneri el dret a la intimitat o a la pròpia imatge és incorrecta. La Sentència del TEDH de 24 de febrer de 2015, cas Haldimann i d'altres contra Suïssa es refereix a un cas ben diferent del que ens ocupa per la qual cosa no li són aplicables les seves consideracions jurídiques de forma mecànica a l'assumpte del seient lliure. A més, la doctrina que estableix aquesta sentència en cap cas comporta l'admissió general i incondicionada de qualsevol modalitat de càmera oculta fins i tot quan no afecta els drets a la intimitat i a la pròpia imatge.

Ben al contrari, els criteris jurídics que tradicionalment s'han vingut tenint en compte a l'hora d'analitzar la legitimitat de la càmera oculta en el periodisme d'investigació s'han fonamentat en la necessitat de que l'objecte de la informació sigui d'un interès general qualificat i en l'aplicació del principi de proporcionalitat al cas concret.

Interès general qualificat vol dir que no basta un mer interès general, sinó que per justificar la utilització de la càmera oculta, les informacions s'han de referir a qüestions que afectin greument als ciutadans, com poden ser casos de corrupció, la comissió de delictes o la realització de pràctiques que afectin la salut de les persones. També es poden valorar si els perjudicis que poden evitar-se al col·lectiu social amb la revelació del que es mantenia ocult justifiquen els que causen a un particular amb la captació per càmera oculta. Evidentment, el cas del seient lliure no es troba en la categoria d'interès social qualificat.

Respecte el principi de proporcionalitat, segons el Tribunal Constitucional per saber si una mesura restrictiva d'un dret fonamental és proporcional s'han de valorar i complir tres requisits: primer, si tal mesura és susceptible d'aconseguir l'objectiu proposat (judici d'idoneïtat); segon, que no existeixi una altre mesura més moderada per a la consecució de tal propòsit amb la mateixa eficàcia (judici de necessitat); i per últim, que la mesura sigui ponderada o equilibrada per derivar-se d'ella més beneficis o avantatges per a l'interès general que perjudicis per altres bens jurídics respectables de les persones o valors en conflicte (judici de proporcionalitat). En cap dels tres casos es pot circumscriure la utilització de la càmera oculta en la cas del seient lliure.

És més, el missatge que la informació volia traslladar a l'opinió pública és que el CF Barcelona no havia informat els socis que alliberen el seu seient de que, en partits de màxima expectació o interès, alguns d'aquests seients s'utilitzaven per comercialitzar un producte anomenat VIP Experience. Les imatges captades amb càmera oculta que s'han visualitzat no aporten cap element nou o essencial a l'objecte de la informació. En el relat que fa el periodista acompanyant les imatges de la notícia ja es fa referència a que en el preu de l'entrada s'inclou un servei de càtering, no cal incorporar imatges preses per un mètode excepcional com és la càmera oculta en un lloc tancat, al que només poden accedir els usuaris del servei VIP Experience, mostrant algunes persones de forma reconeixible.

Des del punt de vista ètic, doncs, és clar que amb aquestes imatges es vulnera el criteri quart del Codi Deontològic del CPC que considera "inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir

informacions, imatges i testimonis”, sense que sigui d’aplicació l’excepció de tractar-se de “situacions relacionades amb fets o esdeveniments d’inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació”

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

El CIC considera que en el cas que ens ocupa:

- No s’ha vulnerat el criteri segon del Codi Deontològic del CPC que fa referència a la veracitat de la informació.
- S’ha vulnerat el criteri quart del Codi Deontològic del CPC que fa referència a l’ús de càmeres ocultes per obtenir imatges i informacions.”

Expedient núm. 11A/2017

ASSUMPTE: El 28 d’agost de 2017, la senyora L.J. va presentar un escrit de queixa contra una informació publicada el 31 de juliol de 2017 en diaridetarragona.com sobre la mort violenta del ciutadà M.M.N., de 33 anys i d’origen senegalès, a Salou. La reclamant aporta tres titulars diferents que va tenir en successives versions online i en el compte de Twitter del diari la mateixa notícia. La informació del diari digital es titulava així: “Matan a un hombre en Salou tres asestarle un puñetazo en plena calle”. En una posterior actualització, la notícia es va titular “El hombre asesinado en Salou salía de comprar cruasanes” . D’altra banda, en el compte del diari a Twitter es va titular: “Matan a golpes a un camello en el centro de Salou”.

ANTECEDENTS

En l’escrit de queixa es considera que les informacions vulneren els següents criteris deontològics:

1. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l’obligació d’acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d’observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

2. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s’han d’usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s’ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l’oportunitat de resposta.

12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat

física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

En la notícia titulada “Matan a un hombre en Salou tras asestarle un puñetazo en plena calle”, s’informa que la víctima sortia d’un establiment on va comprar el seu esmorzar i es va topar amb un grup de quatre persones . Una d’elles li va donar un cop de puny a la cara i diversos cops de peu. La víctima “se levantó grogui del golpe y alcanzó la acera contraria. Allí se desplomó y algunos testigos hablan de que oyeron un fuerte golpe al impactar la cabeza con el cemento.” Dues dotacions del SEM van estar més d’una hora intentant reanimar-lo sense èxit. Segons la informació, la víctima “no era un vecino cualquiera. Fuentes de la investigación y testigos aseguran que era conocido en la zona de Carles Buigas y calles adyacentes donde hay locales de ocio. Tenía antecedentes, tanto policiales como penales, de diversos delitos, entre ellos contra la salud pública. En el momento de su muerte no llevaba ninguna sustancia estupefaciente encima, aseguran los investigadores”. I afegeix: “Precisamente, su vinculación con delitos contra la salud pública es la principal línea de investigación con la que trabaja el Área d’Investigació Criminal de los Mossos d’Esquadra de la Regió Policial Camp de Tarragona”.

Pel que fa al compte del diari a Twitter, hi ha una versió del 31 de juliol a les 12:28 hores que diu: “AMPLIACIÓN Matan a golpes a un camello en el centro de Salou”, amb el link del diari i del compte del mitjà a Twitter. En una posterior actualització de la notícia al diari digital va aparèixer un altre titular: “El hombre asesinado en Salou salía de comprar cruasanes”. Sota el titular hi ha una petita entradeta que és l’inici del text informatiu.

AL-LEGACIONS

El dia 26 de setembre de 2017, el director de funcions del diari, Josep Cruset, va fer arribar al CIC el seu escrit d’al·legacions: <<El titular a twitter “Matan a golpes a un camello en el centro de Salou” és clarament inadmissible, a més de no correspondre amb el titular de la informació signada pel periodista Jordi Cabré que apareixia publicada a l’edició digital del Diari. Va ser retirat minuts després de sortit publicat a la xarxa, tan aviat com va ser detectada la greu errada. Posteriorment, l’esmentat periodista va parlar amb la germana de la víctima per demanar-li disculpes. Altres titulars als quals fa referència la queixa sobre el tractament d’aquest succés, corresponen a les informacions posteriors de seguiment i ampliació de la notícia.>>

PONÈNCIA

La ponència ha analitzat, en primer lloc, la notícia publicada al diari digital titulada “Matan a un hombre en Salou tras asestarle un puñetazo en plena calle”. Pel que fa al criteri 1, el periodista informa de manera acurada i precisa, no barreja informacions i opinions ni difon conjectures ni rumors. El que fa, citant fonts de la investigació, es explicar que la línia d’investigació oberta pels Mossos d’Esquadra és que la mort pugui tenir relació amb un tema de drogues, ja que la víctima tenia antecedents per delictes contra la salut pública. En aquest sentit, el periodista posa

en coneixement del lector els elements informatius necessaris que l'ajudin a interpretar els fets, com és habitual en informacions de l'àmbit dels successos. Per tant, aquesta ponència considera que no s'ha vulnerat aquest criteri del Codi Deontològic.

Quan al criteri 2, la informació no conté cap informació injuriosa ni es considera que contingui dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat, en aquest cas de la víctima. Que tingui antecedents policials i penals per delictes contra la salut pública és una realitat factual que és important en la cerca d'una explicació dels fets que van passar a Salou. En cap moment hi ha cap intensió de menysprear o lesionar la dignitat de la persona. En aquest sentit, el periodista es refereix a la víctima com "ciudadano senegalès de 33 años de edad", "vecino de Salou" i, per introduir els seus antecedents, es fa servir la frase "Modou no era un vecino cualquiera", que si bé és molt poc afortunada, tampoc té la intenció de faltar a la dignitat. És més, el periodista informa el lector que la víctima "no llevaba ninguna sustancia estupefaciente encima" en el moment de la seva mort. Considera la ponència que tampoc s'ha vulnerat aquest criteri.

Tampoc considera aquest ponent que s'hagi vulnerat el criteri 12 perquè el text no conté cap menyspreu a la persona pel que fa al seu origen ètnic, ni hi ha en la notícia expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi o a l'ús de la violència. L'únic que fa la informació és assenyalar que és un "ciudadà senegalès", com passa sovint en moltes informacions que informen sobre la procedència dels actors de la notícia.

Un cop analitzada la informació del diari digital, passem a fer-ho amb el titular del compte del diari a Twitter: "Matan a golpes a un camello en el centro de Salou". En les seves al·legacions, el director en funcions del diari ho resumeix en una frase: "és clarament inadmissible". Segons considera aquesta ponència, aquest titular vulnera dos dels tres criteris esmentats. En primer lloc, vulnera el criteri 1 perquè no informa de manera acurada i precisa ni contrasta la informació i hi fa conjectures. El fet que hagi tingut antecedents en el passat no és suficient per jutjar la víctima en el present, sobretot quan la informació afirma que, en el moment de la seva mort, no portava substàncies estupefaents. També creiem que el titular vulnera el criteri 2 perquè es sustenta sobre dades imprecises i sense base suficient que lesiona clarament la dignitat de la víctima. Pel que fa al criteri 12, aquesta ponència considera que no s'ha vulnerat perquè no hi ha cap intenció de discriminar la víctima pel seu origen ètnic ni de incitar a l'odi ni a l'ús de la violència.

Malgrat que no consta en la relació de criteris que la queixa considera vulnerats, aquest ponent estima que el titular analitzat vulnera el criteri 10 (Salvaguardar la presumpció d'innocència), ja que sense que hagi finalitzat la investigació policial, afirma taxativament que la víctima era un "camell" i que, per tant, portava a terme una actuació delictiva. Com recorda el criteri esmentat, "el respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries".

Pel que fa al tercer titular en qüestió ("El hombre asesinado en Salou salía de comprar cruasanes"), conté una qualificació penal (assassinat), que només pot ser definida a través del procés penal, o bé per l'acusació del ministeri fiscal o particular,

o bé pel jutge. El periodista, en aquesta fase, només pot afirmar que un home ha mort, que és el que fa el titular de l'edició digital. Per tant, el titular vulnera el criteri 1 del Codi Deontològic perquè no s'ha acostat a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible i ha difós una informació no contrastada, una conjectura com si es tractés d'un fet. El titular, a més, destaca en una notícia d'aquestes característiques un element irrellevant (comprar croissants) com a element significatiu en una informació que explica que un ser humà ha perdut la vida.

Sembla important subratllar que, en les seves al·legacions, el responsable del diari ha reconegut "el greu error" i que el periodista que signa la notícia del diari hagi demanat disculpes a la germana de la víctima. També considera aquesta ponència que els diaris digitals han de reflexionar sobre l'ús que fan de les xarxes socials, i que titulars cridaners que responen a la lògica del *clickbate* per captar l'atenció desfan, com en aquest cas, tot el treball periodístic de la notícia publicada al diari digital.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Per tot l'exposat fins ara, considerem que el titular "Matan a golpes a un camello en el centro de Salou", publicat al compte de Twitter del diari, vulnera els criteris 1, 2 i 10 del Codi Deontològic. També considerem que el titular "El hombre asesinado en Salou salía de comprar cruasanes" vulnera el criteri 1 del Codi.

Expedient núm. 11B/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa que va presentar la senyora L.P. el 27 de juliol de 2017 per una informació publicada al Diari de Tarragona el 28 de juny de 2017 titulada "*Investigan el robo de cuatro perros de la protectora de Torredembarra para peleas ilegales*". Considera la reclamant que la informació vulnera el criteri 1 del Codi Deontològic, que diu textualment:

"El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets."

Per l'extensió de l'escrit de queixa, considerem oportú reproduir-lo textualment:

La información ofrecida debería haberse tratado con el adjetivo "presunto". Por lo que se desprende de esta noticia, los hechos están basados de parte y **no parece** que hayan sido contrastados *in situ* en la Protectora para comprobar en el registro oficial (obligado por ley) la existencia de esos perros y que, supuestamente, eran mestizos. Los perros, aunque sean mestizos, ofrecen unas características físicas que los llevan a emparentar con una raza u otra. Por ejemplo, los perros con cruce de PPP (Perro Potencialmente Peligroso) deben adoptarse presentando al refugio un Certificado de Penales, requisito legal por el que esta misma Protectora hace pasar a los posibles adoptantes. Si estaban "en fase de adopción", debería haber también datos de los perros de tal forma que pudieran asociarse a los posibles

adoptantes. "Grandes y desparasitados" no son, precisamente, características singulares que describan a los perros.

Existen también varias dudas: ¿Por qué se considera que podrían haberse robado para peleas ilegales de perros? ¿Quién lo dice? ¿Por qué se dice "por su tamaño y la ausencia de chip", pues así son (grandes) y están (sin chip) otros muchos perros de la Protectora? ¿Por qué no llevaban chip? ¿Cuánto tiempo llevaban en la Protectora? ¿Cómo no se dio cuenta nadie en la Protectora que se robaban los perros? ¿Por qué se habla públicamente de su presunto robo a finales del mes de junio cuando éste se supone se perpetró a principios de mes? ¿Por qué publicar la noticia con ausencia de datos verificados cuando la fecha de edición está tan alejada de la fecha del robo y no había "urgencia" periodística? ¿Por qué no hay fotografías del *chenil* donde estaban los perros y de la valla que se supone fue cortada para robarlos? ¿Cómo se percató la Policía Local de Torredembarra que se había perpetrado el robo si fue "en la parte posterior a la entrada principal", que es terreno no transitable en vehículo policial (coche o motocicleta) y queda invisible desde el camino principal? ¿Por qué se dice que "la investigación, tanto a nivel policial como en la unidad científica de los Mossos, sigue abierta, pero sin resultados", cuando los Mossos no han intervenido en ningún momento en este caso? (Se adjunta e-mail de los Mossos aclarando esta circunstancia).

Debo añadir que la Protectora de Torredembarra, sus gestores, la "Asociación Olescan", y el propietario del refugio y de la licencia de núcleo zoológico, que además es presidente de la asociación "Sociedad Protectora de Animales Zoo Torredembarra", José María Crespo, están *sub iudice*. Tienen denuncias ante la Generalitat de Cataluña, fueron también denunciados por el Seprona, el Fiscal de Medio Ambiente de Tarragona ha estado investigando durante 6 meses y recibiendo nuevas denuncias y hace casi dos meses el caso está en el Juzgado nº 7 de El Vendrell. Por tanto, cualquier información relativa a esta Protectora debería tratarse con máxima cautela y ser recabada toda la información antes de dar voz únicamente a denunciados/investigados.

En la informació, signada pel periodista Jordi Cabré, s'afirma que: "La desaparición de cuatro ejemplares adultos de perros de la Protectora d'Animals de Torredembarra a principios de mes ha puesto en alerta a los diferentes cuerpos policiales por si el robo de estos animales se ha llevado a cabo para fines ilegales, como son las peleas entre animales." El robatori es va produir el 4 de juny a les instal·lacions de la Protectora. El periodista afegeix que, des de la presentació de la denúncia "no hay más novedad que los hechos probados: daños en la propiedad para poder acceder y ausencia de cuatro perros grandes desparasitados, pero todavía sin chip". La incorporació del chip es produeix un cop finalitza l'adopció de l'animal, segons la informació. El relat explica que "los autores cortaron una valla perimetral de la finca, en la parte posterior a la entrada principal, y accedieron al recinto a media tarde. De hecho, fue la Policía Local de Torredembarra quien alertó al titular de la Protectora, Josep M. Crespo, de lo que habían detectado." Crespo va comprobar que faltaven quatre animals, però "no pudo concretar las razas, puesto que son animales mezclados y que han sido abandonados por sus amos." Segons la informació, els agents locals van visualitzar amb el propietari les càmeres de

seguretat de les instal·lacions, però no van detectar res perquè “están enfocadas sólo a la entrada principal y abarcan parte del camino de entrada y parte de la valla perimetral.” La denúncia es va presentar a la comissaria de la policia local de Torredembarra, però “se ha pedido ayuda a la policía científica de los Mossos para intentar encontrar pistas de los autores.” Finalitza la noticia afirmant: “El tamaño de los perros y la ausencia de chip localizador son argumentos suficientemente potentes para sospechar que los canes se han podido robar para fines ilegales como peleas. La investigación, tanto a nivel policial como en la unidad científica de los Mossos, sigue abierta, pero sin resultados.”

AL·LEGACIONS

El dia 1 de setembre de 2017, el secretari general del CIC va traslladar la queixa al Diari de Tarragona perquè pogués fer les al·legacions que considerés oportunes, però el mitjà no ha respost a aquesta qüestió.

PONÈNCIA

Considera aquesta ponència que el principal problema que presenta la informació objecte de la queixa es l'absència absoluta d'atribució de les fonts informatives. El periodista esmenta diversos actors, com ara “los diferentes cuerpos policiales”, la protectora d'Animals de Torredembarra, la Policia Local de Torredembarra, el responsable de la Protectora, Josep M. Crespo, la unitat científica de los Mossos d'Esquadra, però en cap cas es produeix una atribució de les diverses fonts al llarg del text a través de les fórmules periodístiques habituals (“segons...”, “expliquen a aquest diari”, “afirmen...”, etc.). L'atribució és necessària perquè la informació sigui creïble. És el que diu el criteri 5 del Codi Deontològic. El mateix criteri recorda també l'obligació moral del periodista de protegir les fonts invocant el secret professional quan sigui necessari, però fins i tot en aquest extrem el periodista normalment utilitza fórmules d'atribució amb reserva o d'atribució amb reserva obligada que transmet al lector perquè aquest sigui conscient de tal reserva. La qualitat d'una informació rau en la qualitat de les seves fonts, i el públic té dret a conèixer, en la mida del possible, quines són les fonts que s'han utilitzat en la elaboració d'una noticia.

També considera aquesta ponència que les notícies, com diu el criteri 1, han de observar una clara distinció entre les informacions i les opinions, i han de difondre únicament informacions contrastades i evitar la difusió de conjectures. I la informació analitzada no ho fa amb el tema que destaca en el titular, ja que atribueix el robatori a una finalitat (baralles il·legals), sense cap atribució de font policial i fent servir un condicional: “La desaparición de cuatro ejemplares adultos de perros de la Protectora d'Animals de Torredembarra a principios de mes ha puesto en alerta a los diferentes cuerpos policiales por si el robo de estos animales se ha llevado a cabo para fines ilegales, como son las peleas entre animales.” Sobretot quan, en el paràgraf següent, el mateix periodista resumeix els “fets provats”: “daños en la propiedad para poder acceder y ausencia de cuatro perros grandes desparasitados.”

El text de queixa planteja nombrosos interrogants que apunten a una falta de diligència a l'hora de contrastar la informació. A tall d'exemple, no s'arriba a esbrinar en cap moment per què el periodista parla taxativament d'una múltiple autoria sense dir-nos en què es basa aquesta hipòtesi. I una informació periodística el que ha de fer és respondre els interrogats que un lector mitjà es pot formular sobre un fet. Aquesta falta de diligència queda al descobert quan qui presenta la queixa aporta un intercanvi de mails entre ella i l'Àrea de Comunicació de la Regió Policial del Camp de Tarragona de la Direcció General de la Policia en què es constata que els Mossos no estan investigant aquest tema, sinó que afirmen que qui ho fa és la Policia Local. També aporta un intercanvi de mails amb la Cap de Premsa i Protocol de l'Ajuntament de Torredembarra en què afirma que la investigació d'aquest robatori la fa la policia autonòmica. Una situació paradoxal que posa en qüestió la informació del periodista quan afirma que "la investigación, tanto a nivel policial como en la unidad científica de los Mossos, sigue abierta, pero sin resultados."

Considerem que aquests elements són suficients per arribar a una conclusió pel que fa a la queixa presentada i que, per tant, no és necessari detenir-nos en tots els interrogants que planteja la persona que presenta l'escrit. Només aclarir, en tot cas, que el dret a la presumpció d'innocència correspon a una persona quan és investigada, i no pas a una acció i, en el cas que ens ocupa, en no ser identificat l'autor de l'acció, no cal debatre el tema de la presumpció.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Per tot l'exposat fins ara, considerem que la informació objecte de queixa vulnera els criteris 1 i 5 del Codi Deontològic."

Expedient núm. 11C/2017

ASSUMPTE: Escrit de queixa que va presentar la senyora L.J. el 27 de juliol de 2017 per una informació publicada al Diari de Tarragona el 19 de juliol de 2017 titulada "Una nueva vida para la perra rescatada entre excrementos en una casa okupa de Calafell."

ANTECEDENTS

Considera la reclamant que la informació vulnera el criteri 4 del Codi Deontològic, que diu textualment:

"És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptació i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística

i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagi és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.”

Segons la reclamant, la notícia “ha sido redactada utilizando **métodos no demasiado dignos o faltos de ética**, pues presuntamente el redactor obtuvo la información a partir de lo publicado en su Facebook (por) la persona que tiene en cuidado y acogida a la perra, un texto del 18 de julio que publicó de forma privada (no lo reproduzco); es decir, sólo para sus amigos. Por otro lado, la noticia del caso de esta perrita se generó en televisión, en el programa del Canal Cuatro ‘En el Punto de Mira’, en la edición sobre Okupas.”

La reclamant afegeix: “La cuidadora de la perra, que se da la circunstancia que es conocida mía, me explicó el asunto. Publicó otro texto en Facebook, a raíz de aparecer la noticia en el Diari de Tarragona, y después contactó con el periodista, José M. Baselga para pedirle explicaciones y una rectificación pública. La cosa no quedó muy clara, pues por lo visto dijo que había hablado con una amiga suya y que ésta fue quien le explicó todo. El caso es que no hay transparencia en la procedencia de la información. A fecha de hoy, todavía no hay rectificación en el diario.”

Victoria, que és el nom de la cuidadora actual de la gossa, va publicar aquest text a Facebook:

“Agradezco la publicación de la noticia porque el caso ha contribuido a concienciar sobre el maltrato animal.

Pero me gustaría aclarar un par de cosas:

- Diario de Tarragona no se ha puesto en contacto conmigo para elaborar la noticia. No sé quién les ha facilitado mi publicación de Facebook pero, aunque están dentro de la legalidad, éticamente deberían haberla abordado de otra manera. Da la impresión de que nosotros hemos hablado con ellos y no ha sido así. Igualmente hubiera sido un detalle que me hubieran comentado que querían utilizar mi fotografía y no hacerlo sin permiso.

- Sansa no llegó a casa a través de la asociación mencionada. Fuimos nosotros los que nos ofrecimos directamente a la Clínica Veterinaria de Calafell. No hemos tenido relación con dicha asociación, a excepción de un mensaje que me envió una persona (que imagino que es parte de la asociación) para interesarse por el caso y le comentamos que cuando estuviera recuperada ya le comentaríamos.

- El Ayuntamiento de Calafell es el que se está haciendo cargo de las facturas veterinarias.

- Nuestro agradecimiento va para dicho Ayuntamiento y para todo el personal de la Clínica Veterinaria Calafell, por los cuidados y el cariño con el que han tratado a Sansa.”

La reclamant aporta el link del *post* de Victoria en Facebook, tot i que només hi poden accedir els seus 'amics':

<https://www.facebook.com/victoria.rodriguezsevilla/posts/10155748060127262?pnref=story>

En la informació publicada, el periodista comença amb aquest paràgraf: “El primer día era imposible acercarse a ella. Acurrucada en una esquina gruñía cuando alguien se aproximaba. «Los primeros días fueron difíciles. Tenía unos dolores horribles y presentaba una hipersensibilidad inusitada».” En cap moment, atribueix la font a qui corresponen les paraules entrecomillades i que només poden procedir de qui cuida la gossa després de ser retirada de la casa okupa.

A continuació, el periodista explica com els reporters de Cuatro, que feien un reportatge sobre l'ocupació d'habitatges, van veure l'estat lamentable de tres gossos que es trobaven en un dels habitatges ocupats a Calafell. Els periodistes van denunciar els fets a la Policia Local, que va actuar. “Los agentes, al ver cómo estaban los animales llamaron a la protectora, que se llevó a dos perros mientras un veterinario se hizo cargo de la perra para curarla.”, afegeix la notícia.

I, de nou, el periodista torna a citar textualment sense atribuir la font: “La familia que acogió al animal supone que por maltrato previo, la perra chillase ante cualquier roce. «Las curas eran una situación traumática. Resultaba frustrante ver cómo se le curaban unas heridas y aparecían otras nuevas».”

La informació finalitza dient que la família “agradece a la asociación Adipac y a la Clínica Veterinaria Calafell las atenciones hacia el animal, que ha ganado una vida”, quan la persona que cuida la gossa ha aclarit la seva inexistent relació amb l'associació.

La informació va acompanyada de tres fotografies. En cap d'elles consta la firma de l'autor. En el peu de foto de la primera es pot llegir: “La perra se recupera de las heridas y del pánico de los malos tratos”. La fotografia mostra l'animal amb una protecció utilitzada perquè no es puguin tocar les ferides i, per tant, només pot ser obtinguda del perfil de Facebook de la cuidadora. El peu de foto de la segona diu: “La perra fue sacada de la casa en un estado deplorable”. Tampoc està signada. El peu de foto de la tercera diu: “El animal puede estar tranquilo y cuidado”, i de nou sembla que hagi sigut obtinguda del perfil de Facebook, perquè es veu l'animal descansant en una habitació.

AL.LEGACIONS

El dia 1 de setembre de 2017, el secretari general del CIC va traslladar la queixa al Diari de Tarragona perquè pogués fer les al·legacions que considerés oportunes, però el mitjà no ha respost.

PONÈNCIA

Un cop analitzada la informació, aquesta ponència considera, en primer lloc, que la notícia vulnera el criteri 4 del Codi Deontològic (utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació), que diu textualment:

“És inacceptable l’ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la interceptió i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.”

En el cas que ens ocupa, el diari ha utilitzat una pràctica malauradament habitual que consisteix en publicar textos o imatges de determinats perfils de les xarxes socials. En aquest sentit, és interessant analitzar el contingut de la sentència de la Sala del Civil del Tribunal Suprem 91/2017, que ha condemnat al diari La Opinión de Zamora a indemnitzar amb 15.000 euros a un home del qual va publicar en portada de la seva edició una foto obtinguda per Facebook. La fotografia va ser usada per il·lustrar un succés en què havia resultat ferit pel seu germà per arma de foc. Tot i que el cas no és anàleg, sí que interessa els raonaments de la sentència. En aquest sentit, destaquem el següent paràgraf de la sentència, que considerem vàlida per al cas que ens ocupa:

“Que, en la cuenta abierta en una red social en Internet, el titular del perfil haya "subido" una fotografía suya que sea accesible al público en general, no autoriza a un tercero a reproducirla en un medio de comunicación sin el consentimiento del titular, porque tal actuación no puede considerarse una consecuencia natural del carácter accesible de los datos e imágenes en un perfil público de una red social en Internet. La finalidad de una cuenta abierta en una red social en Internet es la comunicación de su titular con terceros y la posibilidad de que esos terceros puedan tener acceso al contenido de esa cuenta e interactuar con su titular, pero no que pueda publicarse la imagen del titular de la cuenta en un medio de comunicación.”

El diari va utilitzar contingut del perfil de Facebook de la cuidadora (fotos i text) i el va publicar sense el consentiment de la persona.

Aquesta ponència considera que la publicació de les tres fotografies sense indicar el nom de l'autor vulnera també l'annex A del Codi (Recomanació sobre manipulació d'imatges): “En fotoperiodisme s'ha de fer constar sempre l'autoria, així com la data, lloc i els elements rellevants que identifiquen la imatge, tret que es posi en perill^{[1][2]} la seguretat de les fonts.” I vulnera, a més, l'Annex C del Codi (Recomanació sobre el plagi): “La reproducció de fotografies o imatges de qualsevol mena que tinguin autoria, independentment fins i tot que estiguin subjectes a drets d'autor.”

Per últim, la notícia analitzada en cap moment fa cap atribució de fonts en el text periodístic, vulnerant el criteri 5 (Citar fonts i preservar el secret professional), que recorda que les fonts “s'han de citar perquè la informació sigui creïble”.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Per tot l'exposat fins ara, considerem que la informació objecte de queixa vulnera els criteris 4 i 5, així com l'annex A del Codi (Recomanació sobre manipulació d'imatges) i l'Annex C del Codi (Recomanació sobre el plagi).

Expedient 12 al 54/2017

ASSUMPTE: Entre els dies 1 i 5 de setembre 42 persones formalitzen un seguit de queixes al Consell de la Informació de Catalunya referides a la informació publicada a El Periódico de Catalunya els dia 31 d'Agost i 1 de setembre, sobre un avís de la Agència Central d'Intel·ligència dels Estats Units (CIA) als Mossos d'Esquadra, alertant-los d'un possible atac terrorista com el que s'havia produït a la Rambla de Barcelona el dia 17 d'Agost. Alguna de les queixes formulades també fa referència al tractament gràfic de les informacions posteriors a l'atemptat de Barcelona i al que es va registrar a Cambrils la matinada del dia 18.

ANTECEDENTS

Les 42 queixes se centren sobre tot en la informació de portada del dia 31 d'agost, en la qual s'informava de que una "alerta de la CIA als Mossos" s'havia referit "específicament a la Rambla" com a possible escenari d'un atemptat. El titular d'apertura d'aquesta portada deia el següent: "L'alerta de la CIA als Mossos": (avantítol) "Específicament a la Rambla" (títol). I a sota, es reproduïa una part del que semblava la còpia en paper del document original que havia rebut la Policia Autònoma des de la Central d'Intel·ligència nord-americana. (El comunicat es tornava a reproduir amb més amplitud a la pàgina dos del diari). Completant la portada, dos subtítols informaven de que "La policia de la Generalitat va rebre el 25 de maig l'avís del serveis d'intel·ligència dels EUA" i que "La nota va arribar el mateix dia al CNI, a la Guàrdia Civil i a la Policia, que després va contactar amb el cos català".

De les diferents reclamacions rebudes i de la pròpia observació que en fa aquest Consell, s'observa que l'informe reproduït al diari conté algunes imprecisions que farien dubtar de la seva autenticitat:

1. La nota de la CIA, redactada en anglès, està datada amb la fórmula "25 may" i no amb la preceptiva "May 25th" que s'utilitza en anglès.
2. El text remès des del Servei d'Intel·ligència nord-americà es refereix a l'Islamic State of Irak, escrit amb k final (Irak) i no amb q, tal com seria ortogràficament correcte en anglès (Iraq).
3. La nota enviada als Mossos està oberta i tancada amb cometes llatines (« »), gairebé inexistent en la tipografia dels països anglosaxons que sempre fan servir les cometes volades (" ")

Tanmateix, l'endemà, a l'edició del dia 1 de setembre, El Periódico informava de que la font (reservada) que li havia subministrat la informació havia demanat al diari que en cas de reproduir el comunicat de la CIA ho fes canviant-ne la tipografia i en retallés algunes parts. En aquest canvi, aclaria la informació publicada a la pàgina 2 i signada pel director, és on es van introduir, per error, les cometes llatines i la substitució de la q d'Irac per la k. La informació puntualitzava també que en el canvi es va pluralitzar la paraula administrativa, afegint-hi una s al final, però no feia referència a si l'expressió de la data (25 May) era o no a l'original.

Altrament, en algunes de les queixes rebudes es qüestiona el tractament de les fotografies que informaven dels atemptats, ja que certes imatges podrien vulnerar la dignitat de les persones, al presentar de forma massa explícita el dolor i la mort, i hi apareixien menors.

De les 42 reclamacions, algunes són molt específiques i indiquen els criteris que podria vulnerar la informació de El Periódico. D'altres són més genèriques i se centren exclusivament en el punt de partida de l'informador o en la seva possible intencionalitat. Per exemple:

"Informar de forma falsa, esbiaixada i amb ànim de perjudicar el CME".

"Manipulació interessada de la veritat".

“Utilitzar informació falsa per manipular la Ciutadania”.

“Publicació d’informació inventada amb ànim de desprestigiar institucions públiques”.

“Mentir amb perill per a la seguretat pública”.

...

(Veure anex1)

Els criteris del Codi Deontològic de la professió periodística vulnerats segons les queixes rebudes per aquest Consell de la Informació serien el següents:

1. Informar de manera acurada i precisa
2. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonaments
3. Rectificar les informacions incorrectes
5. Citar les fonts i preservar el secret professional
10. Salvaguarda la presumpció d’innocència
12. Salvaguardar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

AL.LEGACIONS

Arran de la queixa, el director de El Periódico, senyor Enric Hernández, aporta les següents al·legacions referides a cadascun dels sis criteris presumptament vulnerats per la informació publicada pel seu diari.

Criteri 1: “Cap de les informacions publicades ha estat negada per cap font coneguda excepte, com explicarem posteriorment, en la qüestió de l’atribució de la il·lustració d’un document. La resta de les informacions han estat confirmades en la mateixa roda de premsa del departament d’Interior el dia 1 de setembre”.

Criteri 2: “Entenem que no s’ha incomplert per les raons esmentades en el punt anterior.”

Criteri 3: El director explica que la rectificació sobre la reproducció del document publicat el dia 31 es va fer l’endemà, amb l’explicació publicada a la pàgina 2, -tal com ja s’ha exposat en l’apartat Antecedents d’aquest expedient-. El senyor Hernández reconeix que “la manera com es va presentar el primer dia el document podia induir a la confusió i no va ser prou transparent” i assegura que per això “es va rectificar en l’edició del dia següent” . El director afegeix que des de primera hora del matí del dia 1 de setembre també es va fer l’aclariment a “l’edició digital i en les intervencions dels responsables de la redacció en diferents mitjans de comunicació”. Per tot això, conclou, “entenem que en allò que es va publicar de manera confusa es va procedir a rectificar.”

Criteri 5: “Entenem que el compliment d’aquest principi és el que va originar una mala praxi que va ser posteriorment rectificada”.

Criteri 10: “Entenem que en cap de les informacions publicades es va transgredir”

Criteri 12: “Entenem que les referències que es fan en les queixes presentades no són a les informacions del dia 31 d’agost i 1 de setembre sinó a d’altres edicions en relació a temes ja estudiats per aquest consell.”

CONSIDERACIONS I PONÈNCIA

Tal com va explicar el diari en la rectificació del dia 1 de setembre i segons que reconeix el propi director en les seves al·legacions, l’alerta de la CIA es va publicar com si es tractés d’una còpia gràfica de la nota rebuda pel cos de Mossos d’Esquadra, canviant-ne la tipografia i suprimint-ne algunes parts. Per tant, hi va haver una manipulació de les pròpies fonts informatives. El diari no explica fins l’endemà que es tracta d’una recreació i no d’una reproducció fidedigna. I en tant que el Criteri 1 del Codi Deontològic explicita que “el professional del periodisme (...) té l’obligació d’acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat

possible”, els canvis practicats en el document estarien allunyant-lo d’aquesta fidelitat perquè en desvirtuen la seva precisió gràfica.

De manera més específica, en el seu Annex A, el Codi fa una recomanació sobre la manipulació d’imatges que pot aportar més concreció en la resolució d’aquest cas.

Annex A: Recomanació sobre manipulació d’imatges

En fotoperiodisme s’ha de fer constar sempre l’autoria, així com la data, lloc i els elements rellevants que identifiquen la imatge, tret que es posi en perill la seguretat de les fonts. En aquest àmbit no estan permeses manipulacions que suposin alteració de la informació visual registrada originalment per l’objectiu de la càmera i que recull el suport; és a dir, afegir, eliminar, desplaçar o modificar qualsevol element de la imatge original. En l’àmbit de la foto-il·lustració és legítima l’alteració d’imatges sense cap altre límit que la responsabilitat de l’autor/a, i amb l’obligació d’informar, adientment, al lector del tipus d’alteració practicada.

Atenent-nos a l’esperit de l’annex, la substitució de la tipografia original i els canvis derivats involuntàriament de la manipulació gràfica de la nota anirien en contra de la recomanació de no “afegir, eliminar, desplaçar o modificar qualsevol element de la imatge original”. La substitució es va fer atenent a un supòsit previst inicialment en el mateix annex (posar en perill la seguretat de les fonts) i, per tant, estaríem dins d’una actuació èticament no reprovable. Però creiem que, des del primer moment, s’hauria d’haver informat de que la imatge publicada no era la còpia fidedigna de la nota rebuda pels Mossos d’Esquadra sinó una recreació, per actuar d’acord amb l’esperit d’aquest annex que recorda “l’obligació d’informar, adientment, al lector del tipus d’alteració practicada”.

Preservar el secret professional, és a dir, no revelar qui havia subministrat al diari el document enviat al cos de Mossos d’Esquadra, és una praxis avalada pel Codi Deontològic. En el seu Criteri 5, diu que “els periodistes tenen l’obligació moral de protegir-les (les fonts) invocant el secret professional quan sigui necessari”. Però, com s’ha explicat abans, el dret a preservar la font no eximeix al diari d’explicar que, precisament per salvaguardar aquest dret, el document s’havia manipulat tipogràficament. De fet, en les seves al·legacions, ho reconeix el propi director del diari: “En referència al criteri 5 (...) entenem que el compliment d’aquest principi és el que va originar una mala praxi que va ser posteriorment rectificada”.

El Codi justifica el secret professional perquè “la confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d’indefensió o de risc”. I després de la justificació, adverteix de que “en cap cas l’anonimat pot ser utilitzat per atacar individus i organitzacions de manera injustificada”. És a partir d’aquest advertiment on es podrien sustentar les queixes dels ciutadans que centren la seva queixa en un possible atac al prestigi del cos de Mossos d’Esquadra i altres institucions.

La informació apareix en un context de forta tensió política on la necessària investigació periodística pot confondre’s amb el periodisme de trinxera o en una informació publicada amb interès polític més que no pas periodístic. En un marc d’enfrontament institucional és fàcil, fins a cert punt, que qualsevol notícia que qüestionï la gestió d’una administració sigui llegida per la part contrària com una informació interessada. Però allunyant-nos del soroll polític del moment i en un exercici d’objectivitat, entenem que l’advertiment de la CIA sobre un possible atemptat a la Rambla de Barcelona és un document periodístic prou rellevant i que

la seva publicació respon a l'obligació d'informar i al dret a rebre informació que tenen els lectors. La publicació del document estaria avalada per la recomanació feta al **Criteri 6** del Codi: "El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organisme oficials."

En aquest mateix context d'enfrontament polític situem les queixes que fan referència al **Criteri 10** del Codi, que recomana la salvaguarda de la presumpció d'innocència. Aquest criteri està pensat per prevenir als mitjans dels judicis paral·lels i evitar tractar com a culpables a qui encara no han estat jutjats. La informació objecte d'aquesta ponència se situa fora d'aquest àmbit judicial. L'objecte de la informació es esbrinar si la policia catalana havia rebut o no algun tipus d'avertiment sobre la possibilitat de que es produís un atemptat a la Rambla de Barcelona, extrem que les autoritats catalanes havien negat. La publicació de la nota podria entendre's, per tant, com una acusació als representants de l'administració de no dir la veritat. Però entenem que aquesta és una acusació política i no judicial i que, per tant, no és susceptible de ser analitzada sota allò que vol preservar aquest Criteri del Codi deontològic.

Finalment, d'alguna de les queixes es desprèn que el diari hauria fet una valoració exagerada de la notícia, portant-la dos dies a portada. Creiem que la valoració informativa està en l'essència de la pròpia activitat periodística, que respon a la llibertat que empara el dret a la informació i que, per tant, aquest Consell ni la qüestiona ni la pot valorar.

Pel que fa al **Criteri segon**, "evitar perjudicis per informacions sense prou fonaments", no creiem que quedi vulnerat per la manipulació gràfica de la nota, atès que els canvis practicats en el document no atempten contra la seva veracitat sinó només contra la seva autenticitat gràfica.

El **Criteri tercer** fa explícita "l'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies" i que cal "fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats". Atès que l'endemà el diari va explicar correctament que la imatge publicada era una recreació de l'original i quins havien estat els motius per manipular-la, creiem que, pel que fa a l'obligació de rectificar, el diari va actuar correctament.

Per últim, algunes queixes fan referència, també, al tractament de les fotografies publicades després dels atemptats, perquè haurien vulnerat el **Criteri 12** del Codi que recomana "salvaguardar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral". En les seves alegacions, el director de El Periódico diu que aquestes acusacions no ho són "a les informacions del dia 31 d'agost i 1 de setembre sinó a d'altres edicions en relació a temes ja estudiats per aquest Consell".

Efectivament, el dia 27 de Setembre l'equip MediaACES va presentar l'estudi sobre *La cobertura informativa dels atemptats de Barcelona i Cambrils a la premsa digital catalana, espanyola i internacional (17 i 18 d'agost de 2017)*, fet per a la Fundació Consell de la Informació de Catalunya. L'estudi va ser elaborat per un equip de les universitats Pompeu Fabra, de Barcelona; Jaume I, d'Alacant; Santiago de Compostela, Internacional de La Rioja i Mondragon Unibertsitatea.

En aquest treball, consultable a https://fcic.periodistes.cat/wp-content/uploads/2017/09/Informe_Atemptats_CIC.pdf assenyala que *El Periódico* no va respectar amb escrupolositat les recomanacions del Codi Deontològic sobre la publicació d'imatges (consultar apartats 3.3, 3.4, 3.5 i 3.8.4).

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Analitzades les 42 queixes presentades sobre la informació publicada a *El Periódico de Catalunya* dels atemptats de Barcelona i Cambrils del 17 i 18 d'agost de 2017 i, en especial, les edicions dels dies 31 d'agost i 1 de setembre del mateix any, aquest Consell considera que s'han vulnerat els Criteris 1 (per falta de precisió en la informació), 5 (per manipulació d'una font, però no per haver utilitzat aquesta manipulació per atacar persones o institucions) i l'Annex A (per presentar la recreació d'un document com si fos la reproducció de l'original). També considera vulnerat el Criteri 12, segons que va reflectir l'estudi elaborat per MediaACEs, per a la FCIC.

No considera vulnerats els Criteris 2, 3, 6 i 10.

Expedient núm. 56/2017

ASSUMPTE

El passat 5 de Setembre de 2017, la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència va presentar un escrit de queixa per la informació apareguda al portal diari digital del diari *La Vanguardia* el 3 de Setembre de 2017, on es mostra un tweet del compte de la Policia d'Hondures amb una fotografia del detingut en què apareix emmanillat i amb un cartell amb el seu nom, el motiu de la detenció i el nom de la víctima (menor d'edat).

ANTECEDENTS

El tema de l'article que és objecte de la queixa va ser publicat inicialment el 3 de Setembre de 2017.

Aquesta informació es feia ressò de la detenció a Hondures d'un sacerdot de la diòcesis de Tortosa que va ser detingut per la policia d'Hondures en compliment d'una ordre internacional de cerca, captura i extradició pel jutjat número quatre d'Amposta. El detingut és J.A.B., qui es trobava al país sud-americà des de feia un any com a missioner.

Els delictes presumptament comesos consistien en abusos sexuals i prostitució de menors, es presumeix que la víctima que apareix al cartell que il·lustra la notícia és menor d'edat.

AL·LEGACIONS

Es fa constar que no hi ha hagut resposta a la petició d'al·legacions per part del portal diari digital del diari *La Vanguardia*

PONÈNCIA

En aquest cas, es fan notar els arguments de la ponència respecte al que presenta la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència, que els ha justificat a la presentació d'aquesta queixa i que són les següents:

- La utilització de dades de persones menors d'edat que han estat objecte d'agressions sexuals, està expressament prohibida per la nostra legislació de protecció de la infància i l'adolescència, en afectar el seu dret a la dignitat i la privacitat.
- Concretament, l'article 36 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, preveu que, *"S'ha de preservar els infants i els adolescents de la difusió de llurs dades personals, de la difusió d'imatges que atempten contra llur dignitat i de l'explotació econòmica de llur imatge"*. Igualment l'article esmentat estableix que *"Els poders públics han de vetllar, amb un interès especial, pel dret a la intimitat i a l'honor dels infants i adolescents, especialment dels que han estat objecte d'agressions sexuals, maltractaments o qualsevol altre experiència traumàtica."*
- Aquest dret també està garantit a l'article 4 de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, que disposa: *"1. Els menors tenen dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge. Aquest dret també comprèn la inviolabilitat del domicili familiar i de la correspondència, així com el del secret de les comunicacions [...] 3. Es considera intromissió il·legítima en el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge del menor, qualsevol utilització de la seva imatge o el seu nom en els mitjans de comunicació que pugui implicar menyscabament de la seva honra o reputació, o que sigui contrària als seus interessos fins i tot si consta el consentiment del menors i dels seus representants legals; i a l'article 16 de la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant, la qual disposa que "1. Cap infant no pot ser subjecte d'interferències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, la seva família, domicili o correspondència, ni d'atacs il·legals al seu honor i reputació. 2. L'infant té dret a la protecció de la llei contra aquestes interferències o atacs."*

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Un cop exposats els motius de la ponència, ens trobem davant d'una possible ingerència en el dret a l'honor, la intimitat i la pròpia imatge de la presumpta víctima, menor d'edat. La fotografia conté amb claredat el nom i cognom de la víctima i el diari ho sap. No només la foto indica el tipus de delictes, sinó que el text informatiu també parla de prostitució de menors.

Es per aquest motiu que es considera que el mitjà ha vulnerat el Criteri 11 del Codi Deontològic (Protegir els drets dels menors), que estableix que "cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes [...] Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals...".

Cal fer constar, però, que revisada posteriorment la informació, el CIC ha comprovat que el diari ha retirat la fotografia de la versió digital.

Expedient núm. 60/2017

ASSUMPTE

El passat 8 d'octubre el senyor D.G. va presentar al CIC -per correu electrònic- una queixa contra el diari digital Directe!cat per la difusió d'unes imatges falses.

ANTECEDENTS

El passat 8 d'octubre va tenir lloc a Barcelona una “manifestació espanyolista” (aquesta és l'expressió empleada a la queixa). Com la majoria de mitjans de comunicació, el diari digital Directe!cat també va cobrir la informació, tant al seu portal web com a les xarxes socials, en concret Twitter. Entre les moltes piulades que va fer Directe!cat, n'hi ha dues acompanyades de fotografies.

1. **Primeres aparicions feixistes a Barcelona abans de la convocatòria oficial! directe!cat** <http://www.directe.cat/noticia/653890/> La fotografia és la d'una dona que porta una samarreta blanca amb la silueta del dictador Francisco Franco i a sota l'eslògan VOLEMOS.

2. **Les imatges més grotesques i dantesques que els unionistes han deixat a Barcelona! directe!cat** <http://www.directe.cat/noticia/653933/> La imatge que acompanya el tuit és una composició de tres fotografies, una d'elles mostra un home portant una bandera preconstitucional amb l'àliga franquista.

El grup de periodistes que treballa sobretot Twitter sota l'àlies Maldito Bulo i que es dedica a contrastar les informacions, va piular el mateix dia 8 que les dues fotografies eren falses. Trobareu informació sobre Maldito Bulo en aquest article: <http://www.elperiodico.com/es/extra/20171118/maldito-bulo-comando-contra-las-noticias-falsas-6426693>

Pel que fa a la primera fotografia, com a prova, va publicar la mateixa imatge, però amb un pla més obert, aclarint: “**No es una foto de hoy en Barcelona. La foto está tomada en la Puerta del Sol en Madrid en septiembre de 2015**”.

Pel que fa la segona fotografia, Maldito Bulo comenta: “**No, esta foto con la bandera franquista no es de hoy en Barcelona. Es del día 24 de septiembre en Zaragoza**”.

A la seva queixa, D. G. aporta les proves de Maldito Bulo i considera per aquest motiu que el diari Directe!cat ha vulnerat dos criteris del Codi Deontològic:

2. **Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament.** Difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit.

3. **Rectificar les informacions incorrectes.** L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies.

AL·LEGACIONS

No s'han presentat al·legacions per part del mitjà.

PONÈNCIA

Sense les al·legacions de Directe!cat i amb les dades que tenim, la queixa es pot admetre sense cap dubte. Veiem perquè s'han vulnerat els criteris que esmenta qui presenta la queixa:

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament. Difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit.

Si bé s'han difós “dades imprecises”, les imatges no són falses en un sentit estricte. Sí és falsa la relació entre la informació que dona el mitjà i les imatges, ja que les

fotografies no es van fer a Barcelona el passat 8 d'octubre. En quan a que es pugui "lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit", no creiem que a les persones que surten a les fotografies se'ls hi hagi lesionat la dignitat. Potser sí, als convocants de la manifestació de Barcelona, ja que amb les informacions i les imatges se'ls acusa de donar suport a la dictadura de Franco.

D'acord amb el to de la queixa, la vulneració del Codi s'aproxima més al criteri 01: **Informar de manera acurada i precisa.** El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat. (...). Han de difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

03. Rectificar les informacions incorrectes. L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies.

Pel que fa als tuits del Directelcat, el que fa referència a la senyora amb la samarreta de Franco, ha estat esborrat d'aquesta xarxa social. A la seva web trobem la notícia (sense la fotografia) i una rectificació per part del diari: "A primera hora del matí ens havien fet arribar una samarreta de Franco d'una senyora. Ha resultat ser de la manifestació de Saragossa i l'hem retirat degudament." <http://www.directe.cat/noticia/653890/>

El segon tuit, el de l'home amb la bandera preconstitucional, no ha estat esborrat. En canvi, al web la imatge ha estat retirada. En cap part de la informació es parla d'una rectificació a causa de la publicació d'una imatge falsa. <http://www.directe.cat/noticia/653933/les-imatges-mes-grotesques-i-dantesques-que-els-unionistes-han-deixat-a-barcelona>

En aquest cas no hem d'oblidar tampoc dos punts del Codi Deontològic que trobem a l'**Annex B: Recomanació sobre Internet**, punts 2 i 3:

02. Transparència i rigor » El producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació. » Les informacions han d'anar datades i convé que els links portin igualment les referències adequades per tal d'orientar els destinataris i mantenir contextualitzades les dades. » Com en altres mitjans, la immediatesa no és excusa per obviar principis deontològics com el recurs a fonts fiables i la contrastació de les dades. » Les informacions difoses a través de les xarxes socials tampoc no poden propagar rumors infundats, ni emetre judicis de valor injuriosos.

03. Participació i supervisió activa La participació del públic enriqueix la pluralitat dels continguts dels mitjans a Internet i constitueix una de les claus més definitòries i innovadores del nou univers informatiu. Tanmateix, les característiques de la xarxa generen nous paranys ètics sobre la relació entre els mitjans i el públic. » Els comentaris dels usuaris a les notícies difoses a les webs informatives han de ser moderats pels seus responsables editorials. Aquests han de comptar amb mecanismes i eines adients per impedir la difusió de missatges injuriosos, que atemptin contra la dignitat de les persones i grups socials, o que encoratgin la discriminació, la violència i l'odi. »

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Per tot l'exposat anteriorment, considerem que el diari digital Directelcat ha vulnerat en l'esmentada informació del dia 8 d'octubre de 2017 els criteris 1 (Informar de manera acurada i precisa) i 3 (Rectificar informacions incorrectes) del Codi

Deontològic, i els punts 2 (Transparència i rigor) i 3 (Participació i supervisió activa) de l'Annex B: Recomanació sobre Internet.”

Expedient núm. 62/2017

ASSUMPTE

El dia 10 d'octubre passat, la Sra. E.P., responsable del Servei de Comunicació del Ajuntament de Blanes, va fer arribar al CIC, per correu electrònic, una queixa contra el mitjà digital “Directe!cat” pel tractament que aquest mitjà va fer d'una nota de premsa (nota de premsa 392 – 07 d'octubre), emesa per l'esmentat Servei de Comunicació sobre una concentració que es va produir davant l'edifici consistorial.

ANTECEDENTS

La nota de premsa (07 d'octubre 2017) informava amb molt detall de la “concentració de mes de 350 persones davant l'Ajuntament per reivindicar la unitat d'Espanya i, sobre tot, recordar a tothom el seu doble sentiment de catalans i espanyols”. Feia referència als lemes i cançons que s'havien corejat, amb la presència d'una persona amb un bombo “que ha ajudat a tothom a portar el ritme dels càntics”. Feia també referència als discursos que es van fer i al manifest que es va llegir “per recuperar els valors de mantenir un estat fort i sòlit i europeu, valors que, tal com es deia textualment al manifest, es volen destruir”. La nota refereix també que finalment es feia una crida a la negociació: “El diálogo es fundamental para solucionar conflictos políticos, no se les puede dar a los ciudadanos la encrucijada de decidir en las calles lo que los líderes no han conseguido poner sobre la mesa. Dialogo y cordura, sensatez quizás, retomar el camino de la cooperación, tender puente y no muros”.

Finalment, la nota recorda que “aquest proper diumenge Societat Civil Catalana ha convocat una mobilització arreu de l'Estat espanyol que tindrà lloc a Barcelona a les 12 del migdia sota el lema ‘prou’, recuperem el seny. Compta amb el recolzament del Partir Popular i Ciutadans i des de Blanes està previst que surtin 5 autocars, a banda dels que aniran pels seus propis mitjans o en transport públic”.

La nota s'acompanya de fotografies de la concentració (autors de fotografies: Ajuntament de Blanes) i es reproduïx literalment i amb les fotografies a la web oficial del Ajuntament (www.blanes.cat).

El digital Directe!cat, el mateix dia 7 a les 22,55h publica, com a última actualització l'article titulat: “**L'Ajuntament de Blanes (PSC) promociona una trobada d'un grupet de l'extrema dreta**”

“Un centenar escàs de persones malaltes d'odi a Catalunya i el seu procés democràtic intenten trencar la pau aquesta tarda a Blanes”

“Aquest mateix dissabte la zona del Passeig de dintre de davant l'Ajuntament de Blanes, unes 100 persones portant banderes espanyoles i alguna residual catalana. S'han trobat per trencar la convivència a la localitat selvatana i reivindicar la unitat d'Espanya. Recordem que l'alcalde de Blanes està dolgut per l'acte democràtic fet per ERC i el PEDECAT de sortir d'un govern presidit per un partit que vol prohibir les

urnes i el vots. És hora de buscar un govern d'unitat democràtica entre les forces partidàries del dret a decidir”.

Seguidament l'article reproduïx gairebé literalment la nota de premsa del Servei de Comunicació de l'Ajuntament, però intercalant subtítols referits als diferents paràgrafs que reproduïx, com:

- Quatre gats per intentar trencar la convivència
- Manifest per recuperar els valors de mantenir un estat fort i sòlit, una veritable “crida al diàleg”
- L'Ajuntament de Blanes augmenta la participació i valora com a positiva l'acte com una crida al diàleg
- Cinc autocars gratuïts que no ompliran per anar a Barcelona

La queixa. Al seu correu electrònic, la Sra. E.P. creu que Directelcat ha vulnerat els següents criteris del Codi de Deontologia:

- 0.1 Informar se manera acurada i precisa
- 0.2 Evitar perjudicis per informació sense prou fonament
- 0.3 Rectificar les informacions incorrectes
- 0.7 Evitar el conflicte d'interessos
- 0.9 Respectar el dret a la privacitat

Annex B 02. Transparència i rigor,

Motius: *“El mitjà digital ‘Directelcat’ va alterar la informació, publicant en canvi tota una sèrie de falsedats i reflexions-opinions que no s'ajusten al què ha de ser una informació veraç i objectiva. En tot cas si aquest mitjà creu el que ha publicat la seva obligació és contrastar-ho, cosa que no ha fet”*

“No és cert que l'Ajuntament de Blanes promogués la concentració, ni que l'alcalde la deixés fet perquè estigui dolgut – tal com diu la publicació - per la marxa d'ERC i PDCaT de l'equip de govern”.

“L'alcalde-l'ajuntament de Blanes ha donat facilitats per poder organitzar tant aquesta concentració del passat dissabte com les impulsades del l'ANC o la ciutadania de manera espontània”.

La Sra. E.P. es queixa també de que va fer varis intents de posar-se en contacte amb el director del mitjà, Joan Puig, per telèfon i per correu electrònic, sense obtenir resposta. Així mateix refereix que l'speaker del acte, Pepe Sánchez, es va posar en contacte amb ella queixant-se de l'esmentat mitjà per haver-lo titllat de ser d'ultra dreta, ja que com a conseqüència ell i la seva família pateixen insults que, diu, no mereixen.

AL·LEGACIONS.

Es va traslladar la queixa al mitjà perquè pogués fer les al·legacions que considerés oportunes, però aquest no ha respost.

PONÈNCIA

El primer que cal analitzar és la naturalesa de l'escrit del digital Directelcat: és una notícia o un comentari sobre la nota de premsa de l'Ajuntament de Blanes?. És a dir: una notícia o una opinió sobre una notícia?. En el primer cas, certament algunes dades i expressions de la versió del mitjà digital difereixen notòriament de la versió original. Caldria, doncs, esbrinar quina de les dues versions s'ajusta a la realitat. En el segon cas, aquestes discrepàncies i diferent visió dels fets s'haurien d'analitzar a través del dret a la llibertat d'expressió.

La notícia prové de la nota de premsa de l'Ajuntament de Blanes i el mitjà digital la reproduïx introduint comentaris, judicis de valor i interpretacions dels fets que dibuixen una crítica al fet (la concentració de persones davant l'Ajuntament), a la pròpia nota de premsa i al paper que va jugar l'Ajuntament en els esdeveniments d'aquell dissabte. Reproduïx literalment els paràgrafs de la nota, però precedits d'un subtítol, a voltes sorneguer, reforçant el caràcter crític de l'escrit. Es tractaria, doncs, d'un article d'opinió, tot i que el mitjà no ha especificat com a tal.

A la queixa, la Sra. Pasqual assegura que “no és cert que l'Ajuntament **promogués** la concentració”. Probablement te raó que des de l'Ajuntament no es va **promoure** (*donar la primera impulsió a alguna cosa*). El mitjà digital, però, en el seu titular diu: l'Ajuntament de Blanes **promociona** (*fer valer, fomentar*) una trobada...”. La sola emissió d'una nota de premsa per part de la Institució sobre l'esdeveniment no sembla una informació neutra i menys encara el seu redactat, el recordatori detallat de la mobilització del dia següent a Barcelona i el fet de que l'autoria de les fotografies que acompanyen a la nota de premsa fos del propi Ajuntament. Si l'Ajuntament no va donar *la primera impulsió* a la concentració, si que la va *fer valer* o *fomentar* a través de la seva nota de premsa.

FONAMENTS

Criteri 0.1. Informar de manera acurada i precisa.

Considerant l'article del mitjà digital com una opinió i no com una informació, com s'ha comentat mes amunt, no escau aplicar aquest criteri segons el seu anunciat. Si, però que cal constatar que, en el desenvolupament del criteri, segons la versió del Codi Deontològic aprovada en ponència de 20 de novembre de 2013, es fa esmena a que els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, cosa que Directelcat no fa explícitament.

Criteri 02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament.

L'esperit d'aquest criteri diu que no s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar danys o descrèdit a entitats públiques o privades. Al escrit de Directelcat, es titlla *d'extrema dreta* a les persones que es van concentrar pacíficament davant l'Ajuntament i, el que és pitjor, se'ls qualifica de *malalts d'odi*. Aquestes son, sens dubte, expressions injurioses que poden lesionar la dignitat de les persones.

Criteri 03. Rectificar les informacions incorrectes.

Les discrepàncies entre la nota de premsa de l'Ajuntament i els cometaris que en fa el mitjà digital es basen en el nombre de persones concentrades (segons la nota de premsa 350 i segons Directe!cat 100) i en la interpretació que en fa el mitjà digital de les motivacions i el pensament polític de les persones, axis com del paper jugat per l'Ajuntament en el desenvolupament del acte. Només el nombre d'assistents al acte seria una dada objectivable i, per tant, rectificable si es demostres falsa. El demés son opinions.

Criteri 07. Evitar el conflicte d'interessos

De l'anàlisi de la documentació analitzada no se'n pot deduir l'existència de cap conflicte d'interessos declarat o detectable.

Criteri 09. Respectar el dret a la privacitat

Privacitat és l'àmbit de la vida que hom te dret a protegir de qualsevol intromissió i quins límits nomes els pot definir l'interessat. És, per tant, un dret que, tot i que tothom el te, s'exerceix i es defensa a títol personal i, en tot cas, es vulnera també a títol individual. No es desprèn del estudi del cas que s'hagi vulnerat la privacitat de cap persona en particular. Les expressions potencialment injurioses ja s'han considerat al tractar el criteri 02.

Annex B: 0.2. Transparència i rigor

Al tractar el Criteri 0.1 ja s'ha esmentat la manca de distinció explícita, en la publicació del mitjà Directe!cat, entre informació i opinió.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

En basa a l'anàlisi dels fets, i a les consideracions i fonaments deontològics detallats mes amunt, el CIC considera que l'article titulat "*L'Ajuntament de Blanes (PSC) promociona una trobada d'un grupet d'extrema dreta*", publicat pel mitjà digital Directe!cat el dia 7 d'octubre de 2017, vulnera el criteri 0.2 del vigent Codi Deontològic per quant utilitza expressions injurioses que poden lesionar la dignitat de les persones que van acudir a una concentració pacífica en favor d'una determinada opció política. Igualment, considera que l'esmentat article no expressa d'una manera clara l'exigible distinció entre informació i opinió, pel que vulneraria en part l'esperit dels criteris 0.1 i Annex B:0.2.

Tanmateix, no s'observen elements per considerar que s'hagin vulnerat els criteris 0.3, 0.7 i 0.9, com es pretén a l'escrit de queixa.

Expedient núm. 64/2017

ASSUMPTE

El 22 d'octubre passat la senyora M.B.R., periodista, va presentar al CIC un escrit de queixa per una notícia apareguda al portal del diari digital *Aquí Berguedà* el 13 de març de 2017. Es tracta de la informació referent a un jove de Berga, detingut com a presumpte agressor a una parella de joves quan sortien d'una discoteca. La senyora

B. parla en nom de la família del detingut i denuncia el tractament del perfil del presumpte agressor.

ANTECEDENTS

La matinada del diumenge 12 de març del 2017, una parella de nois va ser brutalment agredida davant d'una discoteca per un jove que els va veure fent-se un petó. El dia següent, al matí, els Mossos d'Esquadra van detenir l'autor dels fets i a las 18h el diari digital *Aquí Berguedà* va publicar el perfil del presumpte agressor juntament amb una fotografia: "L'autor de l'agressió homòfoba, un jove berguedà amb fama de violent i buscabregues", és la informació que ha estat objecte de la queixa. La senyora B. en el seu escrit de queixa explica que quan la família del presumpte agressor va veure aquesta notícia va contactar amb ella perquè no sabien com actuar i se sentien injuriats. "En primer lloc, perquè per la informació que s'hi descriu, i en una localitat prou 'petita' com Berga, és evident que tothom sap de qui s'està parlant, fet que posava en perill la família i el seu entorn més proper. Les informacions sobre que es tracta d'un noi buscabregues basades en rumors, i el fet que el mitjà no contactés amb la família per demanar-los l'opinió, em va fer decidir a trucar al mitjà per demanar la rectificació de la notícia". Ens fa saber que després de la trucada, el mitjà va canviar lleugerament la informació, però insuficientment respecte el que s'havia demanat i afegeix que es tracta d'un noi amb un trastorn mental, tal i com es va fer públic posteriorment, i que les paraules i expressions que s'utilitzen en les dues versions de l'article són una clara falta de respecte cap a ell i a la seva família. La senyora B. afegeix dos captures de pantalla amb el text del perfil del presumpte agressor, la segona lleugerament modificada pel diari *aquiberqueda.cat* juntament amb la foto de l'agressor .

<http://www.aquiberqueda.cat/2017/03/13/160144/>

En el seu escrit de queixa, la senyora B. denuncia la vulneració dels següents criteris del Codi Deontològic:

01. Informar de manera acurada i precisa. Difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament. No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit, ("en aquest cas a la família" senyala la senyora Beneyto). El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta. ("Això no es va donar" afegeix).

09. Respectar el dret a la privacitat. Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies.

AL·LEGACIONS

El 22 de novembre de 2017, el portal del diari digital *Aquí Berguedà* en resposta al correu del CIC va presentar un escrit on contesta a les circumstàncies de la informació de l'article que és motiu de la queixa. En primer lloc, la persona que signa l'escrit **fa constar la violència de l'agressió** patida per la parella de joves. ("Si no els haguessin parat, ens haurien matat")

<http://www.aquiberqueda.cat/2017/03/12/159978/>

Davant de la gravetat de l'agressió i de la motivació presumptament homòfoba, **l'Observatori contra l'Homofòbia** va denunciar públicament els fets. Hi va haver condemnes públiques també del president de la Generalitat, Carles Puigdemont; la consellera de Treball, Afers Socials i Famílies, Dolors Bassa; l'alcalde de Berga, Montserrat Venturós, i de diverses autoritats locals. **El cas va tenir un gran impacte social**, com prova el fet que el dilluns 13 de març es va fer una gran concentració de repulsa a Berga.

<http://www.aquiberqueda.cat/2017/03/14/160241/>

Abans, el mateix 13 de març al matí, els Mossos d'Esquadra havien detingut l'autor dels fets i hores després, el diari digital *Aquí Berguedà* va publicar un perfil del detingut que és el que ha estat objecte de la queixa davant del Consell de la Informació de Catalunya, segons la qual s'han vulnerat els criteris 1, 2 i 9 del Codi Deontològic de la professió periodística.

1. Sobre la presumpta vulneració del criteri 1: Informar de manera acurada i precisa:

En el seu escrit d'al·legacions, la persona que signa aquest plec destaca que el perfil es va elaborar a partir de testimonis de fins a cinc persones pròximes al detingut: dos amics personals i tres víctimes d'agressions comeses per ell. Tots cinc van aportar dades concretes, i en cap cas opinions infundades, sobre la seva biografia i la seva conducta, a partir del coneixement personal que tenien del detingut. L'article identifica els informadors com a "fonts properes al seu entorn consultades per *aquíberqueda.cat*". Al tractar-se de dos amics personals i tres víctimes d'agressions, és evident el risc que corrien si eren identificats pels detingut, de manera que la informació es va obtenir amb el compromís de l'anonimat, que es va preservar en la redacció del text, tal com estableix el criteri 5 del Codi Deontològic ("els periodistes tenen l'obligació moral de protegir-les invocant el secret professional quan sigui necessari. La confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d'indefensió o de risc").

Per tant, la informació sobre el perfil violent del detingut, que la queixa diu que es basa "en rumors", es fonamenta, com el mateix text de la notícia indica, en la declaració de testimonis, i no pas en rumors. Hi ha dos factors, a més, que constaten que la descripció està fonamentada:

- En el moment de la publicació de la notícia, el detingut acumulava una dotzena de casos judicials oberts per actuacions violentes, agressions i baralles. Això són fets, no rumors.

- La seva mare, Ch.D., en una entrevista a TV3, constata la reiteració de baralles i actuacions violentes del seu fill: "Nosaltres només podem esperar cada diumenge o cada dia que surt, un altre judici, una altra condemna de multa" i també afirma "No volem contribuir que cada dia que surt es baralli perquè els seus papis li pagaran un advocat".

<http://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies-vespre/parlem-amb-la-mare-de-lagressor-homofob-de-berga/video/5656205/>

2. Sobre la presumpta vulneració del criteri 2: Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament:

El criteri estableix que "no s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones". En cap cas, les expressions utilitzades no s'utilitzen sense base suficient, sinó que, com s'ha constatat en el punt anterior, la descripció sobre el detingut s'ajusta a la realitat, aportada pels testimonis consultats i pels fets, i coincideixen amb les declaracions de la seva mare als mitjans de comunicació.

El criteri 2 també diu que el "el periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta". **En aquest cas, era impossible posar-se en contacte amb la persona afectada, és a dir, el detingut, perquè des del matí del 13 de març fins el 15 de març va estar privat de llibertat.**

És cert que el periodista hauria pogut posar-se en contacte amb els pares del detingut, però, havent comptat amb fins a 5 testimonis diferents, dos dels quals amics seus, no es pot considerar, en cap cas, que no haver-ho fet comporti la vulneració del Codi Deontològic de la professió periodística, tractant-se, com es tractava, d'una persona de 19 anys i, per tant, major d'edat.

3. Sobre la presumpta vulneració del criteri 9, Respectar el dret a la privacitat:

A la queixa es diu que, tal com es va presentar en primera instància la informació, "és evident que tothom sap de qui s'està parlant, fet que posava en perill la família i el seu entorn més proper", i per això considera que s'ha vulnerat el criteri 9 del Codi Deontològic.

A les al·legacions llegim que l'autor de l'article **pren la mesura més habitual per protegir el detingut, que és no citar-ne el nom i ni tan sols les inicials**, que és el mètode que estableix la praxi periodística per protegir les persones que s'estan investigant.

Certament, diu el text de les al·legacions, la descripció de l'entorn familiar podia fer que, a Berga, alguns lectors n'identifiquessin la família i, per això, quan vam rebre una trucada anònima d'algú que parlava en nom de la família (pel que entenem, de la mateixa persona que signa aquesta queixa), **i que demanava una rectificació, hi vam accedir.**

De tota manera, **l'actitud de la família va fer pensar des del primer moment que no buscava la privacitat:**

- **El 12 de desembre del 2016, tres mesos abans de l'agressió, la mare del detingut havia publicat una carta amb noms i cognoms a El Periódico de Catalunya, explicant que el seu fill era "agressiu i que es baralla contínuament", i que tenia "set demandes judicials per agressions amb lesions més o menys greus".** Això indica que la situació del detingut ja era pública, i que la família, amb noms i cognoms, en parlava obertament.

<http://www.elperiodico.com/es/entre-todos/participacion/meu-fill-esta-malalt-unica-solucio-que-donen-presos-106799>

- La mateixa tarda en què es va publicar l'article (13 de març), hi havia convocada a Berga una concentració de repulsa a l'agressió, segons va dir l'Ajuntament i va corroborar dies més tard la mateixa família, **havia de comptar amb la intervenció de la germana del detingut, fent lectura d'una carta que havia escrit dirigida a les dues persones agredides.** Finalment, la lectura no es va fer, perquè l'organització de la manifestació va considerar que podia incomodar les víctimes, però el fet que la família ho proposés va fer pensar que, en cap cas, estava buscant l'anonimat.

- **La família, que va sol·licitar protecció de l'anonimat a través d'una trucada anònima a l'Aquí Berguedà, va concedir entrevistes a grans mitjans de comunicació nacionals i estatals:**

TV3:

<http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/telenoticies-vespre/parlem-amb-la-mare-de-la-gressor-homofob-de-berga/video/5656205/>

TVE:

<http://www.rtve.es/alcarta/videos/la-manana/manana-familia-del-presunto-agresor-andy-jorge-pareja-victima-brutal-paliza-berga-pide-perdon-asegura-esta-enfermo/3945838/>

Catalunya Ràdio:

<http://www.ccma.cat/catràdio/alcarta/el-suplement/el-suplement-de-12-a-13-h-19032017/audio/955465/>

Agència catalana de notícies:

<http://www.lavanguardia.com/local/berqueda/20170316/42926548605/familia-agresor-berga-trastorno-grave-conducta.html>

Fins i tot, algunes d'aquestes entrevistes mostren imatges de l'interior i l'exterior de la casa familiar, amb l'autorització de la família. Per tant, hem de pensar que el fet que, al text de l'Aquí Berguedà, es digués que la família vivia al barri de La Vallan no té una especial transcendència en el sentit de desvetllar-ne la identitat.

4. Sobre la precisió que fa la queixa referent el trastorn mental del detingut

Tot i tenir coneixement que el detingut estava diagnosticat amb TDAH, per les declaracions dels cinc testimonis, **es va preferir ometre aquesta informació perquè es va considerar no rellevant en relació amb els fets i perquè es considerava que podia estigmatitzar a les persones amb aquest trastorn.**

Segons la família va declarar després en diferents mitjans de comunicació, el detingut és tractat com a afectat d'un trastorn mental.

En aquest cas concret, l'associació Obertament, que lluita contra l'estigma en persones amb trastorns mentals, va corroborar la praxi seguida per l'Aquí Berguedà en un comunicat dirigit als mitjans de comunicació.

<https://obertament.org/ca/lluita-contra-l-estigma/actualitat/571-sobre-el-cas-de-l-agressio-a-berga>

Diu, concretament, que "l'evidència científica demostra que la relació entre trastorn mental i violència només pot associar-se en alguns casos en què el trastorn està sumat a altres factors de risc com són les situacions d'exclusió social, l'exposició a situacions violentes i/o el de consum d'alcohol i altres tòxics". I també que "considerem igualment intolerable que en un cas així es posi el focus en criminalitzar les persones amb problemes de salut mental vinculant-les, un cop més en els mitjans de comunicació, a conductes violentes i reprovables". Això és, precisament, el que l'Aquí Berguedà va intentar de no fer.

“Malgrat tot, l'Aquí Berguedà lamenta el dolor que pogués provocar a la família del detingut la informació publicada el 13 de març. I, per això, un editor d'aquest mitjà es va reunir amb els pares del detingut el 2 d'abril, els va demanar disculpes per no haver-los trucat en el mateix moment que es va produir la notícia. Així mateix, es va comprometre a dedicar un espai de reflexió periodística sobre la situació de les persones amb trastorns mentals, que es va publicar a l'edició en paper de l'Aquí Berguedà el juny de 2017, a la pàgina 8”.

<http://www.bifidusproduccions.com/?portfolio=aqui-bergueda-juny-del-2017>

PONÈNCIA

Examinades totes i cadascuna de les al·legacions presentades pel diari *aquiberghueda.com*, tenim informació suficient per tornar a l'article del 13 de març, objecte de la queixa, i analitzar amb aquesta nova llum el que s'hi diu sobre el perfil psicològic del jove detingut, i de tornar alhora a la queixa en relació a la vulneració dels criteris 1, 2 i 9 del Codi Deontològic abans mencionats:

A banda del propi retrat en sentit literal del fill de 19 anys, ple de morats i amb una expressió que podríem dir de desorientació, el perfil del diari subratlla la conducta violenta del noi. “L'autor de l'agressió homòfoba, un jove berguedà amb fama de violent i buscabregues” llegim a l'encapçalament. És el dia següent de l'agressió, el moment de màxima tensió a la vila, de concentracions de ciutadans al carrer, de declaracions de les autoritats i les diferents institucions. “La família se sentien injuriats” diu la queixa. És la mateixa família que hem vist patir i lluitar, buscar i demanar solucions, pagar multes i alhora donar suport al fill. Hem vist les

declaracions de la mare, Ch.D., dos dies després, el 15 de març, en una entrevista a TV3, en la qual constata la reiteració de baralles i actuacions violentes del seu fill.

Y seguint amb el retrat de la conducta violenta del jove, volem recordar **que tres mesos abans de l'agressió, el 12 de desembre del 2016, la mare del detingut havia publicat una carta a El Periódico de Catalunya**, explicant que el seu fill era agressiu i que es barallava contínuament, que tenia 7 demandes judicials per agressions amb lesions més o menys greus. Per tot això veiem que la situació del detingut ja era pública, i que la família amb noms i cognoms, en parlava obertament i buscava solucions abans de l'agressió homòfoba.

Per tant, per tot el que acabem de veure no podem admetre el que diu la queixa sobre la vulneració del **criteri 9 del Codi Deontològic: Respectar el dret a la privacitat**, en relació a l'article del perfil del detingut: "Se sentien injuriats. En primer lloc, perquè per la informació que s'hi descriu, i en una localitat prou 'petita' com Berga, és evident que tothom sap de qui s'està parlant, fet que posava en perill la família i el seu entorn més proper". Hem vist que es coneixia la situació personal del detingut, que la família en parlava buscant solucions. D'altra banda, l'autor de les al·legacions de l'AquíBergadà.com precisa que l'autor de l'article ha pres la mesura més habitual per protegir el detingut, que és no citar-ne el nom i ni tan sols les inicials, que és el mètode que estableix la praxi periodística per protegir les persones que s'estan investigant. Per tot això considerem que aquí no s'ha vulnerat el criteri 9 del codi Deontològic, sinó que s'ha respectat.

Pel que fa al criteri 1 del Codi Deontològic: **Informar de manera acurada i precisa. Difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets**, a la queixa llegim: "Les informacions sobre que es tracta d'un noi buscabregues basades en rumors...", considerem igualment que, per les declaracions abans citades de la família als diferents mitjans de comunicació, no es pot parlar de rumors sinó de fets. Igualment, en relació a aquest mateix criteri, la persona que redacta les al·legacions del l'*Aquí Berguedà* vol fer constar que el perfil del noi detingut es va elaborar a partir de testimonis de fins a cinc persones pròximes al noi: dos amics personals i tres víctimes d'agressions comeses per ell, i que tots cinc van aportar dades concretes i en cap cas opinions infundades, sobre la seva biografia i la seva conducta, a partir del coneixement personal que tenien del detingut. L'article identifica els informadors com a "fontes properes al seu entorn consultades per aquibergueda.cat". I precisa que al tractar-se de dos amics personals i tres víctimes d'agressions, és evident el risc que corrien si eren identificats pel detingut, de manera que la informació es va obtenir amb el compromís de l'anonimat, que es va preservar en la redacció del text, tal com estableix el criteri 5 del Codi Deontològic ("els periodistes tenen l'obligació moral de protegir-les invocant el secret professional quan sigui necessari. La confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d'indefensió o de risc"). Per tant, reiterem, la informació sobre el perfil violent del detingut no es basa en rumors, com diu la queixa, es fonamenta, com el mateix text de la notícia indica, en la declaració de testimonis i en declaracions de la família.

En quant al criteri 2 del Codi Deontològic: **Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament:** El criteri estableix que “no s’han d’usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones”, com s’ha constatat al punt anterior, la descripció sobre el detingut s’ajusta a la realitat, aportada pels testimonis i pels fets, i coincidint amb les declaracions de la seva mare als mitjans de comunicació. Considerem que el vocabulari del perfil del noi està utilitzat sense ànim pejoratiu sinó descriptiu, al·ludeix a la conducta violenta del noi com quelcom objectiu i com ha quedat demostrat pel fet que la mare en la seva carta a El Periódico de Catalunya publicada 3 mesos abans de l’agressió homòfoba diu que el seu fill és agressiu, que es baralla contínuament i que en aquell moment acumulava ja set demandes judicials per agressions. Pensem que és un deure de la professió periodística informar i parlar de tot el que interessa a la societat ajustant-se a la veritat per dura que aquesta sigui. En aquest cas, el tema de la violència de joves i més particularment de la intolerància i la homofòbia, però també dels joves i les drogues, etc.

Aquest mateix criteri 2 diu que “**el periodista s’ha de posar en contacte amb els afectats per donar-los l’oportunitat de resposta**”. La queixa hi al·ludeix: “i el fet que el mitjà no contactés amb la família per demanar-los l’opinió, em va fer decidir a contactar al mitjà per demanar la rectificació de la notícia. Després de la trucada, el mitjà va canviar lleugerament la informació però insuficientment respecte al que s’havia demanat. **Es tracta d’un noi, tal i com es va fer públic posteriorment, amb un trastorn mental** i les paraules i expressions que s’utilitzen en les dues versions de l’article són una clara falta de respecte cap a ell i la seva família”. En relació a aquesta queixa el diari AquiBergueda.cat en les seves al·legacions diu que **en aquest cas era impossible posar-se en contacte amb la persona afectada, és a dir, el detingut, perquè des del matí del 13 de març fins al 15 de març va estar privat de llibertat.**

L’al·legació continua dient que és cert que el periodista hauria pogut posar-se en contacte amb el pares del detingut, però, afegeix, havent comptat amb fins a 5 testimonis diferents, dos dels quals amics seus, no es pot considerar que no haver-ho fet comporti la vulneració del Codi Deontològic de la professió periodística, tractant-se, com es tractava, d’una persona de 19 anys i, per tant, major d’edat.

Pel que fa a la precisió de la queixa sobre el trastorn mental del detingut, el diari AquiBergueda.cat al·lega que tot i tenir coneixement que el detingut estava diagnosticat amb TDAH, per les declaracions dels 5 testimonis, es va preferir ometre aquesta informació perquè es va considerar no rellevant amb relació amb els fets, i perquè es considerava que podia estigmatitzar a les persones amb aquest trastorn.

En aquest cas concret, **l’associació Obertament, que lluita contra l’estigma en persones amb trastorns mentals, va corroborar la praxi seguida per l’Aqui Berguedà en un comunicat dirigit als mitjans de comunicació.**

Aquí Berguedà en les seves al·legacions afegeix que malgrat tot, **lamentava el dolor que pogués provocar a la família del detingut la informació publicada el 13 de març. I que, per això, un editor d’aquest mitjà es va reunir amb els pares del**

detingut el 2 d'abril, els va demanar disculpes per no haver-los trucat en el mateix moment que es va produir la notícia. Així mateix es va comprometre a dedicar un espai de reflexió periodística sobre la situació de les persones amb trastorns mentals, que es va publicar a l'edició en paper de *l'Aquí Berguedà* (pàgina 8) el juny de 2017.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

Per tot l'exposat anteriorment, considerem que l'article del diari digital *aquiberghueda.cat*, del 13 de març de 2017, objecte de la queixa, no ha vulnerat el criteris: 1. Informar de manera acurada i precisa. 2: Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament. 9: Respectar el dret a la privacitat, del Codi Deontològic dels periodistes de Catalunya.”

COMUNICATS DEL CIC

Comunicat del CIC sobre la mort d'un agent de la Guàrdia Urbana

En relació amb el cas de la mort violenta d'un agent de la Guàrdia Urbana i sobre el que s'investiga a dos membres

del mateix cos com a presumptes implicats, el Consell de la Informació de Catalunya (CIC) recorda que cal

extremar la prudència quan es publiquen informacions que poden afectar la vida privada de terceres persones,

especialment quan es tracta de menors.

El dret del públic a saber (criteri 6 del Codi Deontològic) s'ha d'equilibrar amb el punt 9:

“Les persones han de ser

tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les

especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies...”

Pel que fa a les menors, filles de la investigada i del seu exmarit,

han estat exposades a la curiositat pública, atès

que són perfectament identificables després de publicar-se

els cognoms dels seus pares. El respecte a la dignitat

dels menors comporta tractar amb especial sensibilitat aquells fets que poden afectar el seu futur desenvolupament

i evitar que siguin exposats com a centre d'atenció d'un circ mediàtic.

Una vegada més, el CIC recomana vetllar pel compliment del principi 11 del Codi, que diu:

“Cal evitar difondre la

identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o

desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals (...). A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat

les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

“Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit

dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o

persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge”.

El CIC insisteix en la presumpció d'innocència en la tragèdia de Torroella

La mort d'una bebè de 10 mesos, la setmana passada a Torroella de Montgrí, en circumstàncies que els mitjans de comunicació van presentar com aberrants és un nou cas d'explotació del sensacionalisme sense tenir en compte el principi de presumpció d'innocència. Es van difondre com a fiables versions sobre les causes de la tragèdia que inculpaven directament a un veí de Torroella, del que es va difondre l'edat i nacionalitat, i el feien fàcilment identificable en aquesta localitat del Baix Empordà (Girona).

Hores després es va dictaminar que fou un virus el causant de la mort de la nena, quedant l'home en llibertat sense càrrecs. Però, com ell mateix va declarar a un canal televisiu, la seva reputació ha quedat greument danyada i difícilment podrà socialitzar de nou en un ambient marcat per la sospita, el recel i la desconfiança.

El cas recorda un altre de característiques similars succeït a Tenerife vuit anys enrere en el que els mitjans no es van afanyar en publicar o difondre els desmentits i les corresponents rectificacions, o les van relegar vergonyosament a la mínima expressió.

Sembla com si al periodisme modern hi hagués dues vares de mesura: una per a la notícia i una altra pel desmentit, amb una tendència a simplificar el missatge, emfatitzant més sobre l'emotivitat que sobre la racionalitat. Una vegada més és pertinent recordar el principi 10 del Codi Deontològic: "Tota persona acusada o imputada d'un delictes té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels".

És necessari, per tant, que els/les periodistes mostrin la diligència exigible a tot bon professional en busca de la veritat, que renunciïn a transmetre rumors, insinuacions, boles i murmuracions com a fets verídics sense contrastar-los.

Tota persona acusada d'un delictes té dret a la presumpció d'innocència mentre no quedi demostrada la seva culpabilitat en un judici públic on s'hagin assegurat les garanties necessàries per a la seva defensa. En un ampli context deontològic de la professió periodística és necessària una profunda reflexió a fi de prevenir que el que es publica no passi per sobre del dret a l'honor i a la intimitat de les persones.

PATRONAT FCIC

COMPTES 2016

	EXERCICI 2016	EXERCICI 2015
INGRESSOS:		
- Aportacions empreses patrocinadores.....	40.410,76	41.002,72
- Ingressos financers.....	-	-
- Subvencions.....	2.500,00	13.000,00
- Reversió crèdits de dubtós cobrament.....	0,00	0,00
- Reversió de crèdits comercials i similars....	7.697,86	0,00
- Ingressos Excepcionals.....	0,00	284,44
TOTAL INGRESSOS	50.608,62	54.287,16
DESPESES:		
- Sous i salaris.....	-26.020,33	-31.353,22
- Seguretat Social.....	-7.937,88	-9.374,67
- Lloguers.....	-3.084,00	-3.084,00
- Subministraments.....	-3.084,00	-3.084,00
- Serveis d'administració.....	-2.118,20	-3.177,30
- Material d'oficina.....	-120,31	-530,72
- Crèdits de dubtós cobrament.....	0,00	-10.504,06
- Altres despeses.....	-2.906,27	-8.081,78
- Despeses financeres.....	-	-
- Pèrdues per crèdits incobrables i similars...	-10.215,82	-1.830,68
TOTAL DESPESES	-55.486,81	-71.020,43
RESULTAT D'EXPLOTACIÓ	-4.878,19	-16.733,27

1.- ACTIVITAT DE LA FUNDACIÓ

La FUNDACIÓ CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA, (en endavant, la Fundació), es va constituir el 4 de novembre de 1999. El seu objecte social és vetllar pel compliment dels principis i criteris d'ètica professional periodística continguts en el Codi Deontològic aprovat per la Junta de Govern del Col·legi de Periodistes de Catalunya en la seva reunió plenària de 22 d'octubre de 1992 i actualitzat en el VI Congrés de Periodistes de novembre de 2016.

La Fundació en l'exercici de les seves funcions, aprova resolucions que vincularan a les parts que voluntàriament acceptin el seu arbitratge. Per rebre l'arbitratge del CIC qualsevol persona o entitat pot presentar una queixa per la lesió comesa per part d'un professional o mitjà de comunicació.

Durant l'any 2016, La Fundació ha acomplert amb les seves finalitats i objectius fundacionals que li han estat encomanats, vetllant pel compliment del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya, actuant com a òrgan d'arbitratge, defensant la llibertat d'expressió,

d'informació i els principis deontològics del periodisme i els seus valors ètics i professionals. En aquest sentit, el CIC ha rebut 18 queixes, de les quals 13 han estat tramitades i ha treballat en 2 recomanacions pels mitjans de comunicació, realitzant també una tasca d'assessorament i suport als professionals que ho han sol·licitat.

Igualment, té la finalitat de promoure la difusió a la societat dels principis i valors de la ètica i deontologia periodística per tal que els ciutadans puguin conèixer i exigir-ne el compliment. En aquest sentit, el CIC ha organitzat xerrades a Biblioteques, universitats, ha participat en jornades, seminaris i programes al llarg de l'any.

2.- BASES DE PRESENTACIÓ DELS COMPTES ANUALS

Imatge fidel

Els comptes anuals han estat preparats a partir dels registres comptables de la Fundació, havent aplicat les disposicions legals vigents en matèria comptable, a fi de donar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de la Fundació.

3.- EXCEDENT DE L'EXERCICI

Les partides que bàsicament formen l'excedent, provenen del diferencial dels ingressos per aportacions de les empreses patrocinadores i les despeses necessàries de la gestió.

	Exercici 2016
Bases de repartiment (Euros):	
Resultat de l'exercici.....	-4.878,19
Distribució a (Euros):	
Resultats d'exercicis anteriors.....	-4.878,19

7.- SUBVENCIONS DONACIONS I LLEGATS

La Direcció General de Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, va concedir l'any 2013 una subvenció de 15.000 euros per les "Activitats de Funcionament del Consell de la Informació de Catalunya durant l'any 2013". En els exercicis anteriors s'havia comptabilitzat l'import de 12.000 euros corresponent al 80% de la subvenció. En l'exercici 2015 s'ha registrat el 20% restant, per import de 3.000 euros que s'ha cobrat en el mateix exercici.

Així mateix, en l'exercici 2014, la Direcció General de Mitjans de Comunicació va concedir una subvenció de 10.000 € en concepte de les "Activitats de funcionament del Consell de la Informació de Catalunya per l'any 2014" que es van registrar en la seva totalitat. En l'exercici 2015 s'ha efectuat el cobrament pel 80% d'aquesta per import de

8.000 euros, restant pendent de cobrament el 20% restant per import de 2.000 euros.

L'any 2015, la Direcció General de Mitjans de Comunicació ha concedit una subvenció de 10.000 € per "Activitats de difusió i millora del CIC", entre les quals s'han contemplat xerrades a universitats, participació en una conferència sobre ètica i en la reunió de consells de premsa europeus, la creació d'un repositori digital amb l'arxiu històric del CIC i, per últim, la creació d'unes recomanacions ètiques sobre el conflicte d'interessos (Periodistes que fan publicitat). Aquestes activitats s'han concretat al llarg de tot l'any. S'ha registrat la totalitat de la subvenció, restant pendent de cobrament per la totalitat al tancament de l'exercici 2015.

Respecte l'any 2016, la Generalitat de Catalunya va concedir 2.500€ per dos projectes inclosos en la subvenció per al desenvolupament d'iniciatives que contribueixen al foment del periodisme i a l'enfortiment de l'espai català de comunicació de la Generalitat de Catalunya, centrats ambdós en el tractament dels mitjans de comunicació sobre la crisi dels refugiats.

PROJECTE PRESSUPOST FCIC 2017

INGRESSOS	
Associació Cultural Malarassa	100,00
Agrupació Cultural la Femosa	100,00
Agrupació Local de Publicacions Informatives i cíviques (Alpic)	100,00
Arquebisbat de Tarragona	100,00
ASSOC.PUBLICACIONS.PERIODIQUES EN CATALA(APPEC)	460,20
ASSOCIACIO CATALANA DE PREMSA COMARCAL	460,20
Associació Catclàssics	100,00
Associació Cultural el Pedrís de la Plaça	100,00
Associació Cultural i Veïnal lo Rafal	100,00
Associació Cultural la Fraternal Espollenca (revista La Verna)	100,00
Associació Cultural l'Independent de Gràcia	85,00
Associació Cultural lo Pedris	100,00
Associació de Mitjans d'Informació i Comunicació AMIC	460,20
Associació Entara Difusion d'Occitània en Catalonha	250,00
La Directa SCCL	250,00
Badalona Comunicació	170,00
Bacula Editors	70,00
Cadena Pirenaica de Ràdio i Televisió	170,00
Carmelites descalços de Lleida- Pluja de Roses	100,00
Comissió de Festes de Salt	100,00
Catorze.cat	85,00
Centre de Recerca i Informació en Consum (CRIC) Revista Opcions	100,00
Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions (CIEMEN)	250,00
Centre Parroquial de Monistrol de Calders	100,00
Col·legi de Periodistes de Catalunya	9.053,73
CORP. CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS, SA	2.500,00
DIARI DE GIRONA,S.A.	460,20
Doble Columna	255,00
Dracvisió	85,00
EBRE DIGITAL S.L. (EBRE DIGITAL 100€ I EBRE DIGITAL WEB 100€)	170,00
Edició de Premsa Periòdica Ara	920,40
Edició Disseny i Realització Interactiva	250,00
EDICIONES EL PAIS,S.L	920,40
EDICIONS INTERCOMARCALS,S.A. (REGIO 7)	460,20
El Fatumer. Associació Cultural Pi del Broi	100,00
EL MUNDO DEPORTIVO,S.A.	1.528,81

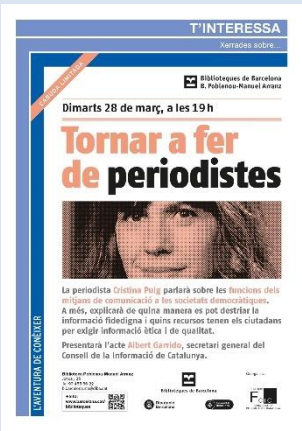
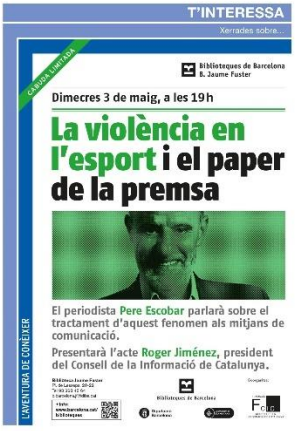
El Nacional.cat	250,00
El Periódico de Catalunya	2.760,00
Empresa Publidaser (Gol Sport)	100,00
El Triangle	162,00
ETV-Llobregat Tv	100,00
EUROPA PRESS DE CATALUNYA	1.181,50
Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya	250,00
Fundació Ars	100,00
Fundació Catalunya Cristiana per la Evangelització i la Cultura	460,20
Fundació Missatge Humà i Cristià/Ràdio Estel	460,20
FUNDACIÓ PERIODISME PLURAL	385,00
GEIEG (Grup Excursionista i Esportiu Gironí)	100,00
GRUP FLAIX	460,20
HERMES COMUNICACIONS SA (EL PUNT)	1.101,70
Imagina Ràdio	100,00
Informació i Comunicació de Barcelona (BARCELONA TV)	400,00
Iniciatives Televisió	460,20
La Rella. Revista del Lluçanès	100,00
La Cabana. Grup de Premsa de la Fatarella	100,00
LA VANGUARDIA EDICIONS,S.L.	2.346,00
MITJANS AUDIOVISUALES D'OSONA, S.L. (9FM)	85,00
MITJANS AUDIOVISUALES D'OSONA, S.L. (9TV)	391,17
Mola TV	297,50
EPEL CUGAT.CAT (abans OAMCIC)	382,50
Partal, Maresma i Associats	250,00
PREMSA D'OSONA,S.A. (EL 9 NOU)	644,29
Producció de Comunicacions Mediàtiques, S.L. weloba	212,50
Publicacions Penedès	100,00
Ràdio Marina	100,00
Ràdio Ripoll	85,00
Ràdiocat XXI	782,35
SCDAD.ESP.DE RADIODIFUSION,SA (SER CATALUNYA)	782,35
SOC.PER DIFUSIO DE LES REALITATS C.AFRICANES	460,20
Taelus	460,20
Televisió de Roses. Emporda TV	100,00
Televisió del Ripollès	85,00
l'Esclat, associació cultural de Golmés	100,00
	37.409,40
Subvenció Generalitat 2017	8.000,00

DESPESES

Lloguers	3.100,00
Gestoria Q&S	1.500,00
MANTENIMENT	
Electricitat, aigua, telèfon	3.100,00
Servei d'administració	2.200,00
PRESSUPOST JORNADA COMMEMORACIÓ CIC I CODI	
Honoraris Ponents taula rodona (irpf inclos)	1200
Honoraris Ponent (irpf inclos)	300
Hotel PONENT	360
Vol PONENT	320
Disseny programa i targetons	600
Impressió 100 ex programa	150
Material oficina	130
Catèring coffee break 20min	450
PRESSUPOST CODI FULLETONS	
FULLETONS	
Canvis disseny	250
Imprempta	400
CODIS VERSIONS	
equipament informatic office	300
Canvis disseny	500
Imprempta + memories	1000
enviaments correspondencia	100
sobres impremta	300
DESPESES PERSONAL I SS	
Sous fixos I salaris (net)	15.100,00
Seguretat Social	6.400,00
TRIBUTS/IMPOSTOS (IRPF)	
Despeses caixeta efectiu (diètes, transport, representació)	200,00
PREVISIÓ INGRESSOS	45.109,00
PREVISIÓ DESPESES	41.060,00

ACTIVITATS

Seguint amb el cicle de xerrades amb les Biblioteques de Barcelona, al 2017 van col·laborar amb el CIC els periodistes Cristina Puig i Pere Escobar per tractar sobre diferents aspectes del periodisme actual. Però també s'han realitzat altres actes per tal de donar visibilitat a la nostra tasca en temes d'ètica periodística. Podeu veure les activitats que s'han desenvolupat a continuació:

ORGANITZA	LLOC	ACTIVITAT	DATA
CIC- Biblioteques de Barcelona	Biblioteques De Barcelona		28 de març de 2017
CIC- Biblioteques de Barcelona	Biblioteques De Barcelona		3 de maig de 2017

<p>Col·legi de Periodistes de Catalunya</p>	<p>Universitat de Lleida</p>	<p>Participació del president del CIC en el Simposi sobre Llibertat de Premsa</p> 	<p>4-5 de maig de 2017</p>
<p>Col·legi d'Aparelladors de Barcelona</p>	<p>Col·legi d'Aparelladors de Barcelona</p>	<p>Taula rodona sobre "Deontologia, codi ètic i bona praxi dels professionals tècnics".</p> 	<p>8 de juny de 2017</p>
<p>Council of Europe</p>	<p>Strasbourg, Council of Europe</p>	<p>Participació del secretari general del CIC al "Colloquium on the role of media actors in confronting terrorism"</p> 	<p>19 de juny de 2017</p>

<p>AIPCE</p>	<p>Budapest</p>	<p>Participació del president del CIC a la reunió anual de consells de premsa europeus</p> 	<p>Octubre 2017</p>
<p>Consell de la Informació de Catalunya</p>	<p>Col·legi de Periodistes de Catalunya</p>	<p>Jornada commemorativa: MITJANS I OPINIÓ PÚBLICA AL TEMPS DE LA POST-VERITAT</p> <p>20 anys del Consell de la Informació de Catalunya 25 anys del Codi Deontològic</p>	<p>9 de novembre de 2017</p>

RENOVACIÓ DEL PATRONAT (PERÍODE 2017-2020)

L'entitat fundadora, el Col·legi de Periodistes de Catalunya, en reunió de Junta del dia 25 de gener de 2017, va nomenar els membres del Patronat, recaient els càrrecs en les següents persones jurídiques i físiques:

President

Roger Jiménez

Secretari General

Albert Garrido

Vocal

Josep Maria Carbonell

Degà Facultat Ciències de la Comunicació- Blanquerna Universitat Ramon Llull

Vocal

Marcel Mauri

Delegat del Rector pels Estudiants del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra

Vocal

Maria José Recoder

Degana de la Facultat de Ciències de la Comunicació UAB

Vocal

Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya

Representat pel Sr. Josep Vilajoana

Vocal

Il.lustre Col.legi d'Advocats de Barcelona

Representat per la Sra. Susanna Ferrer

Vocal

Col.legi de Periodistes de Catalunya

Representat pel Sr. Joan Garcia Bausa

Vocal

Bernat López

Professor titular Facultat Lletres Universitat Rovira i Virgili

Vocal

Sindicat de Periodistes de Catalunya

Representat pel Sr. Enric Bastardes

Vocal

Societat Ediciones Primera Plana, S.A.

Representat pel Sr. Albert Sáez

RENOVACIÓ DEL CIC (PERÍODE 2017-2020)

Consell de la Informació de Catalunya (CIC)

MEMBRES DEL CONSELL DE LA INFORMACIÓ DE CATALUNYA

El **Consell de la Informació de Catalunya** està integrat per un conjunt de dones i homes que tenen com a missió jutjar les transgressions de la deontologia periodística que els mateixos periodistes han plasmat en el Codi. La varietat mateixa dels seus membres garanteix la seva independència de criteri: juristes, sociòlegs, professors d'ètica, de deontologia, de comunicació, metges, responsables d'entitats cíviques i periodistes. Hi ha, en el Consell, molts noms ben coneguts i reconeguts, amb una participació absolutament gratuïta i desinteressada.

Adhesions al CIC durant el 2017

Al voltant de 90 mitjans de comunicació (publicacions en paper, diaris, ràdios, televisions, mitjans digitals i entitats dedicades a la comunicació) estan actualment adherides al Consell de la Informació de Catalunya, els quals s'han compromès a vetllar pel Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya.

Els mitjans que s'han adherit aquest any al CIC són:

Badalona Comunicació
El Triangle
F revista de Foment
Nació Digital
Segre
Trinijove
Revista 30 graus

La Fundació Consell de la Informació de Catalunya lliura un segell de compromís ètic als mitjans i associacions adherits la qual cosa suposa un reconeixement de la tasca dels mitjans que poden reforçar la seva credibilitat davant dels ciutadans.

El Consell de la Informació de Catalunya entrega el segell de compromís ètic als mitjans adherits

La Fundació Consell de la Informació de Catalunya lliura un **segell de compromís ètic del Consell de la Informació de Catalunya (CIC)** als mitjans i associacions adherits a la institució

La distinció és una iniciativa creada per l'antic equip de govern del CIC (Lúcia Oliva, presidenta, i Lluís de Carreras, secretari general). Amb el projecte ja en marxa, el nou equip de govern format per Roger Jiménez (president) i Albert Garrido (secretari general) s'ha bolcat en la promoció d'aquest segell. Més de 80 mitjans i associacions vinculats al món de la informació de tot el territori català compten amb aquesta distinció.

Dissenyat per Cases & Associats i atorgat al CIC de manera desinteressada, el segell és un distintiu públic que acredita que els mitjans de comunicació es comprometen a respectar el Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya i a publicar les resolucions del CIC que els afectin. Així, el segell suposa un reconeixement de la tasca dels mitjans que poden reforçar la seva credibilitat davant dels ciutadans.

